

POZIV

ZA REDOVITU SJEDNICU SKUPŠTINE HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE

Na temelju zaključka 16. i 17. sjednice Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore, saziva se redovita godišnja

Skupština Hrvatske odvjetničke komore
u subotu 8. srpnja 2023. u 11,30 sati
u Zagrebu, Koturaška 53/II

Upravni odbor predlaže sljedeći

DNEVNI RED

1. Otvaranje Skupštine i izbor članova Radnog predsjedništva, zapisničara i ovjervitelja zapisnika
2. Usvajanje dnevnog reda Skupštine
3. Ovjera zapisnika redovite Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 9. srpnja 2022. (objava u časopisu „Odvjetnik“ br. 4/2022)
4. Ovjera zapisnika izvanredne izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 5. studenog 2022. (objava u časopisu „Odvjetnik“ br. 2/2023)
5. Ovjera zapisnika izvanredne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 17. prosinca 2022. (objava u časopisu „Odvjetnik“ br. 2/2023)
6. Pozdravne riječi gostiju
7. Svečano uručenje Plakete dr. Ivo Politeo s poveljom posthumno Mladenu Klasiću, odvjetniku u miru iz Križevaca i Marinu Mrkliču, odvjetniku u Splitu,
8. Izvješće predsjednika HOK-a
9. Izvješće glavnog tajnika
10. Izvješće blagajnika
11. Izvješće disciplinskog tužitelja
12. Izvješće predsjednika Disciplinskog suda
13. Izvješće predsjednika Višeg disciplinskog suda
14. Izvješće predsjednice Odvjetničke akademije
15. Izvješće predsjednice Centra za mirenje
16. Izvješće predsjednika Udruge odvjetničkih vježbenika
17. Godišnje financijsko izvješće HOK-a za 2022.
18. Financijski plan HOK-a za 2024.
19. Izvješće Nadzornog odbora o pregledu financijskog poslovanja
20. Rasprava o točkama 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19.
21. Donošenje odluka o točkama 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19.
22. Prijedlog za razrješenje članova disciplinskih tijela HOK-a

23. Glasanje za razrješenje članova disciplinskih tijela HOK-a te donošenje odluke
24. Prijedlog kandidata za dopunske izbore članova disciplinskih tijela HOK-a koji je utvrdio Upravni odbor HOK-a
25. Glasanje za dopunske izbore članova disciplinskih tijela HOK-a i proglašavanje rezultata

Članovi Skupštine dužni su prisustvovati sjednici Skupštine.

Skupštinu Komore čine:

- predstavnici svih odvjetničkih zborova Komore izabrani na izbornim skupštinama zborova
- predsjednik Komore, predsjednici svih odvjetničkih zborova, predsjednik Disciplinskog suda Komore, predsjednik Višeg disciplinskog suda Komore, disciplinski tužitelj Komore, bivši predsjednici Komore koji obavljaju odvjetničku službu i predsjednik Udruge odvjetničkih vježbenika pri Komori.

Predsjednik zbora je predstavnik Skupštine po položaju, a broj predstavnika odvjetničkih zborova određuje se tako da svaki zbor izabire po jednog predstavnika u Skupštinu na svakih započelih 50 (pedeset) svojih članova.

Skupština se može održati i donositi pravovaljane odluke ako joj prisustvuje većina svih članova.

Skupština donosi odluke većinom glasova prisutnih članova.

Član Skupštine koji temeljem odluke tijela Komore ili drugog nadležnog tijela privremeno ne smije obavljati odvjetničku službu nema pravo sudjelovati u radu Skupštine Komore. Ako zbor do dana održavanja Skupštine Komore ne izabere drugog predstavnika, i ako o tome na vrijeme ne obavijesti Komoru, odredbe ovog Statuta o broju članova Skupštine Komore i o kvorumu prilagođuju se smanjenom broju članova.

Skupštini mogu biti nazočni i ostali članovi Hrvatske odvjetničke komore.

UPRAVNI ODBOR
HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE
PREDSJEDNIK
Robert Travaš, v. r.

Sadržaj

UVODNIK

Stjepan Šporčić, odvjetnik u Vukovaru i predsjednik Odvjetničkog zbora Vukovarsko-srijemske županije	2
---	---

IZ HOK-a

39. Dan hrvatskih odvjetnika – „Biti ili ne biti odvjetnik na društvenim mrežama“	4
Ratko Žurić (1935. – 2023.)	7
Ranko Pelicarić odlikovan Redom češkog odvjetništva	8

ČLANCI I RASPRAVE

Ivica Crnić: Zahtjev da se ukloni opasnost štete.	9
Marijan Bruketa: Privatne isprave – što rade odvjetnici, a što (ne smiju raditi) javni bilježnici. ...	25
Iris Gović Penić: Praksa ESLJP-a vezana za povredu prava na pristup sudu u predmetima koji se tiču (ne)prijave tražbine u stečajnom postupku.	33

AKTUALNA SUDSKA PRAKSA

Izbor iz aktualne sudske prakse	44
---------------------------------------	----

ENGLESKI ZA ODVJETNIKE

Londonska galerija pred Vrhovnim sudom.	52
--	----

HRVATSKI ZA ODVJETNIKE

Jezik i pravo, oznake vremena	54
-------------------------------------	----

PRISEGE

Prisege dane 15. veljače 2023.	56
Prisege dane 15. ožujka 2023.	59
Prisege dane 12. travnja 2023.	62

IN MEMORIAM

Damir Debeljuh	65
Srećko Obrovac	66
Zvonko Nogolica	67
Ranko Bratanić	68
Alen Piljić	69
Rikard Kunštek	70
Marija-Blanka Šulc	71

ZAPISNIK

Zapisnik s izvanredne izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 5. studenoga 2022.	72
Zapisnik s izvanredne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 17. prosinca 2022. ...	78

.....
 Piše:
Stjepan Šporčić,
 odvjetnik u
 Vukovaru i
 predsjednik
 Odvjetničkog zbora
 Vukovarsko-
 srijemske
 županije
 .....

Poštovane kolegice i kolege,

ovim uvodnikom prije svega vas želim upoznati s Odvjetničkim zborom Vukovarsko-srijemske županije, odnosno s našom županijom i s naših pet gradova: baroknim Vukovarom; Ilokom – tzv. Dubrovnikom istoka; Vinkovcima – najstarijim naseljem; Otokom – najmlađim gradom i Županjom – gradom lopte, koje pokrivaju općinski sudovi u Vinkovcima i Vukovaru te Županijski sud u Vukovaru.

Naš Vukovar nije poznat samo po tragičnom događanju i agresiji 1991. godine, nego i po nizu prekrasnih baroknih građevina. U jednoj od njih, tj. u dvorcu grofa Eltz, smješten je i jedan od najbogatijih muzeja u Hrvatskoj, a u tom se gradu nalazi i arhitektonski najljepši i zbog toga nagrađivan muzej na Vučedolu – Muzej vučedolske kulture. Lijepoj vizuri grada doprinos daje i moćni Dunav te nedavno obnovljen vodotočnik, s kojega puca pogled na Srijem, Slavoniju i Bačku. U jednako tako lijepoj građevini smješten je i Općinski i Županijski sud u Vukovaru, a trenutačno u Vukovaru djeluje 17 odvjetnika.

Dunav nastavlja teći do najistočnijeg grada u Hrvatskoj – Iloka, koji je prepun spomenika još iz predturskog i turskog doba, s prelijepom gotičkom crkvom, okružen vinogradima na obroncima Fruške gore. U tom je gradu postojao nekoliko godina i Općinski sud, koji je ugašen, odnosno pripojen je Općinskom sudu u Vukovaru, te je sada samo aktivan Zemljišnoknjižni odjel, dok nijedan član našeg Odvjetničkog zbora nema u gradu Iloku otvoren ured.

Naš najmlađi grad – Otok u posljednje vrijeme stječe atribute starijih gradova koji ga okružuju i ponosi se svojom monumentalnom crkvom sv. Antuna Padovanskog, oslikanom freskama s motivima narodne šokačke baštine. Odnedavno, Otok je dobio stalnu službu Općinskog suda u Vinkovcima, kao i Zemljišnoknjižni odjel Općinskog suda u

Vinkovcima. Za sada nijedan kolega nije otvorio svoj odvjetnički ured u Otoku, no i to će se uskoro, vjerujem, promijeniti.

Našu županiju omeđuje i rijeka Sava na jugu, na kojoj se usidrio grad Županja, poznat kao grad šećera jer je u njemu aktivna posljednja šećerana u Hrvatskoj. Županja je ponosna i na povijesnu činjenicu da je upravo ondje donesena prva nogometna lopta pa je Županja kolijevka nogometa u Hrvatskoj. U Županji djeluje stalna služba Općinskog suda u Vinkovcima, te Zemljišnoknjižni odjel, a odvjetničku službu u tom gradu obavlja devet odvjetnika.

Najveći grad u županiji jesu Vinkovci, gdje svoja sjedišta ureda ima 46 odvjetnika. Vinkovci su grad na rijeci Bosut, poznat po mnogim arheološkim nalazištima iz rimskoga doba, kao i po tome što su u tom gradu rođena i dva rimska cara: Valentinijan i Valens. Također, grad je poznat i po manifestaciji „Vinkovačke jeseni“, koja privlači tisuće posjetitelja svake godine u rujnu.

U našoj županiji nakon Domovinskog rata kontinuirano se bilježi pad broja stanovnika, osobito posljednjih desetak godina. To se odražava i na naš poziv, s obzirom na to da se broj odvjetnika povećava, a broj stanovnika smanjuje.

Dok pišem ovaj uvodnik, aktualna situacija „bijelog štrajka“ sudaca nametnula mi je podtemu – kako se štrajk sudaca reflektira na rad nas odvjetnika i naših stranaka.

Budući da od Udruge sudaca nismo dobili nikakve obavijesti o načinu i okviri štrajka, prisiljeni smo informacije o tome crpiti iz tiska i raznih portala. Iz tih izvora doznajemo da će štrajkaši raditi samo žurne predmete i neće raditi otprave svojih odluka. To nas dovodi u situaciju da svojim strankama trebamo pojasniti kako suci za vrijeme „nazovi štrajka“ ipak rade, a upravo te stranke imaju iskustvo da im predmeti nisu obrađivani ni prije štrajka, odnosno da se nisu poštovala zakonske odredbe koje su jamčile žurnost u postupanju. Nije mi

namjera ocjenjivati opravdanost njihova štrajka jer smatram da je o tome legitimno odlučila njihova udruga, ali nisam siguran da je ta ista udruga imala na umu sve posljedice koje će se odraziti na naš rad, a pogotovo na sudbine naših stranaka koje zbog toga trpe štetu. Nije dovoljno pozvati se samo na Ustav Republike Hrvatske, na članak 47. Europske povelje o temeljnim pravima, na načelo Magna Carta, na mišljenje Venećijanske komisije, na preporuke Vijeća ministara zemalja članica, na Opće povelje sudaca i slično, a ne uvažavati sve refleksije na stranke, tj. građane, a usto i na nas, njihove odvjetnike. Možda griješim, ali nigdje nisam pročitao da se bilo tko iz Udruge sudaca osvrnuo na posljedice koje će štrajk prouzročiti (ili već jest prouzročio) našim strankama. Za sada ne vidim da će zbog ovakvog, tzv. bijelog štrajka biti nanesena šteta bilo kome osim njima.

Sporo „sudovanje“ bit će još sporije.

Kada liječnici iz zdravstvenog sustava štrajkaju, bolesnik koji ima opciju otići će kod tzv. privatnih liječnika. U našem pravnom sustavu još, Bogu hvala, ne postoje privatni suci (ako zanemarimo arbitražu) i građani su usmjereni jedino na naše suce i njihov usporen sustav i moraju biti beskrajno strpljivi, a i mi s njima jer uskoro, netom nakon štrajka, počinje „era“ godišnjih odmora.

Kao čimbenik ovog živog sustava u kojem djelujem u ulozi odvjetnika već četvrt stoljeća, želim vjerovati da će suci svoje zahtjeve ostvariti u neko buduće vrijeme bez prijetnje štrajkovima, odnosno da neće biti „zlovoljnih“ sudaca. U protivnom, najteži dio tereta ponovno će podnijeti stranke, a mi ćemo i tada morati podmetnuti svoja leđa, dok suci neće biti zaknuti za svoja postojeća primanja i prava (za razliku od nas).

ODVJETNIK 2/2023.

Glasilo i časopis Hrvatske odvjetničke komore,
Zagreb, 2 – 2023., god. 96.

Journal of the Croatian Bar Association,
Zagreb, 2 – 2023, annual file 96

.....

Glavni i odgovorni urednik: Robert Travaš, odvjetnik, Zagreb.

Urednik: Igor Hrabar, odvjetnik, Zagreb. **Izvršna i grafička urednica:** Nataša Barac, Koturaška cesta 53, Zagreb, tel: 6165218, e-mail: hok-cba@hok-cba.hr, natasa.barac@hok-cba.hr.

Članovi uredništva: Leo Andreis, dr. sc. Atila Čokolić, Višnja Drenški Lasan, dr. sc. Davor Bubalo, Maša Gluhinić, Mario Janković, Antonio Marečić, Sanja Mišević, Matija Potočnjak – odvjetnici, Mato Arlović, sudac Ustavnog suda RH, mr. sc. Iris Gović Penić, sutkinja Županijskog suda u Zagrebu, mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnog suda RH u m., Dražen Tripalo, sudac Vrhovnog suda RH, Ingrid Mohorovičić-Gjanković, odvjetnica u m., Arno Vičić, odvjetnik u m.

Lektorica: Božica Dragaš. **Tisak:** Kerschoffset, d.o.o. Zagreb.

Grafička priprema: Aria dizajn, Zagreb. **Fotografije:** Grgur Žučko, Lukša Marotti, Nataša Barac.

.....

Svi potpisani tekstovi odražavaju stavove i mišljenja isključivo njihovih autora, a ne Hrvatske odvjetničke komore, urednika i članova uredništva „Odvjetnika“. Uredništvo zadržava pravo objave primljenih materijala u časopisu i/ili na mrežnoj stranici HOK-a. Materijali objavljeni na mrežnoj stranici ne honoriraju se.

Prvi broj časopisa „Odvjetnik“ objavljen je 25. studenoga 1927. godine. Prvi urednik bio je dr. Ivo Politeo. „Odvjetnik“ je i stvarni sljednik „Pravnika“ – glasila kluba odvjetnika u području odvjetničkog odbora u Osijeku, koji je izlazio od 1913. do 1914. godine a urednik glasila bio je dr. Hugo Spitzer.

.....

IBAN HR66 2360000-1101268409

Godišnja pretplata za tuzemstvo 27,00 eura

za inozemstvo 40 eura,

pojedinačni broj za tuzemstvo 6 eura,

za inozemstvo 8 eura.

Copyright © Hrvatska odvjetnička komora 2008.

Nijedan dio ove publikacije ne smije se objaviti bez posebnog odobrenja izdavača.

.....

Uredništvo

Zagreb, Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165218

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

Izdavač

Hrvatska odvjetnička komora,

Zagreb

Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165200

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

.....

Prodaja oglasnog prostora – marketing

1/1 – 1 900 eura / 1/1 (omot) – 1.000,00 eura / 1/2 – 500,00 eura

39. Dan hrvatskih odvjetnika – „Biti ili ne biti odvjetnik na društvenim mrežama“

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“
 .....

Društvene mreže sve više postaju dio naše svakodnevice, pa tako i dio odvjetništva, te je upravo stoga 39. Dan hrvatskih odvjetnika, koji je u ožujku održan u Zagrebu, bio posvećen dobrim i lošim stranama prisutnosti odvjetnika na društvenim mrežama.

U uvodnom pozdravnom govoru, o problemima i situaciji u odvjetništvu pred gostima iz Hrvatske i inozemstva govorio je predsjednik Hrvatske odvjetničke komore (HOK) Robert Travaš (govor donosimo u cijelosti):

„Poštovane kolegice i kolege, poštovani uzvanici, dame i gospodo,

dobro došli u Hrvatski odvjetnički dom na 39. Dan hrvatskih odvjetnika!

Čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti sve prisutne, a posebno pozdravljam

nositelje Plakete dr. Ive Politea, najvećeg priznanja HOK-a, te sve kolegice i kolege odvjetnike.

Nadam se da nikoga nisam zaboravio, jer ste nam svi jednako dragi gosti i svima vam hvala što ste došli. Želim vam svima iskrenu i toplu dobrodošlicu.

Oni koji me poznaju dulje vrijeme znaju da su govori povodom Dana odvjetnika u mojim prijašnjim mandatima, od 2012. do 2018. godine, uvijek bili iskreni i bez kalkuliranja, te da sam mnogo puta u njima kritizirao rad Europske komisije, odnosno nekih njezinih uprava, ali i rad naše administracije i sudstva, no pritom sam uvijek pokušavao objektivno prikazati situaciju i ne štedjeti ni neka naša ponašanja te nedostatke u našem radu unutar sustava pravosuđa. Tako će biti i danas pa vas, kao i prethodnih godina, molim za malo strpljenja i pažnje.

Naravno da u ovakvom govoru ne mogu obuhvatiti sve probleme jer za to nije ni mjesto ni vrijeme, no opet ću naglasiti da nismo zadovoljni ponašanjem i radom EK-a u odnosu na hrvatsko odvjetništvo, a to se odnosi na rad Glavne uprave za unutrašnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike (DG GROW), dok s druge strane nemamo primjedbe na rad Uprave za pravosuđe (DG JUST). Po ne znam koji put upozoravamo na poseban i neovisan ustavni i zakonski položaj odvjetništva kao službe koja pruža pravnu pomoć svakome i koje je kao takvo ustavna kategorija i posebna služba kao specifičan dio pravosuđa, a ne industrija i

poduzetništvo. Iz tog nerazumijevanja pravnog položaja odvjetničke službe stalno stižu novi prigovori i navodne neusklađenosti s pravom EU-a, s prijetnjama RH da zbog toga može biti kažnjena. Neka naša ministarstva (a pritom ne mislim na Ministarstvo pravosuđa i uprave) jednostavno prepisuju i slijepo slušaju sve što dolazi iz Bruxellesa i postaju u provođenju Direktiva, kako se ono kaže, „veći vjernici od pape“. Ti prigovori i upozorenja stalno se ponovo javljaju nakon što se neki problem riješi, tako da ostaje dojam da glomazna i skupa europska birokracija u Upravi za unutrašnje tržište postaje svrha sama sebi i na neki način izmišlja nove poslove trenirajući to na nečemu što duboko ne razumije, a to je u ovom slučaju odvjetnička služba u Hrvatskoj, koja nije ni industrija ni klasično poduzetništvo. Između ostaloga, HOK smatra da je odredba članka 14. stavka 3. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (dalje: Direktiva o uslugama) u koliziji s odredbama Direktive 98/5/EZ što se tiče ostvarivanja slobode poslovnog nastana. To smo jasno i argumentirano obrazložili, no za sada bez rezultata. Posljednji je primjer inzistiranje na smanjenju upisnina i stalnoj daljnjoj liberalizaciji pristupa stranim odvjetnicima, dok se s druge strane za taj pristup Komori nameću obveze koje traže daljnje ulaganje značajnih financijska sredstava, a notorno je, ali to ta Uprava EK-a vjerojatno ne zna ili ne čita premda to već godinama pišemo, da se HOK radi očuvanja neovisnosti financira jedino i isključivo od članarina i upisnina svojih članova. Ne postoji nijedan drugi izvor prihoda, od bilo kojega državnog tijela ili vladine ili nevladine domaće ili inozemne organizacije. Samo mi i isključivo svojim novcem. Još više nas čini tužnim ponašanje nekih naših ministarstava, kojima je jedini cilj nekritički udovoljiti zahtjevima iz Bruxellesa samo da ih „skinu s grbače“ i budu uzorni ili poslušni članovi EU-a. No pritom ne treba zaboraviti nacionalne interese i treba se brinuti i o njima. Odvjetništvo zapošljava uvjerljivo najviše novih pravnikâ, čiji broj stihijski raste, bez plana obrazovanja, te broj odvjetnika raste za oko 30 mjesečno. Danas nas ima 5121 i 1480 odvjetničkih vježbenika, 358 odvjetničkih društava, od čega je 18 u likvidaciji. Nasuprot stalnom rastu broja odvjetnika, opseg poslova stalno nam se smanjuje i povjera drugima službama. Iskustvo nas uči da i u EU-u prevladavaju interesi, i to interesi velikih, a ne prevelika briga za ravnopravnost svih članica. U toj situaciji i manje države, kao što je naša, moraju znati

u zadanim okvirima braniti i ostvarivati i svoj nacionalni interes, a hrvatsko odvjetništvo jest ili bi trebalo biti hrvatski nacionalni interes.

Kao predstavnik hrvatskog odvjetništva ne mogu prešutjeti ni neke navode u dijelu izvješća predsjednika VSRH-a o stanju u pravosuđu podnesenom Saboru RH, a koji se dotiču odvjetništva. Samo dvije stvari želim naglasiti. U tom se izvješću apelira na profesionalnu odgovornost odvjetnika pri podnošenju prijedloga za dopuštenje revizije jer da se prijedlozi nepotrebno podnose, te se predlaže da se prati rad odvjetnika dvije ili tri godine pa da se razmisli o ukidanju prava pristupa VSRH-u onim odvjetnicima koji imaju loš rezultat rada, a pritom se vjerojatno misli na odbacivanje prijedloga za podnošenje revizije. To su ona ista rješenja o odbacivanju koja se izrađuju s tekstem šprance o odbacivanju i u golemom postotku, koji je nekad bio više od 90 % podnesenih prijedloga, a ne znam kako je sada, no nadam se da je taj postotak manji. Naravno da i među odvjetnicima ima neprofesionalnosti, no u ovom slučaju moram naglasiti da nam se ne omogućuje osnovni alat da bi ti prijedlozi bili kvalitetniji i bolji. Naime, već petnaestak godina, a možda i dulje, tražimo i inzistiramo kod svih dosadašnjih predsjednika VSRH-a, a molimo to i sadašnjeg predsjednika VSRH-a, da nam se omogući pristup cjelokupnoj sudskoj praksi jer je to *conditio sine qua non* da bismo mogli kvalitetno postaviti i obrazložiti prijedlog za dopuštenje revizije. Nažalost, to se do danas nije dogodilo, već se snalazimo s djelomično i selektivno objavljenom sudskom praksom na internetskim stranicama VSRH-a, kao i plaćanjima raznih privatnih portala na kojima nalazimo sudsku praksu. Kad nam to bude omogućeno, tada možemo početi razgovarati treba li i na koji način regulirati pristup odvjetnika Vrhovnom sudu RH ako nisu dovoljno stručni ili ako se ponašaju neprofesionalno u odnosu na VSRH.

Što se tiče navoda o troškovima postupka te o tome da su odvjetnici u Njemačkoj navodno jeftiniji, kao i da se sporovi ondje završavaju ili nagodbom ili nakon nekoliko ročišta, rekao bih samo da se ondje radi o uređenom sustavu, što naš još uvijek nažalost nije u toj mjeri, da odvjetničke usluge sigurno nisu jeftinije u Njemačkoj ili bilo kojoj državi zapadne Europe, da se suci ondje temeljito pripremaju za rasprave jer nisu nepotrebno opterećeni administracijom i prevelikom brojem predmeta, a da će se eventualnim uvođenjem postupka mirenja kao obveznog prije sudskog postupka, taj sudski postupak produžiti

i poskupjeti, što je suprotno stalnim nastojanjima za ubrzanje i pojeftinjenje sudskih postupaka. Nije pametno uvoditi neki novi pravni instrument samo zato što je netko iz EU-a za taj projekt dao novac. Sjetimo se kako je završio projekt sudskih izvršitelja prije kojih desetak godina. Što se tiče navodne intencije odvjetnika da produžuju trajanje postupka, podsjećam da u skladu s važećom Tarifom odvjetnici nemaju taj motiv jer se glede troška prvostupanjskog postupka od suda priznaju četiri podneska. To je u Tarifu uneseno upravo u svrhu ubrzanja postupka. Osim toga, Tarifa pruža širok spektar mogućih ugovaranja odvjetničke nagrade pa to demantira navode o navodnom odugovlačenju postupaka nepotrebnim radnjama odvjetnika. Stoga bi prije takvih navoda o našoj profesiji bilo korektno da se o tome razgovaralo s HOK-om, koji predstavlja odvjetništvo u RH. Vjerujemo da bismo tada mnogo toga što piše u našim aktima argumentirano pojasnili. Nažalost, to je izostalo.

I na kraju ovog dijela govora o nekoliko problema s kojim se odvjetništvo susreće, ponovno bih naglasio da javni bilježnici nemaju zakonsku ovlast sastav-

ljanja privatnih isprava, već samo ovjere potpisa na njima pa ih molim da se toga i drže, a ne da, primjericice, ugovore o kupoprodaji nekretnina sastavljaju i naplaćuju u formi javnobilježničke isprave jer za taj ugovor nije potrebna niti je propisana obvezna forma javnobilježničke isprave.

No vraćam se ljepšim temama – današnjem okruglom stolu i zanimljivoj temi „Biti ili ne biti odvjetnik na društvenim mrežama“. Zahvaljujem na trudu u pripremi ovoga okruglog stola svima koju su sudjelovali, a posebno kolegici dr. sc. Lauri Valković, predsjednici Odvjetničke akademije i članici IO HOK-a, kao i našoj dragoj gošći izv. prof. dr. sc. Tei Vukušić Rukavina s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.“

* * *

Predsjednica Odvjetničke akademije HOK-a dr. sc. Laura Valković moderirala je okrugli stol, a o temi „Biti ili ne biti odvjetnik na društvenim mrežama“ govorila je izvanredna profesorica Tea Vukušić Rukavina s Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Ratko Žurić

(1935. – 2023.)

Hrvatska odvjetnička komora ostala je bez još jednog od svojih velikana – u nedjelju 28. svibnja 2023. u Zagrebu je preminuo Ratko Žurić, bivši predsjednik Hrvatske odvjetničke komore, nositelj Plakete dr. Ive Politea i dobitnik Nagrade dr. sc. Jadranko Crnić za cjeloživotni doprinos i iznimno postignuće u pravnoj struci i promociji vladavine prava u Republici Hrvatskoj.

Ratko Žurić rođen je 6. rujna 1935. godine u Sukošanu. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1959. godine, a u Imenik odvjetnika HOK-a upisan je 6. listopada 1967. sa sjedištem ureda u Zagrebu. Podatak da je 56 godina svog života proveo u odvjetništvu najbolje pokazuje kako je Ratko Žurić svoj profesionalni životni put posvetio odvjetništvu, razvoju odvjetništva i pravne države. Odvjetništvo je shvaćao kao način života u kojem vladaju visoki moralni standardi, a ostvarenje interesa stranke najviša je vrijednost.

Posebno je važno istaknuti odnos Ratka Žurića prema vježbenicima: odgojio je 84 odvjetnička vježbenika od kojih su većina danas ugledni odvjetnici. Pristup odgoju budućih odvjetnika uzimao je vrlo ozbiljno i trudio se svakom pojedinom odvjetničkom vježbeniku na kolegijalan, gotovo očinski način prenijeti svoje znanje, kao i ljubav i poštovanje prema odvjetničkoj profesiji, usadivši im spoznaju da i oni kao odvjetnici moraju dati svoj obol razvoju odvjetništva, a time i pravne države.

Zahvaljujući viziji Ratka Žurića Hrvatska odvjetnička komora postala je moderna organizacija odvjetnika te važan sudionik pravosudnog života u Hrvatskoj, a važno mjesto odvjetništvo je dobilo i u Ustavu Republike Hrvatske.

Svoju viziju odvjetničke komore najbolje je objasnio sam Ratko Žurić u govoru povodom dobivanja Nagrade dr. sc. Jadranko Crnić: „U neko vrijeme, bilo je to između 1979. i 1981. godine, kada sam bio predsjednik Komore, na kraju moga prvog mandata od tri godine, nakon što sam

odbio predloženo mi ponavljanje mandata, dogovorio sam sa svojim najbližim suradnicima, sad pokojnim Krešimirom Abelom i ovdje prisutnim Arnom Vičićem, da ne ponavljamo mandate i da skratimo predsjednički mandat na tri godine, s time da bivši predsjednici ostanu raditi u organima Komore. Na taj način imat ćemo u organima Komore više osoba koje su upoznate s problemima odvjetništva i radom Komore. Naime, do mog izbora bila je praksa da svaki novi predsjednik mora novo postavljati društvene i stručne veze i relacije i posebno organizirati rad Komore jer su redovno bivši predsjednici odlazili u mirovinu. Cijeli život u Komori zapravo se svodio na predsjednika i tajnika Komore. Novom praksom smo sljedećih devet godina dobili u Komori tri bivša predsjednika koji su bili upoznati s problemima odvjetništva i radom Komore pa smo na taj način uspostavili potreban kontinuitet u radu, što se pokazalo kao dobra praksa, želeći osigurati nekolicinu ljudi u radu organa Komore koji su upoznati s problemima Komore. U mom mandatu izvršili smo izmjenu načina formiranja Skupštine Komore na delegatskom principu i osigurali na taj način sudjelovanje svih odvjetnika Hrvatske u radu Komore. Te dvije stvari čine mi se najvažnije što sam učinio u svom mandatu jer smo na taj način anticipirali budući razvoj odvjetništva i organizaciju Komore koja je mogla osigurati vršenje bitnih prorogativa neovisnosti i slobode odvjetništva tj. da samostalna i neovisna Komora vodi Imenik odvjetnika, da samostalno vodi disciplinske postupke protiv odvjetnika zbog povrede etike odvjetništva, da donosi samostalno tarifu o naknadama za rad odvjetnika i da vodi brigu o odvjetničkom podmlatku i stručnom usavršavanju odvjetnika.“

Hrvatska odvjetnička komora trajno će s ponosom i zahvalnošću čuvati sjećanje na svoga bivšeg predsjednika, gospodina Ratka Žurića.

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“
 .....

Ranko Pelicarić odlikovan Redom češkog odvjetništva

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“
 .....

Bivši predsjednik Hrvatske odvjetničke komore i bivši predsjednik CCBE-a Ranko Pelicarić primio je sredinom svibnja u Brnu nagradu Češke odvjetničke komore, za svoj veliki doprinos odvjetništvu te „razvoj češko-hrvatskih odvjetničkih odnosa“. Na svečanoj večeri Ranko Pelicarić odlikovan je Redom češkog odvjetništva, novom nagradom namijenjenoj istaknutim stranim odvjetnicima.

„Sretan sam i čast mi je što ovo prestižno priznanje dolazi od strane struke – od mojih kolega, jer ste za mene osobno vi, moji kolege, najvažniji ocjenjivači mog rada i truda u odvjetništvu i za odvjetništvo“, rekao je Ranko Pelicarić zahvaljujući na nagradi.

„Sretan sam i počašćen jer suvlasnikom ovog priznanja smatram svoju Hrvatsku odvjetničku komoru, u čijim sam aktivnostima s velikim zadovoljstvom sudjelovao od samog početka svoje odvjetničke karijere do danas, ko-

liko su mi to mogućnosti dopuštale, kako na domaćem hrvatskom području tako i u međunarodnim aktivnostima. Konačno, sretan sam i počašćen ovim priznanjem i stoga što krv nije voda, jer uvijek spominjem svoje češke kapi krvi, tih kapi nije puno, ali ja sam na njih ponosan“, kazao je Ranko Pelicarić.

Na svečanosti u Brnu uručene su i nagrade zaslužnim češkim odvjetnicima, pa je staklene skulpture svetog Ive, zaštitnika odvjetništva, dobilo osmero čeških odvjetnika.

Zahtjev da se ukloni opasnost štete

Zakon o obveznim odnosima omogućava svakoj osobi da sudski zahtijeva da se ukloni izvor opasnosti od kojega prijeti znatnija šteta njemu ili drugome. Ta osoba može zahtijevati i da sud posjedniku izvora opasnosti naredi da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemirivanje ili opasnost štete, ako se uznemirivanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama.

Riječ je o odredbi čl. 1047. rečenog Zakona, koja je pravni instrument kojom ugrožena osoba može štiti svoje pravo da se izvor opasnosti ukloni od nje prije nego što je šteta nastala odnosno da se posjedniku izvora opasnosti naredi da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemirivanje ili opasnost štete.

Iznimno, po stavku 3. istog članka, ako šteta nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta).

U ovom radu autor razmatra i važno postupovno pitanje sadržaja tužbenog zahtjeva odnosno izreke presude.

Autor upućuje na sudsku praksu i doktrinu. Prikazuje i sudsku praksu koja je nastala po odredbama prije važećih Zakona o vlasničkopравnim odnosima i Zakona o obveznim odnosima iz 1991., kad ih smatra aktualnim u primjeni važećih Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakona o obveznim odnosima.

Ključne riječi: naknada štete, prevencija štete, prekomjerna šteta, uklanjanje opasnosti štete, tužbeni zahtjev, imisije, smetanje posjeda

.....
Piše:

Ivica Crnić,
dipl. iur., bivši
predsjednik i
sudac Vrhovnog
suda Republike
Hrvatske, ministar
pravosuđa i
uprave Republike
Hrvatske,
odvjetnik u
mirovini
.....

1. Uvod

U životu se odgovornost za štetu u pravilu shvaća kao obveza odgovorne osobe (štetnika) da popravi već nastalu štetu.

Zakon o obveznim odnosima¹ kao opći propis uređuje odgovornost za već nastalu štetu u čl. 1045. do 1084. Odgovornost više osoba za istu štetu uređuju čl. 1107. do 1109. tog Zakona.

Načine popravljivanja štete uređuju, pak, čl. 1085. do 1098. (za imovinsku) i čl. 1099. do 1106. ZOO-a (za neimovinsku štetu).

Pravo oštećenika da nakon zastare zahtijeva odštetu uređuje čl. 1110. ZOO-a.

1.1. Iznimka od pravila – prevencija štete

U ovom radu pišemo o iznimci od pravila da postoji obveza odgovorne osobe da samo popravi već nastalu štetu.

Postoji, naime, i zakonska odgovornost da, u životnoj situaciji u kojoj šteta još uopće nije nastala, odgovorna osoba na zahtjev zainteresirane osobe unaprijed spriječi nastanak štete odnosno da sud naredi posjedniku izvora opasnosti da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemirivanje ili opasnost štete,

¹ Narodne novine (NN) broj 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18. i 126/21. – dalje: ZOO.

ako se uznemiravanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama. Tu odgovornost uređuje čl. 1047. ZOO-a² pod nazivom *Zahtjev da se ukloni opasnost štete*.

Članak 1048. ZOO-a³ usmjeren je, pak, na prestanak već započete štetne radnje povrede prava osobnosti, to jest nastoji se prevenirati njezin nastanak u budućnosti.

U tim propisima nalazimo pravne alate odnosno instrumente za uklanjanje opasnosti koja tek prijeti i/ili za prestanak već započete štetne radnje.

Učinkovitost tih pravnih sredstava umanjuje nedostatak potrebnih specifičnih postupovnih propisa koji bi morali osigurati djelotvornu sudsku ili drugu državnu zaštitu od tih opasnosti.

Navedeni propisi imaju preventivnu funkciju jer odgovorna osoba ima obvezu spriječiti (prevenirati) moguću štetu i odgovorna je ako to ne učini.

² Članak 1047. ZOO-a ima naslov *Zahtjev da se ukloni opasnost štete* i u cijelosti glasi ovako:

„(1) Svatko može zahtijevati od drugoga da ukloni izvor opasnosti od kojega prijeti znatnija šteta njemu ili drugome, kao i da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemiravanje ili opasnost štete, ako se uznemiravanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama.

(2) Sud će na zahtjev zainteresirane osobe narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete ili uznemiravanja ili da se ukloni izvor opasnosti, na trošak posjednika izvora opasnosti, ako ovaj sam to ne učini.

(3) Ako šteta nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta).

(4) Ali se u tom slučaju može zahtijevati poduzimanje društveno opravdanih mjera da se spriječi nastupanje štete ili da se ona smanji.“

³ Članak 1048. ZOO-a ima naslov *Zahtjev da se prestane s povredom prava osobnosti* i u cijelosti glasi ovako: „Svatko ima pravo zahtijevati od suda ili drugoga nadležnog tijela da naredi prestanak radnje kojom se povređuje pravo njegove osobnosti i uklanjanje njome izazvanih posljedica.“

Tema je ovog rada zahtjev da se ukloni opasnost štete (čl. 1047. ZOO-a).

Ustav Republike Hrvatske sadržava odredbe o očuvanju prirode i čovjekova okoliša te o zaštiti ljudskog zdravlja u čl. 3., 50. st. 1. i čl. 70.⁴

Stvarnopravna regulativa imisija⁵, kao i propis čl. 156. ZOO/91⁶, čine građansko-pravni aspekt ustavnopravne odredbe o pravu čovjeka na zdravu životnu okolinu.⁷

1.2. Osnovne napomene o zaštiti po propisima stvarnog prava

1.2.1. Imisije

Zainteresirana osoba ima mogućnost zahtijevati sudsku zaštitu, ne samo po čl. 1047. ZOO-a kao propisu obveznog prava, već i po propisima stvarnog prava.

Jedna od mogućnosti jest zaštita od imisija (čl. 110. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima⁸) koja se ostvaruje tužbom za zaštitu od uznemiravanja (*actio negatoria*) iz čl. 167. ZVDSP-a.⁹

⁴ Očuvanje prirode i čovjekova okoliša dio su najviših vrednota ustavnoga poretka Republike Hrvatske i temelj su za tumačenje Ustava (čl. 3. Ustava Republike Hrvatske – dalje: Ustav). Svatko ima pravo na zdrav život. Država osigurava uvjete za zdrav okoliš. Svatko je dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša (čl. 70. Ustava). Poduzetnička se sloboda i vlasnička prava mogu iznimno ograničiti zakonom radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi (čl. 50. st. 1. Ustava).

⁵ Sada čl. 110. ZVDSP-a.

⁶ Sada čl. 1047. ZOO-a.

⁷ Tako Vrhovni sud u rješenju Rev-662/91 od 9. rujna 2003. Izv.

⁸ Narodne novine (NN) broj 81/15. – pročišćeni tekst i 94/17. – ispravak (dalje: ZVDSP).

⁹ Literatura: Gliha, I.: Susjedska prava, u: Gavela, N.; Stipković, Z.; Gliha, I.; Josipović, T.: *Odabrane teme stvarnog prava*, Pravni fakultet u Zagrebu, 1992., str. 662–666; Žuvela, M.: *Vlasničkopravni odnosi – Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakon o zemljišnim knjigama*, četvrto, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Organizator, Zagreb, 2014., str. 302. do 306. i 485. do 491.

Teško je potpuno precizno učiniti razliku između tih dvaju puteva pravne zaštite. Čini se da je čl. 1047. ZOO-a više preventivnog pravnog značenja i odnosi se pretežito, ali ne uvijek i isključivo, na uklanjanje opasnosti od koje prijeti znatnija šteta, ali koja još nije nastala, a čl. 110. ZVDSP-a na uklanjanje štete koja je već počinjena jer se imisije obrušavaju na ugroženu osobu, pa ih za ubuduće valja spriječiti odnosno zabraniti.

Razlika je i u aktivnoj legitimaciji za tužbu. Kad je riječ o zaštiti od imisija (čl. 110. u vezi s čl. 167. ZVDSP-a), tu legitimaciju ima vlasnik ili predmnijevani vlasnik (čl. 166. ZVDSP-a), a kad je riječ o zahtjevu da se ukloni opasnost štete, to pravo ima svatko (čl. 1047. st. 1. ZOO-a). O aktivnoj legitimaciji u sudskom sporu sa zahtjevom da se ukloni opasnost štete vidjeti u nastavku ovog rada.

Na zainteresiranoj osobi jest da izabere koji će put pravne zaštite zahtijevati u konkretnom sporu. Ti putevi pravne zaštite međusobno se ne isključuju. Tako je u sudskoj praksi rečeno da pružanje stvarnopravne zaštite ne isključuje mogućnost zahtjeva zaštite u okviru čl. 156. ZOO/91 (sada čl. 1047. ZOO-a – nap. a.).¹⁰

Iz sudske prakse¹¹

Ako se zaštita od uznemiravanja zahtijeva po čl. 167. ZVDSP-a, zaštitu može zahtijevati samo vlasnik, odnosno posjednik stvari kojega treća osoba uznemirava u izvršavanju njegovih vlasničkih prava na stvari.¹²

1.2.2. Zaštita od smetanja posjeda

Oblik stvarnopravne zaštite čine i postupci zbog smetanja posjeda kad se zaštita zahtijeva od suda (čl. 22. i slje-

deći ZVDSP-a) i kad je riječ o dopuštenoj samopomoći (čl. 27. ZVDSP-a).

U literaturi se navodi da je susjedsku zaštitu najprije i činila zaštita od smetanja posjeda do koje je dolazilo zbog prekomjernih imisija koje su prouzročili susjedi, a poslije se oblikovala kao stvarnopravna zaštita od tih i njima sličnih imisija zbog kojih je dolazilo do povrede prava vlasništva u smislu smanjivanja uporabne vrijednosti, na primjer, poljoprivrednog zemljišta od zagađenja tla zbog suviše prašine, dima, fekalija i sličnoga.¹³

1.2.2.1. O tzv. hitnom postupku zaštite i povjerenju u rad sudova

Sudska zaštita ostvaruje se u posebnoj, *hitnom* (čl. 22. st. 2. ZVDSP-a), razmjerno sumarnom parničnom postupku u kojem se pruža provizorna pravna zaštita (čl. 440. do 445. ZPP-a).

U pravilu u tim situacijama nije naglasak na prevenciji štete, jer ona najčešće već nastane, već se od suda zahtijeva da naredi uspostavu posjedovnoga stanja kakvo je bilo u trenutku smetanja posjeda, ali se kao oblik prevencije ujedno može zahtijevati da sud zabrani takvo ili slično smetanje ubuduće.¹⁴

Pri određivanju rokova i ročišta po tužbama zbog smetanja posjeda sud je obvezan uvijek obraćati osobitu pozornost na potrebu *hitnog* rješavanja prema prirodni svakoga pojedinog slučaja (čl. 440. ZPP-a).

Riječ je očigledno o instruktivnoj normi. Sudska praksa prepuna je, naime, primjera u kojima postupci za zaštitu od smetanja posjeda traju predugo. Time se gubi osnovni cilj te norme, to jest da se sudska zaštita pruži brzo, u kratkom roku i da se time makar provizorno ili

¹⁰ Tako Vrhovni sud u rješenju Rev-662/91 od 9. rujna 2003. Izv.

¹¹ Opsežnu sudsku praksu o imisijama vidjeti kod Žuvela, M., *ibid.*, str. 303–306.

¹² Vrhovni sud, Rev-754/11 od 28. rujna 2011. Izbor 2/11-17. Napomena: riječ je bila o *actio negatoria*.

¹³ Tako Galev, G.: *Odgovornost za opasnost štete*, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu 3-4/13, str. 620.

¹⁴ Literatura: Aralica, T.: *Smetanje posjeda u sudskoj praksi*, Novi informator, Zagreb, 2016.; Žuvela, M., *ibid.*, str. 47–75.

privremeno, ali učinkovito i pravno urede poremećeni odnosi stranaka.

Dugo trajanje takvih sporova i s njom spojena neizvjesnost kako valja urediti sporne odnose ozbiljna je opasnost da sukob uzme neželjene daljnje razmjere te da neka od stranaka „izgubi živce“ i „uzme pravdu u svoje ruke“, što za posljedicu ponekad zna imati i teška kaznena djela oštećenja ili uništenja tuđe imovine, narušavanja tuđeg zdravlja ili čak ubojstva.

Predugo trajanje imovinskih sporova pred sudovima, bez obzira na njihovu pravnu prirodu, i inače je okidač za takve neželjene situacije povezane s teškim posljedicama za imovinu, zdravlje pa čak i život sukobljenih strana. Učinkovito, pritom dakako i brzo rješavanje sudskih sporova prijeko je potreban uvjet (*condicio sine qua non*) da bi se vratilo povjerenje građana i pravnih osoba u rad sudova.

2. Zahtjev da se ukloni opasnost štete (čl. 1047. ZOO-a)

Članak 1047. st. 1. ZOO-a uređuje obveznopravnu zaštitu tako da se ukloni opasnost znatnije štete time da obvezuje posjednika izvora opasnosti da na zahtjev zainteresirane osobe učini sljedeće:

- ukloni izvor opasnosti od kojega prijeti znatnija šteta zainteresiranoj tj. ugroženoj osobi ili drugome, i/ili
- suzdrži se od djelatnosti od koje proizlazi uznemiravanje ili opasnost štete, ako se uznemiravanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama.

Ako šteta, međutim, nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, po čl. 1047. st. 3. ZOO-a može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta).

Već smo rekli da odredba čl. 1047. ZOO-a ima *preventivnu funkciju*.¹⁵ Naime, sankcija kod odgovornosti za štetu

¹⁵ Tako i Klarić, P.; Vedriš, M.: *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2014., str. 642.; Galev, G., ibid. str. 620.

od opasnih stvari i opasnih djelatnosti (kakva je već sama opasnost štete) uvijek je reparatorna (naturalno se ili novčano sanira šteta do koje je došlo od opasnih stvari odnosno djelatnosti). Kad je riječ o opasnosti štete, ona je u pravilu preventivna u tom smislu što se uzročnik opasnosti štete sankcionira prije nego što nastane sama šteta.¹⁶

Odgovornost za tu vrstu štete jest objektivna.¹⁷

Za suđenje u sporu u kojem je tužitelj zahtijevao poduzimanje odgovarajućih mjera za sprječavanje nastanka štete ili uznemiravanje odnosno uklanjanje izvora opasnosti nadležan je sud, a ne upravno tijelo (čl. 156. st. 2. ZOO/91, sada čl. 1047. st. 2. ZOO-a – nap. a.).¹⁸

Tu pravnu materiju prethodni Zakon o obveznim odnosima¹⁹ uređivao je u čl. 156.

2.1. Kada nastaje obveza uklanjanja opasnosti štete

Opasnost štete treba biti konkretna i izvjesna, a ne uvjetovana nekim potpuno neizvjesnim budućim događajem.²⁰ Postoji li takva opasnost, prosuđuje se ovisno o konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja.

U literaturi se navodi da je dovoljno samo postojanje izvora opasnosti iz kojeg prijeti nastanak veće štete. Iako još uvijek postoji samo mogućnost nastanka štete, ipak, s obzirom na opće životno iskustvo i objektivno poznavanje zakonitosti događaja, očigledno je i neizbježno da će do nje doći. Pretpostavlja se kao da je i došlo do njezina nastanka ili, drugim riječima, fingira se da je nastala.²¹

¹⁶ U tom smislu Galev, G., ibid. str. 624.

¹⁷ Tako Galev, G., ibid. str. 627– 629.

¹⁸ Tako Vrhovni sud u rješenju Rev-1947/91 od 3. prosinca 1991. Izv.

¹⁹ Narodne novine (NN) broj 53/91., 73/91., 3/94., 7/96., 112/99. i 88/01. – dalje: ZOO791.

²⁰ U tom smislu Vrhovni sud u odlukama Gzz-2/84 od 9. veljače 1984. PSP-24/87. i Rev-477/85 od 9. travnja 1985. PSP-29/53.

²¹ Prama Galev, G., ibid. str. 623.

Drugim riječima, nema osnove za tužbu ako opasnost od štete nije konkretna i izvjesna²² odnosno ako je ona samo apstraktna u odnosu na uobičajene životne okolnosti.

Obveza uklanjanja opasnosti štete poduzimanjem opravdanih mjera postoji već kad je izvjesna opasnost nastanka štete, a ne tek nastupanjem štete.²³

Zahtjev za uklanjanje opasnosti od štete ne može zastarjeti sve dok postoji opasnost od štete.²⁴

Iz sudske prakse

1. Na temelju utvrđenja da nekretnini tuženika zbog naginjanja ograde u posjedu tužitelja ne prijete nikakva opasnost od štete, pravilno je prvostupanjski sud pravno ocijenio da nisu ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 1047. ZOO-a za prihvaćanje protutužbenog zahtjeva za uklanjanje izvora opasnosti.

Županijski sud u Rijeci, Gž-1003/19 od 13. rujna 2019. Izv.

2. Da bi bili ispunjeni uvjeti iz čl. 156. st. 1. ZOO/91 (sada čl. 1047. st. 1. ZOO-a – nap. a.), opasnost od štete valja biti konkretna i izvjesna, a ne uvjetovana nekim potpuno neizvjesnim budućim događajem. Stog slame sam po sebi, u normalnim okolnostima, nije opasnost od požara. Takva je opasnost za tužiteljevu kuću potencijalna, ali potpuno neizvjesna i uvjetovana neizvjesnim budućim događajem, to jest da netko treći potpali slamu.

Vrhovni sud, Gzz-2/84 od 9. veljače 1984. PSP-24/85.

3. Ocijenjeno je da ne postoji konkretna opasnost od štete zbog onečišćenja

vode u tužiteljevu bunaru kad tuženik još nije ni započeo izgradnju septičke jame koju tužitelj smatra izvorom opasnosti.

Vrhovni sud, Rev-477/85 od 9. travnja 1985. PSP-29/53.

4. Obveza uklanjanja opasnosti štete poduzimanjem opravdanih mjera postoji već kad je izvjesna opasnost nastanka štete, a ne tek nastupanjem štete.

Vrhovni sud, Rev-1884/85 od 14. siječnja. 1986., PSP-31/62.

2.2. Aktivna legitimacija za podnošenje tužbe

Aktivna legitimacija za podnošenje tužbe određena je čl. 1047. st. 1. ZOO-a vrlo široko, jer *svatko* može zahtijevati od drugoga da ukloni izvor opasnosti od kojega prijete znatnija šteta njemu ili određenom broju osoba, a i suzdržati se od djelatnosti od koje proizlazi uznemiravanje ili opasnost od štete ako se nastanak uznemiravanja ili štete ne može spriječiti odgovarajućim mjerama.

U stavku 2. čl. 1047. ZOO-a osoba koja zahtijeva zaštitu od opasnosti štete označuje se kao – *zainteresirana* osoba. Ta će osoba pri podnošenju tužbe u parničnom postupku imati pravno svojstvo tužitelja.

Iz takve dikcije može se razumjeti da pravo na podnošenja zahtjeva da se ukloni opasnost štete (aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe u parničnom postupku) imaju sve fizičke i pravne osobe i to:

- neposredno ugrožena osoba ili osoba, ali i
- svaka druga osoba ili osobe koje žele preduhitriti (prevenirati) prijeteću opasnost štete, to jest i ona osoba koja nije sama neposredno ugrožena tom opasnošću.

Smatramo, dakle, da to pravo pripada i osobi koja štiti javni, društveni, a ne nužno samo osobni interes, primjerice aktivistu ili nevladinoj organizaciji koja želi zaštititi prava stanovnika nekog naselja ili dijela naselja od ugroze, kao što je, primjerice, nekontrolirano rušenje

²² U tom smislu Vrhovni sud u odluci Gzz-2/84 od 9. veljače 1984. PSP-24/85.

²³ Tako Vrhovni sud, Rev-1884/85 od 14. siječnja 1986., PSP-31/62. Iako je donesena u vrijeme važenja čl. 156. ZOO/91, tu odluku smatramo aktualnom i u primjeni čl. 1047. ZOO-a jer upućuje na preventivno značenje te zakonske odredbe.

²⁴ Vrhovni sud, Rev-235/82 od 23. ožujka 1983. PSP-23/89.

neaktivnog, dotrajalog visokog tvorničkog dimnjaka koji ne ugrožava neposredno njegovu nekretninu, ali ugrožava prolaznike (pješake i druge sudionike u prometu) u tom dijelu naselja, djecu na obližnjem dječjem igralištu, obližnje stambene zgrade i slično. Takva osoba u parničnom postupku također ima pravno svojstvo tužitelja. Ona, dakle, nije ni zastupnik ni punomoćnik (ne)posredno ugroženih osoba (subjekata), u našem primjeru prolaznika, djece i drugih osoba na dječjem igralištu ili vlasnika neposredno ugroženih nekretnina.

U toj situaciji smatramo da je riječ o pučkoj, narodnoj tužbi (*actio popularis*) koja pripada svima u općem interesu, neovisno o njihovu odnosu prema predmetu spora.

To, dakle, ne mora biti ni vlasnik ni posjednik objekta koji se želi zaštititi.

Iz sudske prakse

1. Pitanje vlasništva nekretnine s koje dolazi izvor opasnosti od nastanka znatnije štete nije pravno odlučno u primjeni odredaba čl. 156. st. 1. i st. 2. ZOO-a jer svatko može zahtijevati od drugoga da ukloni izvor opasnosti od kojeg prijeti znatnija šteta njemu ili određenom broju osoba, a sud će na zahtjev zainteresirane osobe (to je ovdje tužitelj) narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete (radova koje treba izvesti) ili uznemiravanja ili da se ukloni izvor opasnosti, na trošak posjednika izvora opasnosti, ako ovaj to sam ne učini.

Vrhovni sud, Rev-x-599/14 od 5. listopada 2016. Izv.

2.3. Pasivno je legitimiran posjednik izvora opasnosti

Pasivna legitimacija (osoba tuženika) u parničnom postupku proizlazi iz općenite odredbe stavka 2. čl. 1047. ZOO-a, prema kojoj će sud na zahtjev zainteresirane osobe narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete ili uznemiravanja ili da se

ukloni izvor opasnosti, na trošak *posjednika izvora opasnosti*, ako ovaj sam to ne učini. Ta će osoba u podnošenju tužbe u parničnom postupku imati pravno svojstvo tuženika.

Čini se da je zakonodavac na taj način htio naglasiti obvezu osobe koja u stvarnosti posjeduje izvor opasnosti da se njome koristi tako da ne dovodi u moguću (potencijalnu) opasnost treće osobe, to jest u pravilu će to biti neposredni posjednik izvora opasnosti.

Tuženik, dakle, ne mora biti ujedno i vlasnik stvari, nego njegova odgovornost da ukloni opasnost štete proizlazi već iz njegova pravnog svojstva posjednika izvora opasnosti. Moguće je, dakako, da tuženik bude osoba koja je istovremeno i vlasnik i posjednik izvora opasnosti.

Izraz *posjednik izvora opasnosti* valja povezati s čl. 10. ZVDSP-a, s obzirom na to da posjed može biti neposredan i posredan. Osoba koja ima faktičnu vlast glede neke stvari, njezin je posjednik (čl. 10. st. 1. ZVDSP-a). Tko svoju faktičnu vlast izvršava osobno ili posredovanjem pomoćnika u posjedovanju neposredni je posjednik (čl. 10. st. 2. ZVDSP-a). Kad netko stvar posjeduje kao zakupoprimac, koncesionar, najmoprimac, čuvar, posudovnik ili u kojem drugom sličnom odnosu u kojemu je prema drugome ovlašten ili obvezan tijekom nekog razdoblja posjedovati je, onda je posjednik te stvari i taj drugi (posredni posjednik). Stoji li posredni posjednik prema nekome trećemu u takvu odnosu, i taj je posredni posjednik (čl. 10. st. 3. ZVDSP-a).

Čini se da je intencija stavka 2. čl. 1047. ZOO-a da odgovornost za uklanjanje opasnosti štete u odnosu na zainteresiranu osobu tereti osobu koja neposredno izvršava posjed bez obzira na vlasništvo izvora opasnosti.

Tako pasivnu legitimaciju ima vlasnik ili predmnijevani vlasnik stvari ili djelatnosti od koje potječe moguća opasnost ako je istovremeno i njezin neposredni posjednik.

Kad je stvar dana u koncesiju, zakup, najam, posudbu te u drugim sličnim situacijama pasivno je za uklanjanje opasnosti štete legitimirana osoba koja je po toj posebnoj pravnoj osnovi u njezinu posjedu. Takva osoba ima pravno svojstvo posrednog posjednika u odnosu na vlasnika ili predmnijevanog vlasnika, ali ne i u odnosu na zainteresiranu osobu. U odnosu na treću, zainteresiranu osobu da se opasnost štete ukloni, koncesionar, zakupnik i slične osobe jesu oni neposredni posjednici izvora opasnosti na koje kao pasivno legitimirane upućuje čl. 1047. st. 2. ZOO-a.

Zato će se u svakom pojedinom slučaju trebati utvrđivati tko je posjednik izvora opasnosti od kojeg prijeti znatnija šteta osobi koja ima aktivnu legitimaciju.

Da je posjednik izvora opasnosti pasivno legitimirana osoba proizlazi i iz činjenice da je on obvezan poduzeti odgovarajuće mjere na svoj trošak (*arg. ex* čl. 1047. st. 2. ZOO-a).

Iz sudske prakse

1. Kad je je izvor opasnosti u gradskoj kanalizacijskoj mreži, koju održava tuženik – komunalno poduzeće, tuženikova je obveza kao posjednika ukloniti izvor opasnosti, odnosno urediti kanalizacijsku mrežu tako da ona prestane biti izvor opasnosti.

Vrhovni sud, Rev-1412/96 od 25. listopada 2000. Izv.

2.4. Poduzimanje odgovarajućih mjera

Sud će na zahtjev zainteresirane osobe presudom narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete ili uznemiravanja ili da se ukloni izvor opasnosti, na trošak posjednika izvora opasnosti, ako ovaj sam to ne učini (čl. 1047. st. 2. ZOO-a).

To može biti uklanjanje (rušenje) objekta²⁵, stavljanje sigurnosnih

potpora²⁶, smanjivanje buke, vibracija²⁷, izgradnja ili ugradnja pročistača (filtera) u odvod za fekalije, za otpadne vode, u tvorničke i druge dimnjake poput onih u kuhinjama ugostiteljskih objekata, zabrana ispuštanja dima, otpadnih voda, prašine²⁸ i slično.

Zahtjev za prestanak uznemiravanja može obuhvatiti i zabranu budućeg uznemiravanja.²⁹ Tada je riječ o kondemnatornoj tužbi kojom se zahtijeva da sud tuženiku zabrani činjenje odnosno naredi nečinjenje (tužba na propuštanje)³⁰, jer sud nalaže tuženiku da ubuduće ne poduzima to jest propusti poduzimanje štetnih radnji usmjerenih protiv trećih osoba.

Zabranjenima bi trebalo smatrati ne samo radnje koje bi bile izrijeком zabranjene već i odgovarajuće činidbe kojima bi se u osnovnome na podudaran način povređivalo pravo tužitelja ili trećih osoba, neovisno o tome hoće li ili neće zabrana „sličnih“ radnji biti izrijeком navedena u izreci (dispozitivu) presude.³¹

Iz sudske prakse

1. Time što je Općina B. sama uklonila izvor opasnosti, rušenjem općinske zgrade, nije se kao posjednik izvora opasnosti oslobodila odgovornosti za štetu koju je time prouzročila trećim osobama.

Vrhovni sud, Rev-569/03 od 7. travnja 2004. Izv.

2. Zahtjev da se tuženiku naredi da izgradi betonski potporni zid da bi se

²⁶ Vrhovni sud, Rev-235/82 od 23. ožujka 1983. PSP-23/89.

²⁷ Županijski sud u Koprivnici Gž-912/07 od 11. prosinca 2007. Izbor 1/08-55

²⁸ Vrhovni sud, Rev-1253/83 od 30. svibnja 1984. PSP-25/74.

²⁹ U tom smislu i Žuvela, M. u vezi s imisijama, *ibid.*, str. 486.

³⁰ Literatura: Dika, M.: *Tužba*, Narodne novine, Zagreb, 2009., str. 233–237.

³¹ Tako Dika, M.: *Tužba*, Narodne novine, Zagreb, 2009., str. 237; Dika, M.: *Postupak u sporovima za zaštitu kolektivnih interesa i prava*, u: *Novela Zakona o parničnom postupku iz 2011.*, Novi informator, Zagreb, 2011., str. 57–70.

²⁵ U tom smislu u odluci Rev-569/03 od 7. travnja 2004. Izv.

spriječilo odronjavanje zemljišta zbog visinske razlike nastale iskopom zemljišta koje graniči s dvorištem tužitelja treba smatrati zahtjevom za uklanjanjem opasnosti štete u smislu čl. 156. ZOO/91 (sada čl. 1047. ZOO-a – nap. a.). Takav zahtjev ne može zastarjeti sve dok postoji opasnost od štete.

Vrhovni sud, Rev-235/82 od 23. ožujka 1983. PSP-23/89.

3. Tuženici koji su izgradili terase i koriste ih za pristup svojem stanu odgovorni su za prodor vode u stan tužitelja, te su dužni otkloniti nedostatke koji su prouzročili nastanak štete, kako to propisuje čl. 1047. st. 1. ZOO-a.

Županijski sud u Splitu, Gž-3175/16 od 1. prosinca 2016. Izv.

4. Osim naknade štete odnosno uspostave prijašnjeg stanja, štetnik je u obvezi izvesti i radove kojima se uklanja opasnost od štete koja je nastala zbog njegove štetne radnje.

Vrhovni sud, Rev-122/85 od 6. veljače 1985. PSP-28/54.

5. Korisnik kuće iz koje je došlo do prodora vode u tužiteljevu kuću bio je dužan poduzeti radnje da otkloni mogućnost da, zbog zime, dođe do puknuća vodovodnih cijevi, a u vezi s time i plavljenja tužiteljeve kuće.

Vrhovni sud, Rev-694/05 od 24. kolovoza 2005. Izv.

6. Štetnik je osim naknade štete odnosno uspostave prijašnjeg stanja u obvezi izvesti i radove kojima se uklanja opasnost od štete koja je nastala zbog njegove štetne radnje.

Vrhovni sud, Rev-122/85 od 6. veljače 1985. PSP-28/54.

2.5. Sadržaj tužbenog zahtjeva odnosno sadržaj izreke presude – neka (sporna) postupovna pitanja

Tužbeni zahtjev da se ukloni opasnost štete jest kondemnatoran. Tužbenim zahtjevom u osuđujućoj (kondemnator-

noj) tužbi tužitelj zahtijeva da sud naloži tuženiku da nešto učini (čl. 186. u vezi s čl. 326. ZPP-a). Činidba može biti pozitivna (davanje i/ili činjenje) ili negativna (propuštanje i/ili trpljenje). Propise o vrstama činidaba sadržava čl. 269. ZOO-a.

Tako tužitelj može na temelju čl. 1047. st. 1. i 2. ZOO-a zahtijevati od suda da posjedniku izvora opasnosti – tuženiku:

- naredi činjenje, primjerice, rušenje i uklanjanje dotrajalog stabla, dimnjaka, zgrade ili ograde, postavljanje pročišćivača (filtera) pri ispuštanju plinova odnosno dima i/ili
- odredi mjere za sprječavanje nastanka štete, primjerice da tuženiku zabrani ispuštanje otpadne vode s njegove na tužiteljevu nekretninu, da smanji buku i slično, s time da je dopušteno zabraniti i daljnje isto ili slično uznemiravanje (propuštanje) i/ili
- naredi da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemiravanje (propuštanje).

Ovrha radi ostvarenja tražbine na radnju, trpljenje ili nečinjenje provodi se po čl. 260. do 263. Ovršnog zakona.³² U nekim situacijama tuženiku – ovršeniku – ovršni sud smije izreći novčanu kaznu ili kaznu zatvora ako se ovršenik ponovno bude ponašao protivno svojoj obvezi, primjerice u slučaju ovrhe radi ostvarenja obveze na trpljenje i nečinjenje (čl. 263. st. 2. OZ-a).

Ne isključujemo ni mogućnost ovrhe izricanjem sudskih penala (čl. 247. i 248. OZ-a). Plaćanje sudskih penala može se zahtijevati sve dok se, na temelju ovršne isprave, ne predloži ovrha radi ostvarenja nenovčane tražbine (čl. 247. st. 4. OZ-a).

2.5.1. Smije li sud odrediti radnje koje tuženik mora poduzeti?

Kakav smije biti sadržaj tužbenog zahtjeva odnosno sadržaj izreke presude o

³² Narodne novine (NN) broj 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. – Odluka Ustavnog suda, 73/17. i 131/20. – dalje: OZ.

načinu kako tuženiku narediti uklanjanje izvora opasnosti ili da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemirivanje ili opasnost štete, ako se uznemirivanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama?

Zbog pravnog shvaćanja Vrhovnog suda u rješenju Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020., već pri sastavljanju tužbenog zahtjeva za uklanjanje opasnosti štete valja imati na umu da nižestupanjski sudovi u okviru parničnog postupka (osim u iznimnim situacijama, to jest kada ne postoji nijedan drugi način) ne smiju naložiti tuženiku – vlasniku odnosno posjedniku nekretnine – koje točno, taksativno navedene radnje treba poduzeti na svojoj nekretnini kako bi na točno određeni način izmijenio stanje te svoje nekretnine s koje dolaze štetni utjecaji, već ih tuženik mora sam spriječiti odnosno na njemu je odabir kako će to učiniti. U tom se smislu Vrhovni sud u tom rješenju pozvao na svoju prethodnu praksu – odluke Rev-970/08 od 12. prosinca 2012. i Rev-662/91 od 9. rujna 1993. Izv.

Važno je uočiti da se to pravno stajalište odnosi na stvarnopravnu zaštitu od imisija (čl. 110. ZVDSP-a). Dopuštamo si slobodu da upozorimo na nedoumice koje takvo pravno shvaćanje može proizročiti ako se primijeni i na čl. 1047. ZOO-a.

Upućujemo, suprotno tome, i na rješenje Vrhovnog suda Rev-238/91 od 29. svibnja 1991. u kojem, polazeći i od propisa stvaranog prava i od propisa o obveznim odnosima, taj sud o tome izražava sljedeće pravno stajalište:

„Odredbu čl. 5. Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima (sada čl. 110. ZVDSP-a - nap. a.) nadopunjuje odredba čl. 156. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (sada čl. 1047. st. 2. ZOO-a – nap. a.), prema kojoj će sud na zahtjev zainteresirane osobe narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete ili uznemiravanja ili da se ukloni izvor opasnosti, na trošak posjednika izvora opasnosti, ako ovaj sam to ne učini. Sud

ima ovlast narediti i uklanjanje, a dakako i premještanje izvora opasnosti, ali, jer sud ne raspolaže potrebnim stručnim znanjem, **redovito je potrebno da prethodno stručnjak (sudski vještak) da svoje mišljenje o tome koje su to odgovarajuće mjere i kako ih treba poduzeti, a zatim i tužitelj da svoj zahtjev uskladi s tim mišljenjem.**“

2.5.2. Pravna nesigurnost

Znači li gore spomenuto pravno stajalište Vrhovnog suda iz odluke Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020. da je i u sporovima sa zahtjevom da se ukloni opasnost štete (čl. 1047. ZOO-a) dovoljno da tužitelj u tužbenom zahtjevu od suda zahtijeva samo da tuženiku naredi uklanjanje izvora opasnosti i/ili sprječavanje nastanka štete i/ili uznemirivanja odnosno da tužitelj nema obvezu u tužbenom zahtjevu navesti i precizirati kako to tuženik treba učiniti, to jest da ne mora određeno navesti poduzimanje kojih mjera zahtijeva.

Smatramo da rečeno pravno shvaćanje Vrhovnog suda dovodi do pravne nesigurnosti, kao važnog elementa ustavne vrednote vladavine prava iz čl. 3. Ustava.

Postavlja se, naime, pitanje na koji će način, u tom slučaju zapravo neodređenu izreku presude, kojom se samo naređuje uklanjanje izvora opasnosti i/ili sprječavanje nastanka štete i/ili uznemirivanja (čl. 1047. st. 2. ZOO-a), ali se ne određuje način na koji tuženik – posjednik izvora opasnosti to mora učiniti, tužitelj uspjeti ostvariti u ovršnom postupku ako to tuženik odbije dobrovoljno izvršiti ili svojoj obvezu ispuni na nepotpun ili neodgovarajući način.

2.5.3. Kako provesti ovrhu?

Vještačenje tek u ovršnom postupku?

Čini se da bi u toj situaciju mogle doći do primjene već spomenute odredbe Ovršnog zakona koje uređuju izricanje sudskih penala (čl. 247. OZ-a) ili ovrhu radi ostvarenja nenovčane tražbine, primjerice ovrha radi ostvarenja obveze na radnju

koju može obaviti i druga osoba (čl. 261. OZ-a) i/ili ovrha radi ostvarenja obveze na trpljenje i nečinjenje (čl. 263. OZ-a).³³

Prema stavku 2. čl. 263. OZ-a, sud bi imao ovlast ovršeniku izreći novčanu kaznu ili kaznu zatvora kojom mu je bio zaprijetio i istodobno mu zaprijetiti novom novčanom kaznom ili kaznom zatvora ako se ponovno bude ponašao suprotno svojoj obvezi.

To bi, međutim, zahtijevalo da se u ovršnom postupku provodi sudsko vještačenje na okolnost na koji način i kojim konkretnim radnjama tuženik – ovršenik treba ukloniti izvor opasnosti i/ili spriječiti nastanak štete i/ili uznemirivanja.

Kakva je to ovršna isprava u kojoj ovršni sud treba na temelju vještačenja tek u ovršnom postupku istraživati i utvrđivati što je parnični sud zapravo htio donoseći presudu kojom je tužitelju dao pravo da ga tuženik ne smije dovesti u opasnost štete.

Smatramo da bi takva, zapravo neodređena presuda bila suprotna intenciji čl. 186. ZPP-a, prema kojem tužba treba sadržavati *određen* zahtjev što se tiče glavne stvari.

U vezi s tim valja imati na umu da se u pravilu tijekom parničnog postupka u kojem je istaknut tužbeni zahtjev za uklanjanje izvora opasnosti i/ili sprječavanje nastanka štete i/ili uznemirivanja (čl. 1047. st. 2. ZOO-a) provodi sudsko vještačenje na okolnost postoji li opasnost štete. Ono, pak, često sadržava i način na koju bi tu opasnost valjalo ukloniti.

Bilo bi, po našem pravnom shvaćanju, normalno da se te glavne okolnosti rasprave i utvrde u parničnom postupku.

Nakon toga bi trebalo omogućiti tužitelju da u parničnom postupku uredi (precizira) tužbeni zahtjev, pa i u vezi s tim koje bi činidbe (mjere, radnje) tuženik kao posjednik izvora opasnosti

morao poduzeti ili propustiti (ne činiti). Tako preciziran tužbeni zahtjev bio bi tada određen i ovršiv, a presuda o njemu cjelovita i jasna isprava, podobna za provedbu ovrhe.

Iz sudske prakse

1. Oštećeni vlasnik susjedne nekretnine nema ovlast određivati način na koji vlasnik treba izmijeniti stanje nekretnine s koje dolaze imisije, ako je moguće na više načina spriječiti (prekomjerne) imisije.

Vrhovni sud, Rev-662/91 od 9. rujna 2003. Izv.

2. Tužitelj nema ovlast sam zahtijevati određeni način poduzimanja radnji koje su potrebne da se onemoguće prekomjerne imisije kako on to smatra potrebnim, već to ovisi o konkretnim okolnostima, ponajprije u skladu s nalogom i mišljenjem sudskog vještaka, pri čemu te mjere moraju biti u onoj mjeri da sprječavaju daljnje prekomjerne posredne imisije, a ujedno da na najmanji način opterećuju nekretninu s kojih dolaze prekomjerne posredne imisije.

Vrhovni sud, Rev-970/08 od 12. prosinca 2012. Izv.³⁴

2.6. Primjeri tužbenog zahtjeva³⁵

2.6.1. Iz spomenutog pravnog stajališta Vrhovnog suda u rješenju Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020. i s njim povezanih prethodnih pravnih stajališta istog suda, proizlazi da bi zainteresirana osoba iz čl. 1047. st. 2. ZOO tužbeni zahtjev smjela sastaviti tako da on, primjerice, glasi ovako:

Naređuje se³⁶ tuženiku da zaustavi otjecanje i dotok otpadnih voda s

³⁴ Zbog prethodno navedenih razloga ovdje navedenu sudsku praksu smatramo upitnom.

³⁵ Primjeri koje navodimo nisu obrasci (formulari), već podsjetnik na možebitni sadržaj tužbenog zahtjeva. Na tužitelju je teret da ovisno o okolnostima svakoga konkretnog slučaja odredi sadržaj tužbenog zahtjeva.

³⁶ Izraz *naređuje se* u skladu je s posebnim propisom čl. 1047. st. 2. ZOO-a pa zato nije

³³ Literatura: Mihelčić, G.: *Komentar Ovršnog zakona*, Organizator, Zagreb, 2015., str. 745., 808–818.

č. k. br. ____ površine ____ m² upisane u zk. ul. broj ____ u k. o. ____ u njegovu posjedu, na dvorište površine ____ m² upisano u zk. ul. broj ____ u k. o. ____ u tužiteljevu posjedu, te mu se ubuduće zabranjuje takvo isto ili slično uznemiravanje tužitelja, a ujedno mu se nalaže³⁷ da tužitelju naknadi troškove ovog parničnog postupka, zajedno sa zateznim kamatama koje na te troškove teku od sljedećeg dana od dana donošenja ove presude do isplate, po stopi od ____³⁸, sve u roku od 15 dana.

Riječ je o odredivom tužbenom zahtjevu, jer zainteresirana osoba iz čl. 1047. st. 2. ZOO-a, prema tom stajalištu Vrhovnog suda iz rješenja Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020. ne bi, dakle, smjela u tužbenom zahtjevu zahtijevati točno određeni način otklanjanja opasnosti štete, osim u iznimnim slučajevima, to jest kada ne postoji ni jedan drugi način uklanjanja te opasnosti³⁹, već to tuženik mora sam spriječiti, odnosno na njemu je odabir kako će to učiniti.

Po našem stajalištu, u toj je pravnoj situaciji riječ o odredivom, ali ne i o određenom tužbenom zahtjevu, što bi rezultiralo problemima i nedoumicama u provedbi ovrhe, na što smo upozorili u prethodnom odjeljku ovog rada pod međunaslovom *Kako provesti ovrhu?*

S obzirom na to da bi se način (metoda) otklanjanja opasnosti štete morao raspraviti i utvrditi, u pravilu, sudskim vještačenjem u parničnom postupku, nije razumljivo zašto Vrhovni sud smatra da tužitelj ne smije zahtijevati da tuženik opasnost ukloni na način koji proizlazi

upravo iz objektivnih podataka iz nalaza i mišljenja sudskog vještaka koje je prihvatio sud u parničnom postupku. Sud tada ima pouzdanu osnovu da tuženiku kao posjedniku izvora opasnosti naredi točno određenu činidbu, na primjer obveže tuženika da na točno određeni način promijeni tok otjecanja otpadnih voda ili ugradi određeni pročistač (filter) za te vode ili slično, što je u skladu s čl. 186. st. 1. ZPP-a.

Izreka sudske presude u toj situaciji ne bi, dakle, ostala neodređena i podložna da se o konkretnim mjerama za uklanjanje opasnosti štete raspravlja tek u ovrsi, odnosno da se tek u toj fazi postupka provodi sudsko vještačenje kakve je činidbe (radnje ili propuste) tuženik obavezan poduzeti da bi otklonio navedenu opasnost.

2.6.2. Naprotiv, određivanjem načina (metoda) otklanjanja opasnosti štete, izreka presude bila bi jasna i određena kondemnatorna sudska presuda odnosno ovršna isprava podobna za određenu provedbu ovrhe. Riječ je o **određenom tužbenom zahtjevu** u smislu čl. 186. st. 1. ZPP-a. Smatramo da bi u toj situaciji tužbeni zahtjev mogao glasiti ovako:

Naređuje se tuženiku da zaustavi otjecanje i dotok otpadnih voda s č. k. br. ____ površine ____ m² upisane u zk. ul. broj ____ u k. o. ____ u njegovu posjedu, na dvorište površine ____ m² upisano u zk. ul. broj ____ u k. o. ____ u tužiteljevu posjedu, tako da postavi plastične cijevi profila ____, u duljini ____ metara pravcem sjever-jug za otjecanje otpadnih voda (alternativa: tako da ugradi pročistač-filter za otpadne vode sljedećih tehničkih obilježja⁴⁰) te mu se ubuduće zabranjuje takvo isto ili slično uznemiravanje tužitelja, a ujedno mu se nalaže da tužitelju naknadi troškove ovog parničnog postupka, zajedno sa zateznim

korišten izraz *nalaže se*, koji je određen općim propisom čl. 326. st. 1. ZPP-a.

³⁷ Izraz *nalaže se* koristimo na temelju čl. 326. st. 1. ZPP-a.

³⁸ Valja imati na umu da su stope zateznih kamata, s obzirom na različita razdoblja tijekom kojih te kamate teku, promjenljive te da mogu biti različite i s obzirom na subjekte pravnog odnosa (čl. 29. st. 2. ZOO-a).

³⁹ Vidjeti obrazloženje spomenutog rješenja Vrhovnog suda Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020.

⁴⁰ Valja, dakako, precizirati tehnička obilježja pročistača u skladu s mišljenjem sudskog vještaka.

kamatama koji na te troškove teku od sljedećeg dana od dana donošenja ove presude do isplate, po stopi od ____⁴¹, sve u roku od 15 dana.

2.6.3. Preciziranje tužbenog zahtjeva. Nije nužno da tužitelj već pri podnošenju tužbe u tužbenom zahtjevu precizno odredi način na koji od tuženika zahtijeva uklanjanje opasnosti štete.

Tu ovlast on ima nakon što se provede sudsko vještačenje iz kojeg je objektivno vidljivo koje bi činidbe tuženik morao poduzeti da se ta opasnost ukloni.

Takvo, naknadno uređenje (preciziranje) tužbenog zahtjeva dopušteno je jer postoje životne odnosno pravne situacije u kojima zahtjev nije moguće već u tužbi precizno postaviti, s obzirom na to da nedostaju podatci na temelju kojih je moguće određeno utvrditi način uklanjanja opasnosti štete, a što će biti moguće tek kad se provedu procesne radnje poput sudskog vještačenja ili očevida na mjestu spora.

U takvoj situaciji nije riječ o postavljanju novog zahtjeva o kojem se do tada nije raspravljalo, ni o povećanju ili povlačenju prvotnog zahtjeva niti o zamjenjivanju tog zahtjeva nečim drugim jer nije došlo do promjene sadržaja zahtjeva ni pravne osnove. Naprotiv, riječ je o istom životnom događaju i jednom pravnom odnosu.⁴² U tom smislu upućujemo i na stajalište Vrhovnog suda u rješenju Rev-238/91 od 29. svibnja 1991., koje smo naveli u dijelu ovog rada pod međunaslovom 2.5.1. *Smije li sud odrediti radnje koje tuženik mora poduzeti?*

Autor se osobno priklanja mogućnosti da tužbeni zahtjev bude određen i u smislu mogućnosti preciziranja

⁴¹ Valja imati na umu da su stope zateznih kamata, s obzirom na različita razdoblja tijekom kojih te kamate teku, promjenljive te da mogu biti različite i s obzirom na subjekte pravnog odnosa (čl. 29. st. 2. ZOO-a).

⁴² U tom smislu Vrhovni sud u odluci Rev-3062/15 od 22. svibnja 2019. Izv.

tužbenog zahtjeva nakon provedenog sudskog vještačenja.

2.6.4. Tužbeni zahtjev za uklanjanje ili premještanje izvora opasnosti.

U situaciji, pak, kad je očito da se opasnost štete može ukloniti samo micanjem izvora opasnosti, ne vidimo razloga da se to izričito ne bi navelo već u tužbenom zahtjevu, pa bi i izreka presude bila jasna i određena ovršna isprava.⁴³ Primjerice:

Naređuje se tuženiku da ukloni izvor opasnosti tako da sruši neaktivan tvornički dimnjak visine 36 metra sagrađen na č. k. br. ____ površine ____ m² upisanoj u zk. ul. broj ____ u k. o. ____ u njegovu posjedu, koji se dimnjak nalazi uz istočnu među s č. k. br. ____, dvorište površine ____ m² upisano u zk. ul. broj ____ u k. o. ____ u tužiteljevu vlasništvu, kao i da tužitelju naknadi troškove ovog parničnog postupka, zajedno sa zateznim kamatama koji na te troškove teku od sljedećeg dana od dana donošenja ove presude do isplate, po stopi od ____, sve u roku od 15 dana.

Možda je to primjer iznimne situacije koju na umu ima Vrhovni sud kad u već spomenutom rješenju Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020. kaže da osoba ugrožena imisijama⁴⁴ nema ovlast u tužbenom zahtjevu zahtijevati točno određeni način otklanjanja opasnosti štete, već to tuženik mora sam spriječiti odnosno na njemu je odabir kako će to učiniti, osim u iznimnim slučajevima, to jest kada ne postoji ni jedan drugi način uklanjanja opasnosti štete.⁴⁵

Sud ima ovlast narediti uklanjanje, ali i premještanje izvora opasnosti.⁴⁶

⁴³ Ovisno o konkretnim okolnostima, moguće je preciziranje tužbenog zahtjeva, kako smo to već prethodno naveli.

⁴⁴ Smatramo da se to odgovarajuće (analogno) odnosi i na zainteresiranu osobu iz čl. 1047. st. 2. ZOO-a.

⁴⁵ Vidjeti obrazloženje spomenutog rješenja Vrhovnog suda Rev-1190/17 od 16. lipnja 2020.

⁴⁶ U tom smislu upućujemo i na stajalište Vrhovnog suda u rješenju Rev-238/91 od 29.

3. Obavljanje općekorisne djelatnosti i naknada prekomjerne štete (čl. 1047. st. 3. i 4. ZOO-a)

Život u zajednici nameće ograničenja. Izgradnja i rad nekih objekata može biti u općem interesu (primjerice, ceste, elektroenergetska postrojenja, tvornice i slično).

Bez obzira na to što je za njihovo djelovanje dobiveno odobrenje nadležnog tijela i bez obzira na njihovu korisnost za zajednicu, i takvi objekti mogu uznemiravati osobe koje žive i rade u njihovoj blizini ili im na drugi način mogu izazvati štete, primjerice vibracije i buka koje dolaze s autoceste, što izaziva oštećenja na stambenim objektima izgrađenim uz nju, smanjuju tržišnu vrijednost tih objekata ili se povrjeđuje pravo osobnosti vlasnika na duševno zdravlje jer im se remeti uobičajeni mir pa nastaje neimovinska šteta (čl. 19. u vezi s čl. 1046. i 1100. ZOO-a).

To vrijedi i za objekte koji u svom redovitom, odobrenom poslovanju mogu izazivati buku, primjerice preglasna glazba iz ugostiteljskih objekata, ispuštanje neugodnih mirisa (smrada) u nekoj proizvodnji i slično.

Prema čl. 1047. st. 3. ZOO-a, ako šteta nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, zainteresirana osoba može zahtijevati samo naknadu štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta).

Odgovorna osoba za štetu po čl. 1047. st. 3. ZOO-a odgovora iako u njezinu postupanju nema protupravnosti kao glavne pretpostavke „klasične“ odgovornosti za štetu (*arg. ex* čl. 1045. ZOO-a).⁴⁷

Teret dokaza da postoji prekomjerna šteta jest na tužiteljima, odnosno tužitelji su ti koji su tijekom postupka dužni dokazati da postoji šteta koja prelazi uobičajenu granicu.⁴⁸

U takvim će se situacijama u parničnom postupku, u pravilu, morati provesti sudsko vještačenje na osnovi kojega se može utvrditi

svibnja 1991., koje smo naveli u dijelu ovog rada pod međunaslovom 2.5.1. *Smije li sud odrediti radnje koje tuženik mora poduzeti?*

⁴⁷ Tako Vrhovni sud u odlukama Rev-1141/07 od 26. ožujka 2008. i Rev-374/04 od 11. svibnja 2005. Izv.

⁴⁸ Vrhovni sud, Rev-1198/12 od 17. lipnja 2015. Izv.

je li zaista riječ o šteti koja prelazi uobičajene granice ili nije.

Pretpostavka za ostvarivanje prava na naknadu takve štete jest da je njezino postojanje objektivno dokazano, a to se često mora utvrditi pomoću posebnih mjernih instrumenata.⁴⁹

Sve što prelazi očekivanu, dakle, uobičajenu granicu smatra se prekomjernom štetom te se samo takva šteta naknađuje. Ako se to utvrdi, izvor opasnosti se ne uklanja, već je njegov posjednik dužan naknaditi oštećeniku imovinsku i/ili neimovinsku štetu (čl. 1046. ZOO-a).

Štete koje se, pak, prema redovnom tijeku stvari mogu očekivati od takve djelatnosti ne naknađuju se.⁵⁰ Riječ je, dakle, o šteti koja nije prekomjerna.

Prekomjerna šteta naknađuje se u cijelosti. Ovisno o stvarnoj situaciji, uz prekomjernu štetu može, ali i ne mora postojati i ona koja nije prekomjerna, a nju štetnik nije obavezan naknaditi.⁵¹

U toj situaciji, dakle, događa se da zainteresirana osoba iz čl. 1047. st. 2. ZOO-a nema osnove zahtijevati da se ukloni izvor opasnosti od kojeg prijeti znatnija šteta njemu ili drugome, već može zahtijevati novčanu naknadu prekomjerne štete.

Prekomjerna šteta, u pravilu, naknađuje se u novcu, pa tužbeni kondemnatorni zahtjev treba glasiti na isplatu određenog novčanog iznosa. Naknađuje se i imovinska i neimovinska šteta (čl. 1046. ZOO-a).

I od pravila o naknadi prekomjerne štete postoji iznimka, jer prema čl. 1047. st. 4. ZOO, i u tom se slučaju može zahtijevati poduzimanje društveno opravdanih mjera da se spriječi nastupanje štete ili da se ona smanji.

⁴⁹ U tom smislu Vrhovni sud, Rev-144/05 od 15. veljače 2006. i Županijski sud u Koprivnici GŽ-912/07 od 11. prosinca 2007. Izbor 1/08-55.

⁵⁰ Vrhovni sud, Rev-1198/12 od 17. lipnja 2015. i Rev-47/07 od 30. siječnja 2007. Izv.

⁵¹ Pravno shvaćanje Građansko-privrednog odjela Vrhovnog suda, I/92 od 15. lipnja 1992. Izbor 94/155. i Vrhovni sud, Rev-1198/12 od 17. lipnja 2015., Rev-47/07 od 30. siječnja 2007. i Rev-1711/96 od 16. prosinca 1999. Izbor 1/00-36. Izv.

3.1. Iz sudske prakse

1. Kada postoje osnove za micanje gospodarskog objekta s obzirom na blizinu crte izvlaštenja i prilaznog puta koji onemogućava dotadašnje kretanje poljoprivrednih strojeva ispred gospodarskog objekta, pravilan je zaključak sudova da time tužitelj trpi prekomjernu štetu.

Vrhovni sud, Rev-2495/14 od 17. lipnja 2020. Izv.

2. U konkretnom slučaju riječ je o obavljanju općekorisne djelatnosti, jer je gradnja trafostanice radi opskrbe električnom energijom u općem interesu, od nje će svi imati koristi. Zbog navedenog tužitelji su dužni trpjeti štetu koja se prema redovnom tijeku stvari može od takve djelatnosti očekivati. Sve što prelazi tako očekivanu, dakle, uobičajenu granicu smatra se prekomjernom štetom te se samo takva šteta naknađuje, za razliku od štete koja se prema redovnom tijeku stvari može od takve djelatnosti očekivati i koja se ne naknađuje.

Vrhovni sud, Rev-1198/12 od 17. lipnja 2015. Izv. Napomena: U tom smislu i Županijski sud u Zagrebu, Gž-534/2019-5 od 14. lipnja 2022. Izv.

3. Trafostanica smještena u gradskom središtu uz prometnice na kojima je promet značajan i tijekom noći, s obzirom na stalan rad trafostanice, zahtijeva primjenu kriterija dopuštene ekvivalentne razine vanjske buke za noć prema pravilima o dopuštenim okvirima, propisanim Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave.

Županijski sud u Splitu, Gžx-319/13 od 5. prosinca 2013. Izbor 1/14-87.

4. Prekomjerna šteta naknađuje se u cijelosti. Teret dokaza da postoji prekomjerna šteta jest na tužiteljima, odnosno tužitelji su bili ti koji su tijekom postupka bili dužni dokazati da postoji šteta koja prelazi uobičajenu granicu.

Vrhovni sud, Rev-1198/12 od 17. lipnja 2015. Izv.

5. Izgradnjom autoceste, kojoj je prethodio postupak izvlaštenja na tužiteljevu zemljištu, tužitelj je onemogućen u obavljanju

svoje redovne djelatnosti na preostalom dijelu zemljišta. Činjenica da je tužitelj za izvlašteni dio nekretnine primio naknadu ne sprječava ga u vođenju ove parnice radi naknade prekomjerne štete do koje je došlo općekorisnom djelatnošću (izgradnjom autoceste) za koje je nadležno državno tijelo dalo odobrenje.

Vrhovni sud, Rev-104/12 od 29. ožujka 2017. Izv.

6. Uobičajenom granicom nastanka štete od općekorisne djelatnosti smatra se samo ona koja se u redovnom tijeku stvari može od takve djelatnosti očekivati. Sve što prelazi tako očekivanu, dakle uobičajenu granicu, prekomjerna je šteta u smislu odredbe članka 156. st. 3. ZOO/9, (sada čl. 1047. st. 1. ZOO-a – nap. a.).

Vrhovni sud, Rev-374/04 od 11. svibnja 2005. Izv.

7. Ocijenjeno je da se umanjeње tržišne vrijednosti nekretnine (kuća s dvorištem i okućnicom) za 20 % zbog ograničene i otežane mogućnosti njezina redovitog korištenja – kao posljedica izgradnje cestovne zaobilaznice (općekorisna djelatnost) može smatrati prekomjernom štetom na koju vlasnik nekretnine ima pravo neovisno o tome što u izgradnji zaobilaznice nema propusta (protupravnosti), jer se za tu štetu odgovara bez obzira na krivnju.

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-96/13 od 21. studenoga 2013. Izbor 2/13-63. i Vrhovni sud, Rev-244/07 od 11. srpnja 2007. Izv.

8. Uz prekomjernu štetu može, ali ne mora postojati ona koja nije prekomjerna, a koju štetnik ne nadoknađuje. Šteta se sastoji u smanjenju vrijednosti kuće.

Vrhovni sud, Rev-47/07 od 30. siječnja 2007. Izv.

9. Štetu koja ima obilježja prekomjerne štete tuženik kao investitor bio bi dužan naknaditi neovisno o tome što izgradnja navedene cestovne zaobilaznice nije protupravna radnja i što na njegovoj strani nije bilo krivnje.

Vrhovni sud, Rev-1141/07 od 26. ožujka 2008. i Rev-374/04 od 11. svibnja 2005. Izv.

10. Ocijenjeno je da je izgradnjom križanja i zaobilaznice temeljno izmijenjen položaj zgrade u odnosu prema prometnici i stvorena

je prometna situacija koja izaziva veliku buku, što daje pravo vlasnicima zgrade na naknadu prekomjerne štete.

Vrhovni sud, Rev-1838/88 od 16. prosinca 1992. Izbor 94/157.

11. Riječ je o prekomjernoj šteti kad uzduž ceste pokraj tužiteljeve kuće, koja je od te ceste udaljena samo 4,30 m, postoji pukotina zbog nepravilno izvedenog spoja starog asfalta i novog asfalta, odnosno prijašnje ceste i novoizgrađene ceste. Zbog te pukotine dolazi do prekomjerne buke i vibracija koje su uzrokom pucanja tužiteljeve kuće; zatim poklopci na šahtovima na toj cesti nisu izvedeni na pravilan način, pa pokraj šahtova postoje pukotine, šahtovi su izdignuti u odnosu prema razini ceste, poklopci ne prijanjaju, zbog čega prilikom prolaska vozila dolazi do prekomjerne buke i prekomjernih *vibracija* koje također uzrokuju pucanje kuće tužitelja. Također, prekomjernu štetu čini i to što prilikom kiše ili pak snijega dolazi do zalijevanja tužiteljeve kuće prljavom vodom s ceste prilikom prolaska vozila ili ralice.

Županijski sud u Koprivnici Gž-912/07 od 11. prosinca 2007. Izbor 1/08-55.

12. Riječ je o prekomjernoj šteti kad su zbog djelovanja štetnih imisija iz dimnjaka industrijskog postrojenja na vozilu nastala takva oštećenja koja prelaze uobičajene granice jer zahtijevaju lakiranje automobila.

Vrhovni sud, Rev-476/90 od 27. lipnja 1990. Izbor 94/158.

13. Nije bilo osnove dosuditi tužitelju naknadu neimovinske štete zbog pretrpljenog straha, s obzirom na to da iz nalaza i mišljenja sudskog medicinskog vještaka proizlazi da je tužitelj zbog izgradnje trafostanice i visokonaponskih vodova u dvorištu razvio simptome blagog straha, te da će oni postojati i u budućnosti, osobito kad razmišlja o potencijalnim opasnostima. Pravilno zaključuje prvostupanjski sud da je riječ o strahu slabog intenziteta koji ne opravdava dosuđenje takve naknade.

Županijski sud u Zagrebu, Gž-534/2019-5 od 14. lipnja 2022. Izv.

14. Tužitelji imaju pravo na naknadu nematerijalne štete (sada: neimovinske – nap. a.) za duševne boli zbog gubitka aktivnosti, a te su boli rezultat utjecaja buke na psihičko stanje tužitelja, i to prekomjerne buke koju stvaraju prometne vibracije koje kao takve utječu na cjelokupni život tužitelja i dovode do poremećaja tužiteljeve psihičke ravnoteže.

Vrhovni sud, Rev-1838/88 od 16. prosinca 1992. Izv.

15. Kad trajna oštećenja na kući, nastala zbog vibracija, nije moguće u potpunosti sanirati, oštećenik ima pravo na novčanu naknadu štete zbog smanjenja građevinske vrijednosti nekretnine.

Vrhovni sud, Rev-x-945/13 od 4. veljače 2014. Izv. i Županijski sud u Koprivnici Gž-912/07 od 11. prosinca 2007. Izbor 1/08-55.

16. Vlasnik kuće ima pravo na novčanu naknadu zbog prekomjerne štete koju trpi zbog izgradnje nove ceste. Šteta se sastoji od toga što je dvorište uz kuću izgubilo funkciju, a kuća nije pogodna za stanovanje zbog buke i vibracija. Onečišćena je i voda u bunaru pa više nije pitka.

Vrhovni sud, Rev-621/89 od 13. rujna 1989. Izv.

17. Iako se u čl. 156. st. 4. ZOO/91 (sada čl. 1047. st. 3. ZOO-a – nap. a.) određuje da tužitelj može zahtijevati izvršenje činidbi kojima se otklanja opasnost od štete, to ne znači da, kada je prihvaćen takav njegov zahtjev za poduzimanje društveno opravdanih mjera, oštećenik automatski ima i pravo na naknadu prekomjerne štete.

Vrhovni sud, Rev-467/13 od 14. svibnja 2014. Izv.

18. Opsežnu, pretežito stariju sudsku praksu o pravnom institutu uklanjanja opasnosti od štete vidjeti i u: Crnić, I.: *Zakon o obveznim odnosima*, Organizator, Zagreb, 2018., str. 1501–1515.

KRATICE

čl. – članak zakona

Godišnjak – zbornik radova sa savjetovanja *Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse – europsko, građansko, trgovačko, radno i socijalno, parnično, ovršno, stečajno i upravno pravo u praksi*, Zagreb – Opatija, Hrvatsko društvo za građanskopravne znanosti i praksu, Organizator, Zagreb. Broj ispred kose crte označuje redni broj godišnjaka, a broj iza crte godinu održavanja savjetovanja.

HPR – časopis „Hrvatska pravna revija“, Inženjerski biro, Zagreb. Prvi broj označuje redni broj časopisa, a broj iza kose crte godinu izlaženja.

Informator – informativni list za ekonomska i pravna pitanja iz Zagreba (nakladnik Novi informator). Broj označuje broj lista i godinu u kojoj je list izašao.

Izbor Us – Izbor odluka Ustavnog suda, izdanje Ustavnog suda Republike Hrvatske. Prvi broj označuje godinu izlaska tog izdanja, a broj iza kose crte stranicu u tom izdanju.

Izbor Vs – Izbor odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, izdanje Vrhovnog suda. Prvi broj označuje redni broj publikacije, broj iza kose crte godinu izlaska tog izdanja, a broj iza crtice stranicu u tom izdanju.

Izv. – izvorni tekstovi odluka iz sudske prakse što ih je pregledao autor.

nap. a. – napomena autora

Narodne novine – „Narodne novine“, službeni list Republike Hrvatske. Prvi broj označuje redni broj izdanja, a broj iza kose crte godinu izdanja.

OZ – Ovršni zakon – Narodne novine (NN) broj 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 73/17. i 131/20.)

PSP – Pregled sudske prakse, prilog časopisa „Zakonitost“ iz Zagreba. Prvi broj označuje broj pregleda, a broj iza kose crte stranicu u tom pregledu.

PUG – časopis „Pravo u gospodarstvu“, Zagreb. Prvi broj označuje redni broj časopisa, broj iza kose crte godinu izlaska, a broj iza crtice stranicu u tom časopisu.

st. – stavak u članku zakona

Ustavni sud – Ustavni sud Republike Hrvatske

Vrhovni sud – Vrhovni sud Republike Hrvatske

ZOO – Zakon o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) broj 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18. i 126/21.)

ZOO/91 – Zakon o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) broj 53/91., 73/91., 3/94., 7/96., 112/99. i 88/01.)

ZPFR – Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Prvi broj označuje redni broj zbornika, a broj iza kose crte godinu izlaženja.

ZPFZ – Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu. Prvi broj označuje redni broj zbornika, a broj iza kose crte godinu izlaženja.

ZPP – Zakon o parničnom postupku – Narodne novine (NN) broj 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 70/19., 80/22. i 114/22.)

ZVDSP – Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – Narodne novine (NN) broj 81/15. – pročišćeni tekst i 94/17. – ispravak)

LITERATURA

Aralica, T.: *Smetanje posjeda u sudskoj praksi*, Novi informator, Zagreb, 2016.

Crnić, I.: *Zakon o obveznim odnosima*, Organizator, Zagreb, 2018.

Dika, M.: *Tužba*, Narodne novine, Zagreb, 2009.

Dika, M.: *Postupak u sporovima za zaštitu kolektivnih interesa i prava*, u: *Novela Zakona o parničnom postupku iz 2011.*, Novi informator, Zagreb, 2011. str. 57–70.

Galev, G.: *Odgovornost za opasnost štete*, ZPFZ 3-4/13, str. 617. do 632.

Gliha, I.: *Susjedska prava*, u: Gavella, N.; Stipković, Z.; Gliha, I.; Josipović, T.: *Odabrane teme stvarnog prava*, Pravni fakultet u Zagrebu, 1992., str. 662–666.

Jelušić, D.: *Obveznopravni instituti u funkciji otklanjanja izvora opasnosti štete*, PUG 4/20, str. 693–703.

Kačer, H.: *Ekološka tužba – čl. 156. ZOO-a*, u: *Godišnjak 3/96*, str. 281–296.

Klarić, P.; Vedriš, M.: *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2014.

Mihelčić, G.: *Komentar Ovršnog zakona*, Organizator, Zagreb, 2015.

Prančić, V.: *Opasnost od rušenja zgrade*, ZPFR, 2/10, str. 845–877.

Žuvela, M.: *Vlasničkopravni odnosi – Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*, Zakon o zemljišnim knjigama, četvrto, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Organizator, Zagreb, 2014.

Vizner, B.: *Komentar Zakona o obveznim (obligacionim) odnosima*, vlastita naklada, Zagreb, 1978.

Časopisi i druge publikacije iz kojih je navedena sudska praksa navedeni su u slogu rada.

Privatne isprave – što rade odvjetnici, a što (ne smiju raditi) javni bilježnici

1. Uvod

Malo nas je koji se nismo susreli s tim da nas stranka, nakon dolaska u odvjetnički ured, pita pružamo li mi odvjetnici i dalje određenu uslugu ili se za obavljanje tog posla trebaju obratiti javnom bilježniku.

Naime, „javna je tajna“ da javni bilježnici svakodnevno sastavljaju privatne isprave. Odvjetnicima se njihove stranke nakon povratka iz ureda javnog bilježnika, gdje su otišle ovjeriti privatnu ispravu koju je odvjetnik sastavio, svakodnevno vraćaju s obaviješću da su ih u javnobilježničkom uredu pitali zašto su taj kupoprodajni ili darovni ugovor ili drugu privatnu ispravu sastavljali kod odvjetnika, jer da bi manje platili da su im to sastavljali oni, javni bilježnici.

Također, odvjetnicima dolaze stranke kojima su javni bilježnici solemnizirali¹ kupoprodajni ili drugi ugovor iako to za njihovu pravnu valjanost nije potrebno, a sve kako bi im mogli naplatiti sastavljanje takve isprave. Stoga je prije svega svrha ovoga članka upoznati i širu javnost i naše stranke s tim koje privatne isprave sastavljaju odvjetnici, a ne smiju ih sastavljati javni bilježnici.

Izrazi koji se koriste u ovom članku, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

1.1. Odvjetništvo – samostalna i neovisna služba (samo odvjetnici smiju pružati sve oblike pravne pomoći)

Odredbom članka 27. Ustava RH određen je ustavnopravni položaj odvjetništva, pri čemu je navedeno sljedeće: „Odvjetništvo kao samostalna i neovisna služba osigurava svakome pravnu pomoć, u skladu sa zakonom.“² Odredbom članka 3. Zakona o odvjetništvu određene su ovlasti odvjetnika: „Odvjetnici smiju pružati sve oblike pravne pomoći, a osobito: davati pravne savjete, sastavljati isprave (ugovore, oporuke, izjave i dr.), sastavljati tužbe, žalbe, prijedloge, zahtjeve, molbe, izvanredne pravne lijekove i druge podneske, zastupati stranke.“³

Iz navedenih odredbi proizlazi da su samo odvjetnici ovlašteni sastavljati privatne isprave i davati pravne savjete vezane za sudske postupke uz naplatu (s iznimkom profesora i docenata pravnih predmeta na sveučilištima u Republici Hrvatskoj, koji smiju, za nagradu, davati samo pravne savjete i mišljenja ako su prethodno za to dobili dozvolu Hrvatske odvjetničke komore. Oni su u pružanju pravne pomoći dužni pridržavati se odredaba Zakona o odvjetništvu, Statuta, Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, Kodeksa

.....
Piše:
**Marijan
Bruketa,**
odvjetnik u Požegi
.....

¹ Solemnizacija je postupak potvrđivanja privatnih isprava kod javnog bilježnika.

² Ustav RH – Narodne novine (NN) br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

³ Zakon o odvjetništvu – Narodne novine (NN) br. 9/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11, 126/01

odvjetničke etike i drugih općih akata Hrvatske odvjetničke komore).⁴

1.2. Javni bilježnici – javnobilježnička služba

Javnobilježnička služba obuhvaća službeno sastavljanje i izdavanje javnih isprava o pravnim poslovima, izjavama i činjenicama na kojima se utemeljuju prava, službeno ovjeravanje pravnih isprava, primanje na čuvanje isprava, novca i predmeta od vrijednosti radi njihove predaje drugim osobama ili nadležnim tijelima te obavljanje, po nalogu sudova ili drugih javnih tijela, postupaka određenih zakonom. Javnobilježnička služba obuhvaća i obavljanje drugih poslova predviđenih Zakonom o javnom bilježništvu.⁵ Javni bilježnici obavljaju po nalogu sudova ili drugih javnih tijela postupke određene zakonom. Tako su javni bilježnici ovlašteni provoditi radnje i donositi odluke kao sudski povjerenici u ostavinskim postupcima, provoditi ovršni postupak na temelju vjerodostojne isprave te zastupati stranke pred sudovima i drugim javnim tijelima, ali samo ako su te stvari u neposrednoj vezi s kojom njihovom ispravom.

2. Sastavljanje privatnih isprava prije donošenja Zakona o javnom bilježništvu

U općoj teoriji prava i države, pravne akte mogu donositi i pravne i fizičke osobe. Među pravne osobe, svakako, ubrajaju se javnopravne osobe – nositelji državne suverenosti ili organi te suverenosti koji djeluju u interesu države, a prije svega sama država. Država, međutim, ne može ulaziti u sve odnose, neke odnose uređuju sami pojedinci – privatnopravne osobe koje djeluju za sebe i svoje interese,

koji mogu, ali ne moraju biti u interesu države. Država će svojim pravilima urediti te odnose i po potrebi dati ograničenja u kojima će se ti odnosi kretati. Na taj način nastao je proces pravnih poslova između privatnopravnih subjekata. To su pravni poslovi – pravni akt kojim privatne osobe (ili privatni pravni subjekti) žele između sebe urediti pravno priznate poslove kako bi na taj način ostvarile svoje određene ciljeve.

Danas su ugovori najpoznatiji pravni poslovi između privatnopravnih subjekata. Da bi došlo do ugovora – pravnog posla, privatne osobe moraju očitovati svoju volju. Pravni posao uvijek je očitovanje volje.

Privatne osobe – privatni pravni subjekti moraju očitovati svoju volju onako kako pravni poredak zahtijeva, kroz tzv. forme ugovaranja. Forma ugovaranja jest sastavljanje privatne isprave.

I prije donošenja Zakona o javnom bilježništvu 1993. godine, koji je objavljen u Narodnim novinama broj 78 iz 1993. godine i počeo se primjenjivati od 31. ožujka 1995. godine, jedino su odvjetnici, kao i danas, bili ovlašteni sastavljati privatne isprave. Ako je posrijedi bio ugovor o doživotnom uzdržavanju, nakon što ga je odvjetnik sastavio, njegovu je ovjeru izvršio sudac nadležnog suda (kao i druge ugovore ili privatne isprave za koje se tražila ovjera suca). I tada, kao i danas, naše stranke, osobe koje nisu mogle ili nisu znale čitati ili se nisu mogle potpisati, morale su sačiniti oporuku koju je sastavio i ovjerio sudac. Odvjetnik je sačinio sudu zahtjev za sastav takve oporuke (vidi poglavlje pod brojem 5.1).

3. Javni bilježnici ne smiju sastavljati privatne isprave

Odredom članka 2. Zakona o javnom bilježništvu jasno je određeno da javni bilježnici **ne smiju sastavljati privatne isprave, dakle javni bilježnici ne smiju sastavljati kupoprodajne ugovore, darovne ugovore, ugovore**

⁴ Članak 5. Zakona o odvjetništvu – Narodne novine (NN) br. 9/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11, 126/01

⁵ Zakon o javnom bilježništvu – Narodne novine (NN) br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09, 120/16, 57/22

o zakupu, ugovore o najmu i druge privatne isprave.⁶

Javnobilježničke ovlasti, u skladu sa zakonom, proizlaze (deriviraju) iz dviju ovlasti: izvršne i sudbene. Izvršne ovlasti obuhvaćaju ovjeru javnih i privatnih isprava i druge poslove vezane za funkcije izvršne vlasti, dok su sudbene ovlasti vođenje postupaka iz nadležnosti sudova i druge sudske ovlasti.

Stoga se na pitanje smije li javni bilježnik sastavljati privatnu ispravu mora postaviti i pitanje smije li sudac (i prije donošenja Zakona o javnom bilježništvu i danas) sastaviti privatnu ispravu za naplatu. Odgovor je, naravno, da ne smije. Stoga smatram da je sastavljanje privatnih isprava protivno suštini javnobilježničkih ovlasti te protivno samoj službi. O ovome će u nastavku rada biti više riječi.

3.1. Javni bilježnici smiju izvršiti ovjere potpisa privatnih isprava

Zakon o javnom bilježništvu donesen je 1993. godine, a počeo se primjenjivati od 31. ožujka 1994. godine. Prema tome, javni bilježnici u javnobilježničkoj službi počeli su raditi 1994. godine.

I naše stranke i mi odvjetnici susreli smo se s tom službom prvi put – stranke više nismo slali da svoj potpis na ugovoru koji smo sastavili ovjere u nadležnom tijelu jedinice lokalne samouprave (u pravilu su to bile općine odnosno gradovi, oni su imali svoje odjele gdje su se ovjeravali potpisi na ispravama).

Uobičajeno, naše stranke govore da javni bilježnici ovjeravaju ugovore, a zapravo je riječ o javnobilježničkoj ovjeri potpisa na ugovoru.

Nakon što kao odvjetnici sastavimo, primjerice, ugovor o kupoprodaji, naše stranke nose taj ugovor kod javnog bilježnika da ga „ovjere“. Tada

javni bilježnik ovjerava samo potpis osobe koja je potpisala navedeni ugovor. Prije toga će od stranke zatražiti osobnu iskaznicu ili putovnicu te će pismeno napisati da potvrđuje da je određena osoba pred njim potpisala ispravu ili priznala potpis ili rukoznak na pismenu.

3.2. Potvrda (solemnizacija) privatnih isprava

Osim ovjere potpisa, javni bilježnici ovlašteni su provesti postupak solemnizacije ugovora – privatne isprave koju je sastavio odvjetnik. Solemnizacija ugovora poseban je postupak kojim javni bilježnik potvrđuje ugovor.

To znači da javni bilježnik provjerava formu ugovora, mora strankama pročitati ugovor i pritom im objasniti značenje ugovora, značenje svake pojedine odredbe ugovora, kao i posljedice ugovora.

Postupkom solemnizacije ugovor dobiva snagu javnobilježničkog akta, odnosno, u skladu sa zakonom, i snagu ovršnog javnobilježničkog akta, te se solemnizacija ugovora, po ovome, razlikuje od „obične“ javnobilježničke ovjere potpisa na ugovoru.

U praksi nam dolaze i stranke kojima su javni bilježnici izvršili potvrdu (solemnizaciju) kupoprodajnog ili nekog drugog ugovora, iako to, u skladu sa zakonom, za njihovu pravnu valjanost nije potrebno. Iako javni bilježnici ne smiju sastavljati privatne isprave, zbog neznanja naših stranaka u ovom im slučaju tu uslugu mogu i naplatiti.

Budući da se na temelju solemniziranog ugovora – kao ovršnog javnobilježničkog akta – nakon dospjelosti obveze, radi ostvarenja dužne činidbe, može neposredno provesti prisilna ovrha, u praksi se najčešće solemniziraju ugovori o kreditu, te banke od svojih klijenata prilikom njihova uzimanja kredita često zahtijevaju da se ugovor o kreditu solemnizira iako to ne proizlazi iz samog zakona, već iz općih uvjeta poslovanja banaka odnosno iz općih uvjeta

⁶ Članak 2. Zakona o javnom bilježništvu – Narodne novine (NN) br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09, 120/16, 57/22

ili informacija o uvjetima pod kojima se odobravaju krediti.

4. Koje se privatne isprave moraju potvrditi (solemnizirati)?

4.1. Treba li izvršiti potvrdu (solemnizaciju) ugovora o kupoprodaji nekretnine?

Nije potrebno izvršiti potvrdu (solemnizaciju) ugovora o kupoprodaji nekretnina, privatne isprave koju je odvjetnik sastavio, već je dovoljno da javni bilježnik ovjeri samo potpis prodavatelja te on samo potvrđuje da ste upravo vi ta osoba koja je pred njim potpisala ispravu ili da ste priznali potpis ili rukoznak na pismenu kao svoj ako niste pred njim potpisali ugovor.

U slučaju da stranka „želi“ da javni bilježnik provjeri sadržajnu valjanost isprave (npr. ugovora o kupoprodaji), ona mora zahtijevati od javnog bilježnika da sastavi ispravu u obliku javnobilježničkog akta ili da privatnu ispravu koju je stranka predočila potvrdi (solemnizira). S obzirom na to da trošak ili cijena solemnizacije ovisi o iznosu tržišne vrijednosti, primjerice nekretnine koja se prodaje ili vrijednosti kredita, koji je sastavni dio ugovora koji je predmet solemnizacije, te da se prije odluke o smanjenju naknade tijekom pandemije bolesti COVID-19 cijena solemnizacije kretala od oko 2.000,00 kuna do oko 5.000,00 kuna, a nakon te odluke o smanjenju određena je najviša cijena u iznosu od 400,00 kuna te minimalna naknada u iznosu od 125,00 kuna, teško da će stranke „željeti“ da im javni bilježnik privatnu ispravu potvrdi (solemnizira) kada za to ne postoji zakonska obaveza.

4.2. Treba li izvršiti potvrdu (solemnizaciju) ugovora o darovanju?

Nije potrebno izvršiti potvrdu (solemnizaciju) ugovora o darovanju nekretnina privatne isprave koju je odvjetnik sastavio, već je dovoljno da javni bilježnik

ovjeri samo potpis darovatelja te on samo potvrđuje da ste upravo vi ta osoba koja je pred njim potpisala ispravu ili da ste priznali potpis ili rukoznak na pismeni kao svoj ako niste pred njim potpisali ugovor.

Međutim, kad je riječ o ugovoru o darovanju nekretnine bez predaje nekretnine u posjed daroprimatelju, onda ugovor o darovanju mora biti sklopljen u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju je odvjetnik sastavio, a koju javni bilježnik treba potvrditi (solemnizirati). To proizlazi iz odredbe članka 482. Zakona o obveznim odnosima.⁷

4.3. Treba li izvršiti potvrdu (solemnizaciju) ugovora o darovanju nekretnina kad je riječ o smrti darovatelja?

Ugovor o darovanju nekretnine kojim je ugovoreno da će se prijenos nekretnine na daroprimatelja izvršiti tek poslije smrti darovatelja mora biti sastavljen u obliku privatne isprave koju je odvjetnik sastavio, a koju javni bilježnik treba potvrditi (solemnizirati) ili u obliku javnobilježničkog akta. To proizlazi iz odredbe članka 491. Zakona o obveznim odnosima.⁸

4.4. Ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju (ugovori koje može ovjeriti sudac nadležnog suda ili potvrditi – solemnizirati – javni bilježnik)

Ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, kao privatne isprave koje je odvjetnik sastavio, moraju biti sastavljeni u pisanom obliku te ovjereni od suca nadležnog suda ili potvrđeni (solemnizirani) po javnom bilježniku ili mogu biti sastavljeni u obliku javnobilježničkog akta. Prilikom ovjere ili sastavljanja ovlaštena će osoba ugo-

⁷ Članak 482. Zakona o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22

⁸ Članak 491. Zakona o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22

varateljima pročitati ugovor i upozoriti ih na njegove posljedice.

Ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju jesu dvostranoobvezni, naplatni i strogo formalni ugovori, uređeni Zakonom o obveznim odnosima.⁹

Ti se ugovori razlikuju po vremenu prijenosa imovine: kod ugovora o doživotnom uzdržavanju¹⁰ to je trenutak smrti primatelja uzdržavanja, a kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju¹¹ to je odmah nakon sklapanja ugovora.

Ti se ugovori razlikuju i po visini naknade ili pristojbe koja se plaća za ovjeru od strane suca. Za sudsku ovjeru ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju plaća se sudska pristojba u iznosu od 39,82 eura / 300,00 kuna (fiksni tečaj konverzije 7,53450). Za potvrdu (solemnizaciju) po javnom bilježniku ili za sastavljanje u obliku javnobilježničkog akta ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju visina javnobilježničke pristojbe ovisi o vrijednosti predmetnog akta ili vrijednosti službene radnje (a to je zapravo vrijednost imovine koja je predmet ugovora) i sada je veća od visine sudske pristojbe u iznosu od 39,82 eura / 300,00 kuna te iznosi od 79,63 eura / 600 kuna pa do 265,45 eura / 2.000,00 kuna, uvećano za iznos PDV-a.¹²

4.5. Ugovor o prijenosu prava vlasništva vozila

Ugovori o kupoprodaji vozila i/ili ugovori o darovanju vozila, kao privatne isprave koje je odvjetnik sastavio, nakon 2. siječnja 2018. godine ne trebaju biti ovjereni

kod javnog bilježnika. Prije 2. siječnja 2018. potpis prodavatelja ili darovatelja vozila na ovim ugovorima morao je biti ovjeren od strane javnog bilježnika.

Ako prodavatelj i kupac to žele, mogu kupoprodajni ili darovni ugovor ovjeriti kod javnog bilježnika, ali to nije nužno za prijenos vlasništva vozila, odnosno izdavanje prometne dozvole na novog vlasnika.

5. Zakon o nasljeđivanju i privatne isprave

Ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju (vidi 4.4) bili su regulirani prethodno važećim Zakonom o nasljeđivanju, a od 1. siječnja 2006. godine ta je materija uređena člancima 579. – 585. Zakona o obveznim odnosima¹³ te su ti ugovori kao privatne isprave od nasljednopravnog postali obveznopravni ugovori, ali su to i ugovori koji proizvode određene nasljednopravne učinke.

Danas, prema važećem Zakonu o nasljeđivanju¹⁴, nasljednopravni ugovori bili bi oni koji su obuhvaćani propisom odredbi članaka 102. i 104., dok naprotiv, ugovor o budućem nasljedstvu (članak 103.) i ugovor o „ustupu i raspodjeli imovine za života“ pretka (članci od 106. do 115. istog zakona) nisu nasljednopravni ugovori, već su to ugovori koji proizvode određene nasljednopravne učinke. Zakon o nasljeđivanju ne sadržava posebno određenje pojma ugovora o nasljeđivanju, ali iz odredbe članka 102. može se zaključiti da se pod ovim pojmom smatra takav ugovor kojim netko svojem suugovorniku ili trećoj osobi ostavlja svoju ostavinu ili njezin dio.

Zakon o nasljeđivanju jasno je odredio da je takav ugovor o nasljeđivanju ništavan, kao što je ništavan i ugovor o

⁹ Zakon o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22

¹⁰ Članak 579.–589. Zakona o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22

¹¹ Članak 586. Zakona o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22

¹² Zakon o javnobilježničkim pristojbama – Narodne novine (NN) br. 72/94, 74/95, 87/96, 112/12, 110/15

¹³ Zakon o nasljeđivanju – Narodne novine (NN) br. 52/71, 48/78, 56/00

¹⁴ Zakon o nasljeđivanju – Narodne novine (NN) br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19, 114/22, 156/22

budućem nasljedstvu ili zapisu¹⁵, ugovor o sa-
držaju oporuke¹⁶.

5.1. Ugovor o ustupu i raspodjeli imovine za života pretka

Ugovor o ustupu i raspodjeli imovine za života pretka uređen je odredbama članaka od 105. do 116. Zakona o nasljeđivanju. Ovaj ugovor, kao privatna isprava koju je odvjetnik sastavio, mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca nadležnog suda ili potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku ili može biti sastavljen u obliku javnobilježničkog akta. Prilikom ovjere ili sastavljanja ovlaštena će osoba ugovarateljima pročitati ugovor i upozoriti ih na njegove posljedice.

Tim ugovorom, pod zakonskim pretpostavkama, predak može poslom među živima ustupiti i razdijeliti svoju imovinu svojoj djeci i ostalim potomcima. Ustup i raspodjela imovine valjani su samo ako su se s time suglasila sva djeca i ostali potomci ustupitelja koji su po zakonu pozvani naslijediti ga.

5.2. Ugovor o odricanju od nasljedstva

Međutim, iako propisi o institutu odricanja od nasljedstva nisu sadržani u dijelu Zakona o nasljeđivanju koji izriječno nosi naslov Nasljednopravni ugovori, upravo ugovor o odricanju od nasljedstva koje nije otvoreno, određen člankom 134. Zakona, jest nasljednopravni ugovor te je iznimka od pravila o ništavosti ugovora o nasljeđivanju. Osnovno je pravilo da odricanje od nasljedstva koje nije otvoreno nema pravnog učinka.

Dakle, iznimno, potomak koji može samostalno raspolagati svojim pravima može se, u skladu sa zakonom, ugovorom¹⁷ s pretkom odreći nasljedstva koje bi mu pripalo nakon smrti pretka. Jednako vrijedi i kada se bračni drug odriče nasljedstva koje bi mu kao bračnom drugu pripalo nakon smrti njegova bračna druga.

I za ovaj ugovor, kao privatnu ispravu koju je odvjetnik sastavio, pravilo je da mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca

nadležnog suda ili potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku ili može biti sastavljen u obliku javnobilježničkog akta. Prilikom ovjere ili sastavljanja ovlaštena će osoba ugovarateljima pročitati ugovor i upozoriti ih na njegove posljedice.

5.3. Oporuka

Oporuka je jednostrani i osobni pravni posao. Oporuka je i strogo formalni pravni posao jer su Zakonom o nasljeđivanju propisani oblici u kojima se oporuka može i mora napraviti. Oporuku može sastaviti (kao i opozvati je) osoba koja je navršila 16 godina i koja je sposobna za rasuđivanje. Za valjanost oporuke ne treba ničiji pristanak. Očitovanje volje mora biti jasno i određeno i ne smije biti dano u zabludi, niti izazvano silom, prijetnjom ili prijevarom¹⁸.

Vlastoručna oporuka, za koju mi odvjetnici volimo reći da je „najjača oporuka“, jest oporuka koju je oporučitelj vlastoručno napisao i potpisao (za valjanost nije nužno, ali je korisno da su u njoj naznačeni mjesto i datum kada je sastavljena).

Odvjetnik smije i može stranci sastaviti pisanu oporuku pred svjedocima¹⁹, dok tu vrstu oporuke javni bilježnik ne smije sastaviti, međutim, ako je riječ o osobi koja ne može ili ne zna čitati ili se ne može potpisati, može u redovitim okolnostima oporučiti samo u obliku javne oporuke. Javnu oporuku na oporučiteljev zahtjev, koji uvijek može sačiniti odvjetnik, sastavljaju u Republici Hrvatskoj sudac općinskog suda, sudski savjetnik u općinskom sudu ili javni bilježnik, a u inozemstvu konzularni odnosno diplomatsko-konzularni predstavnik Republike Hrvatske (ovlaštene osobe). Svatko može valjano oporučiti u obliku javne oporuke, a osoba koja ne može ili ne zna čitati ili se ne može potpisati može u redovitim okolnostima oporučiti samo u obliku javne oporuke²⁰.

Za sastavljanje javnih oporuka plaćaju se pristojbe, pa se i po tome razlikuje tko je izvršio sastav oporuke. Za sastav sudske oporuke plaće se sudska pristojba u iznosu od 66,36 eura /

¹⁵ Članak 103. Zakona o nasljeđivanju

¹⁶ Članak 104. Zakona o nasljeđivanju

¹⁷ Članak 134. do 138. Zakona o nasljeđivanju

¹⁸ Članak 29. Zakona o nasljeđivanju – Narodne novine (NN) br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19, 114/22, 156/22

¹⁹ Članak 31. Zakona o nasljeđivanju

²⁰ Članci 32. i 33. Zakona o nasljeđivanju

500,00 kuna i ona se određuje prema vrijednosti imovine ostavitelja.

Za sastavljanje javne oporuke po javnom bilježniku visina javnobilježničke pristojbe ovisi o vrijednosti službene radnje koja se odnosi na nasljednopravne poslove odnosno vrijednost službene radnje koja se odnosi na raspoložbe za slučaj smrti određuje se prema vrijednosti imovine ostavitelja, umanjenoj za obveze, odnosno prema vrijednosti dijela imovine koja je premet raspoložbe, umanjenoj za obveze i u pravilu je veća od visine sudske pristojbe (vidi: Zakon o javnobilježničkim pristojbama – Narodne novine (NN) br. 72/94, 74/95, 87/96, 112/12, 110/15).

6. Zakon o zemljišnim knjigama i privatne isprave

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama²¹ uvodi značajne novosti i na području koje je predmet ovoga rada.

Privatna isprava na temelju koje se može tražiti upis u zemljišne knjige, dakle ugovor o kupoprodaji, ugovor o darovanju i druge privatne isprave, više ne može biti sačinjena na obrascu i ispisana rukom. Uknjižba će se dopustiti samo na temelju javnih isprava ili privatnih isprava ispisanih mehaničkim sredstvom pisanja na kojima je istinitost potpisa ovjerovljena na način propisan posebnim zakonom. To se ne odnosi na one privatne isprave napisane rukom koje su sastavljene prije stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona o zemljišnim knjigama 10. studenoga 2022. godine. Osobno smatram da je to početak uvođenja reda u ovom području, nastavak kojeg će biti i uvođenje reda u praksi, tako da javni bilježnici prestanu sastavljati privatne javne isprave jer to ne smiju činiti.

Veoma je lako doći do podataka koliko su oni (i ne samo oni) sastavili takvih isprava jer podatke o tome ima porezna uprava (naime, javni bilježnici obvezni su nakon ovjere potpisa na ispravama o prodaji ili drugom načinu otuđenja nekretnina ili nakon sastavljanja javnobilježničkog akta, i to najkasnije u roku od 30 dana, dostaviti ispostavi porezne uprave jedan

primjerak isprave, kao i svake druge isprave na osnovi koje dolazi do prometa nekretnine), a jednako tako podatke o tome imaju i zemljišno-knjižni odjeli sudova.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama propisuje se isključivo elektronično podnošenje prijedloga za upis u zemljišne knjige i to samo putem javnih bilježnika i odvjetnika koji su obvezni korisnici elektroničke komunikacije sa sudom.

Za razliku od podnošenja prijedloga putem odvjetnika, koji je uvijek punomoćnik stranke, kada se prijedlog podnosi putem javnog bilježnika, javni bilježnik nije punomoćnik stranke.

Osim što se uvodi obveza podnošenja svih prijedloga elektroničkim putem, propisana je i obvezatnost javnog bilježnika da nakon ovjere potpisa na privatnoj ispravi koju je odvjetnik sastavio ili nakon njezine solemnizacije, kao i nakon što je sastavio javnobilježnički akt, obvezno podnese prijedlog za upis, osim ako se stranka tome izričito ne protivi. U praksi to znači da javni bilježnik obvezno traži da mu stranka potpiše posebnu izjavu da se ona **tome izričito protivi**.

Smatram da ne postoji nikakva zapreka da stranka (logično je da je to u pravilu kupac kod ugovora o kupoprodaji, odnosno daroprimatelj kod ugovora o darovanju ili obje ugovorne strane) već u samoj privatnoj ispravi, u ugovoru o kupoprodaji ili u ugovoru o darovanju, izjavi da se izričito protivi da javni bilježnik podnese prijedlog za upis u zemljišnu knjigu. U tom slučaju stranka ne mora potpisivati nikakvu posebnu izjavu u javnobilježničkom uredu vezanu za to protivljenje. Smatram da to jasno proizlazi i iz činjenice da je odvjetnik uvijek kada podnosi ovaj prijedlog punomoćnik stranke, a javni bilježnik to nije.

Osim navedenoga, najveća novost ovih izmjena i dopuna jest uvođenje javnih bilježnika kao povjerenika suda u postupke **osnivanja i obnove zemljišne knjige** temeljem nove katastarske izmjene. Zbog velikog broja postupaka osnivanja i obnove na nekim područjima, a ujedno i zbog velikog broja zemljišnoknjižnih predmeta, nadležni sudovi nisu u mogućnosti s postojećim kadrovskim kapacitetima uredno provoditi postupke osnivanja i obnove zemljišne knjige.

²¹ Narodne novine (NN) br. 128/22 od 2. studenog 2022., stupio na snagu 10. studenoga 2022.

7. Pravni poslovi za koje je potreban javnobilježnički akt

Javnobilježnički akt je javnobilježnička isprava o pravnim poslovima i izjavama koje su sastavili javni bilježnici. Člankom 53. Zakona o javnom bilježništvu određeni su pravni poslovi za koje je potrebno da budu sastavljeni u formi javnobilježničkog akta za njihovu pravnu valjanost.

Ta odredba Zakona o javnom bilježništvu ne dira u mogućnost da se drugim zakonima odredi da je za valjanost pravnog posla potrebno da ispravu o njima sastavi sud ili da javni bilježnik potvrdi (solemnizira) privatnu ispravu koju je sastavio odvjetnik.

Navedenom odredbom u članku 53. određeno je da su to sljedeće isprave:

- ugovor o uređenju imovinskih odnosa među bračnim drugovima te među osobama koje žive u izvanbračnoj zajednici
- ugovor o raspolaganju imovinom maloljetnih osoba i osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost (s tim da ako se radi o malim poslovima svakodnevnog života, nije potrebno sačiniti javnobilježnički akt)
- darovni ugovori bez predaje stvari u neposredan posjed daroprimca
- svi pravni poslovi među živima koje osobno poduzimaju slijepi ili gluhi koji ne znaju čitati, ili nijemi koji ne znaju pisati (s tim da ako se radi o malim poslovima svakodnevnog života, nije potrebo sačiniti javnobilježnički akt).

Primjerice, Obiteljskim zakonom²² određeno je da bračni drugovi bračnim ugovorom mogu urediti imovinskopravne odnose na postojećoj ili budućoj imovini. Bračni ugovor sklapa se u pisanom obliku, a potpisi bračnih drugova moraju biti ovjereni kod javnog bilježnika. Dakle, zakonodavac je smatrao da je za pravnu valjanost bračnog ugovora, kao privatne isprave koju je sastavio odvjetnik, dovoljno da su potpisi bračnih drugova ovjereni od strane javnog bilježnika.

Zaključak

Javni bilježnici ne smiju sastavljati privatne isprave.

Danas je Republika Hrvatska članica Europske unije, odlukama izvršne vlasti dane su velike

ovlasti, a time i poslovi javnim bilježnicima (kao povjerenicima suda) i to ondje gdje je to bilo potrebno, ali i ondje gdje za to nije bilo nikakve potrebe.

Zakonom o javnom bilježništvu jasno je određeno da javni bilježnici ne smiju sastavljati privatne isprave, dakle javni bilježnici ne smiju sastavljati kupoprodajne isprave. Samoju suštini javnobilježničke službe, čije ovlasti proizlaze iz izvršne i sudbene vlasti (izvršne su ovlasti ovjera javnih i privatnih isprava i drugo vezano za funkcije izvršne vlasti, dok su sudbene ovlasti vođenje postupaka iz nadležnosti sudova i druge sudske ovlasti), protivno je sastavljanje privatnih isprava. Stoga se na pitanje smije li javni bilježnik sastavljati privatnu ispravu mora postaviti i pitanje smije li sudac sastaviti privatnu ispravu za naplatu. Odgovor je, naravno, da ne smije.

Naime, samo proširenje ovlasti javnog bilježnika na sudske postupke (ostavina, zemljišnoknjižni postupak, ovršni postupak) isključuje mogućnost da javni bilježnik sastavlja isprave za stranke.

Javni bilježnik ne smije sastavljati privatne isprave. Nezamislivo je i protivno zakonu da javni bilježnik sastavlja ugovore o kojima onda odlučuje u ostavinskom postupku ili da javni bilježnik sastavi ugovor na temelju kojega u zemljišnoknjižnom postupku odlučuje o pravima i obvezama stranaka iz toga ugovora ili da provodi ovrhu na temelju privatne isprave koju je sam sastavio ili vrši obnovu zemljišne knjige temeljem privatnih isprava koje je sam sastavio itd.

Činjenica je da javni bilježnici u praksi sastavljaju privatne isprave, osobito u manjim sredinama. Mišljenja sam da bi takvo postupanje javnog bilježnika povlačilo za sobom i kaznenopravnu odgovornost i to ne samo za kazneno djelo nadriparstva već i za zlorabu položaja i ovlasti ako javni bilježnik odlučuje u sudskom postupku kao povjerenik suda na temelju privatnih isprava koje je sam sačinio.

U svim takvim slučajevima, kada je javni bilježnik sastavio privatnu ispravu, na toj ispravi podataka o tome nema, niti ih smije biti, jer javni bilježnici znaju da ne smiju sastavljati privatne isprave. Na taj način i takvim postupanjem oštećeni su svi, a ponajviše naši građani, naše stranke.

²² Članak 40. Obiteljski zakon – Narodne novine (NN) br. 103/15, 98/19, 47/20

Praksa ESLJP-a vezana za povredu prava na pristup sudu u predmetima koji se tiču (ne)prijave tražbine u stečajnom postupku

1. Uvod

Europski sud za ljudska prava (dalje: ESLJP ili Sud) još je 2008. donio jednu presudu koja je važna za domaću sudsku praksu vezanu za pravne posljedice (ne) prijave tražbine u stečajnom postupku. Stranke parničnih postupaka na tu se presudu često pozivaju, ali isto tako vrlo često neosnovano.

Riječ je o presudi donesenoj u predmetu Bačić protiv Hrvatske povodom zahtjeva br. 43595/06. Presuda je donesena 19. lipnja 2008. primjenom čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Aspekt prava na pošteno suđenje zbog kojeg je utvrđena povreda prava na pošteno suđenje jest pravo na pristup sudu.

Iako i u praksi Ustavnoga suda Republike Hrvatske (dalje: Ustavni sud), kao i u praksi Vrhovnog suda Republike Hrvatske (dalje: Vrhovni sud RH) možemo pronaći odluke koje nam mogu dati smjer kako primjenjivati pravnu argumentaciju iz predmeta Bačić protiv Hrvatske, pregledom šire sudske prakse stječe se dojam da ta argumentacija još uvijek nije dovoljno jasna odnosno razjašnjena.

Zbog toga će u ovom radu biti prikazana pravna argumentacija iz predmeta Bačić protiv Hrvatske, zatim relevantna

praksa domaćih sudova, kao i analiza primjene pravnih shvaćanja u konkretnim situacijama, a sve kako bi se lakše primjenjivala u sudskim sporovima.

2. Činjenice u predmetu Bačić protiv Hrvatske

Neutvrđenog datuma podnositeljica zahtjeva pokrenula je građanski postupak pred Općinskim sudom u Svetom Ivanu Zelini protiv svoga bivšeg poslodavca, Poljoprivrednog kombinata Zelina, osporavajući odluku o prestanku radnog odnosa i tražeći isplatu plaća za razdoblje u kojemu je bila bez posla. Prvostupanjskom presudom od 5. prosinca 2000., kojom je usvojen podnositeljčin tužbeni zahtjev, dosuđeno joj je 42.161,47 kn zajedno sa zateznim kamatama. Tu je presudu 15. siječnja 2003. potvrdio Županijski sud u Velikoj Gorici.

U međuvremenu je, rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu od 17. lipnja 2002. nad podnositeljčinim bivšim poslodavcem otvoren stečajni postupak te su pozvani svi vjerovnici da u roku od 30 dana prijave svoje tražbine stečajnom upravitelju, kojega je imenovao Trgovački sud u Zagrebu. To je objavljeno u Narodnim novinama br. 81/02 od 9. srpnja 2002.

.....
 Piše:
mr. sc. Iris Gović Penić,
 sutkinja
 Županijskog suda
 u Zagrebu
 .....

Ispitna ročišta pred Trgovačkim sudom u Zagrebu održana su 24. rujna 2002. i 3. ožujka 2003.

Dana 10. ožujka 2003. podnositeljica zahtjeva prijavila je svoju tražbinu, priznatu pravomoćnom presudom, Trgovačkom sudu u Zagrebu pred kojim je u međuvremenu otvoren stečajni postupak nad njezinim bivšim poslodavcem. Podnositeljica zahtjeva tvrdi da je smatrala da je njezina tražbina dovoljno osigurana, budući da je građanski postupak što ga je pokrenula protiv svoga bivšeg poslodavca pred redovnim sudovima (to jest, pred nadležnim općinskim i županijskim sudom) još bio u tijeku. U vezi s time, ukazala je na odredbu koja obvezuje redovne sudove da prekinu građanski postupak koji se odnosi na bilo kojeg dužnika nad kojim je u međuvremenu pokrenut stečajni postupak.

Dana 16. travnja 2003. Trgovački sud u Zagrebu odbacio je podnositeljičin zahtjev kao nepravodoban. Sud je utvrdio da je ispitno ročište održano 24. rujna 2002. i da se nakon proteka tri mjeseca od tog datuma više ne mogu prijavljivati tražbine u stečajnom postupku.

U žalbi koju je podnijela 30. travnja 2004. podnositeljica zahtjeva, između ostalog, naglasila je da je stečajna upraviteljica propustila ispuniti svoju dužnost iz čl. 173. st. 2. Stečajnog zakona i podnositeljičinu tražbinu uvrstiti u popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnog dužnika te joj ga predočiti na potpis.

Dana 8. srpnja 2003. Visoki trgovački sud RH potvrdio je prvostupanjsku odluku.

U ustavnoj tužbi koju je naknadno podnijela, podnositeljica zahtjeva ustvrdila je da je stečajna upraviteljica propustila ispuniti svoju dužnost i obavijestiti je o stečajnom postupku, te joj omogućiti da prijavi tražbinu protiv svoga bivšeg poslodavca, tako da joj je time onemogućila da osigura naplatu svoje tražbine.

Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva.

3. Ocjena ESLJP-a u predmetu Bačić protiv Hrvatske

Primjenjivost čl. 6. st. 1. Konvencije na stečajni postupak ESLJP smatra neupitnom.

Prema hrvatskome pravu, ako se nad određenim poduzećem otvori stečajni postupak, njegovi vjerovnici imaju pravo svoje tražbine ostvarivati isključivo u stečajnome postupku. Stoga se prekidaju svi građanski postupci protiv tog poduzeća dok stečajni upravitelj na ispitnom ročištu u stečajnom postupku ne prihvati ili ne ospori tražbine što su ih prijavili vjerovnici. Ako stečajni upravitelj prihvati tražbinu koja je bila predmet ispitivanja u građanskom postupku, tražbina se smatra konačno utvrđenom, a građanski se postupak kao posljedica toga više ne vodi. Ako ospori tu tražbinu, mora preuzeti građanski postupak koji je u tijeku, koji će se prema tome nastaviti i u kojem će se odlučiti o tražbini. Dakle, u smislu čl. 6. Konvencije građanski i stečajni postupak uzimaju se kao jedna cjelina.

Sud stoga smatra da je u ovome predmetu utvrđivanje podnositeljičinih prava i obveza „građanske naravi“, u smislu čl. 6. st. 1. Konvencije, započelo u građanskome postupku, a nastavilo se u stečajnome postupku vođenom protiv podnositeljičina bivšeg poslodavca u kojemu je podnositeljica zahtjeva bila jedan od vjerovnika.

Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da stečajna upraviteljica nije ispunila svoju zakonsku obvezu koja proizlazi iz mjerodavnih odredaba Stečajnoga zakona, to jest, da se nije umiješala u građanski postupak što ga je sama podnositeljica zahtjeva pokrenula protiv svoga bivšeg poslodavca. Nadalje, važećim pravilima protivno je i to što općinski sud koji je taj građanski postupak vodio nije prekinuo postupak i što je nije uputio da podnese zahtjev u stečajnom postupku nakon što je taj postupak otvoren nad njezinim bivšim poslodavcem. Time su podnositeljicu zahtjeva držali u

uvjerenju da njezin bivši poslodavac još posluje, ne nagovijestivši mogućnost da je u međuvremenu otvoren stečajni postupak. Štoviše, podnositeljica zahtjeva tvrdila je da stečajna upraviteljica nije ispunila svoju zakonsku obvezu i uvrstila podnositeljičinu tražbinu u popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnoga dužnika u stečajnom postupku. Stečajna upraviteljica imala je obvezu ne samo uvrstiti podnositeljičin zahtjev u taj popis, već ga i predočiti podnositeljici zahtjeva na potpis, čime bi se osiguralo da se njezina tražbina u postupku ispita.

Sud ističe da je podnositeljici zahtjeva bilo omogućeno podnijeti građansku tužbu kojom je između ostalog tražila isplatu zaostalih plaća za razdoblje u kojemu je bila bez posla, te da su prvostupanjski i žalbeni sud njezinu tužbu usvojili. Međutim, podnositeljičin zahtjev da joj se u stečajnom postupku prizna tražbina prema bivšem poslodavcu odbačen je zbog nepravodobnosti.

Kad je riječ o ulozi stečajne upraviteljice u postupku, Sud primjećuje da je stečajnu upraviteljicu imenovao Trgovački sud u Zagrebu, koji joj je povjerio dužnost da pravilno rješava sva pitanja koja se odnose na imovinu stečajnoga dužnika, uključujući i tražbine svih potencijalnih vjerovnika prema toj imovini. To znači da je u tom svojstvu ona nastupala kao zastupnica javne vlasti.

Sud konstatira da je stečajni upravitelj, na temelju čl. 95. st. 1. Stečajnoga zakona, obvezan preuzeti sve građanske postupke u ime i za račun dužnika, dok čl. 212. st. 5. ZPP-a nalaže da se svi takvi postupci prekinu *ex lege* jer se svi građanski zahtjevi protiv dužnika nad kojim je pokrenut stečajni postupak trebaju ispitati isključivo u tom postupku.

U ovome je predmetu, u vrijeme kad je otvoren stečajni postupak o kojemu je riječ, građanski postupak po podnositeljičkoj tužbi protiv stečajnog dužnika bio u žalbenoj fazi. Međutim, stečajna

upraviteljica nije se umiješala u taj postupak, unatoč tome što je bila dužna to učiniti i iako je trebala znati za taj postupak. U svakom slučaju, Sud smatra da se država mora pobrinuti da se stečajna upraviteljica upozna sa svim stvarima koje se tiču stečajnog dužnika, a relevantne su za pravilno vođenje stečajnoga postupka, s time da su tužbe podignute protiv dužnika nedvojbeno jedna od takvih stvari.

Sud nadalje primjećuje da iako su prema čl. 173. st. 1. Stečajnoga zakona svi vjerovnici dužni stečajnome upravitelju prijaviti svoje tražbine prema stečajnom dužniku, drugi stavak tog istog članka stečajnome upravitelju nameće obvezu da sastavi popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnoga dužnika, te da taj popis predoči dotičnim zaposlenicima na potpis.

Međutim, prema mišljenju Suda, ako prema domaćem pravu postoji takva situacija podijeljene odgovornosti, kao što se čini da je riječ u ovome predmetu, nametanje obveze prijave tražbine u stečajnom postupku isključivo podnositeljici zahtjeva, u situaciji kad je ona već pokrenula građanski postupak protiv stečajnog dužnika, predstavljalo bi nerazmjern teret. U vezi s time, Sud naglašava da je stečajna upraviteljica trebala znati za građanski postupak financijske naravi što ga je podnositeljica zahtjeva prethodno pokrenula protiv stečajnoga dužnika.

Sud je svjestan toga da mogu postojati različiti stavovi o posljedicama propusta stečajne upraviteljice koji su bili predmet razmatranja u prethodnome tekstu. S druge je strane svjestan i toga da je podnositeljica zahtjeva mogla i da je bila obvezna prijaviti svoju tražbinu u stečajnom postupku bez obzira na propust stečajne upraviteljice. Međutim, u odlukama domaćih sudova nije se uzelo u obzir pitanje podijeljene odgovornosti, kao ni dužnosti stečajne upraviteljice, već su se sudovi ograničili na tvrdnju da podnositeljica zahtjeva nije poštovala propisani rok.

U tim okolnostima Sud smatra da podnositeljici zahtjeva nije pruženo puno jamstvo poštenog suđenja prema standardima koje nalaže čl. 6. st. 1. Konvencije, pa je stoga došlo do povrede toga članka.

4. Hrvatska sudska praksa

Vežano za pravo na pošteno suđenje, a što čini osnovu za analizu teme ovoga rada, Ustavni sud u svojim odlukama često ističe sljedeće:

Pravo na pošteno suđenje, između ostaloga, osigurava svakome pravo da od suda zatraži i dobije djelotvornu sudsku zaštitu u vezi sa svojim pravima ili obvezama. Riječ je o „pravu na sud“, kojemu je važan aspekt i pravo na pristup sudu. Bilo bi nezamislivo da se u pravnom poretku utemeljenom na vladavini prava strankama priznaju postupovna jamstva u postupku koji je u tijeku, a da se pritom ne štiti ono što u osnovi omogućuje korištenje tim jamstvima, a to je pristup sudu. Pravo na pristup sudu ne uključuje samo pravo pokretanja postupka već i pravo na „rješavanje“ spora od strane suda.

No pravo na pristup sudu nije i ne može biti apsolutno pravo. Ono je podvrgnuto ograničenjima budući da po samoj svojoj naravi zahtjeva regulaciju države koja u tom pitanju ima izvjesnu slobodu procjene. Ta ograničenja, međutim, ne smiju umanjiti pristup sudu na takav način ili do takve mjere da time bude narušena sama bit „prava na sud“.

Ograničenje prava na pristup sudu neće biti spojivo s pravom na pravično suđenje ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji ostvariti.¹

Imajući na umu prethodno izloženo, a kako bi se u kontekstu prava na pošteno suđenje – aspekt pravo na pristup sudu – lakše razumjela primjena

pravnih shvaćanja iz predmeta Bačić protiv Hrvatske u našem pravnom sustavu kao cjelini, potrebno je sagledati relevantne sudske odluke koje su temeljem tih pravnih shvaćanja kod nas donesene. To su sljedeće odluke:

1. *...Ustavni sud primjećuje kako iz osporenih rješenja nadležnih sudova proizlazi da je podnositelj podnio tužbu 20. studenoga 2014., a radi naknade neimovinske štete za koju je smatrao da mu je nastala objavljivanjem članka u tisku tuženog od 20. kolovoza 2014.*

Postupak predstečajne nagodbe nad tuženikom otvoren je rješenjem FINA-e klasa: UP-I/110/07/14-01/6912, ur. broj: 04-06-14-6912-25 od 21. listopada 2014., dakle prije podnošenja tužbe. Za navedeno rješenje o otvaranju predstečajne nagodbe podnositelj tvrdi da je saznao tek nakon što je u spis predmeta prvostupanjskog suda tuženik priložio odgovor na tužbu 29. siječnja 2015.

Postupak predstečajne nagodbe nad tuženikom kao dužnikom okončan je donošenjem rješenja Trgovačkog suda u Rijeci broj: Stpn-28/15 od 24. studenoga 2015. o postignutoj predstečajnoj nagodbi.

9.1. *Razmatrajući osporena rješenja nadležnih sudova razvidno je na kojim su činjenicama te na kojim su pravnim osnovama utemeljena iskazana pravna stajališta o odbacivanju tužbe podnositelja kao nedopuštene (v. t. 4.2. i 5. obrazloženja ove odluke). Drugostupanjski sud ispitaio je u cijelosti sve žalbene navode podnositelja te se očitovao na sve odlučne žalbene prigovore (v. t. 5. obrazloženja ove odluke).*

Stoga je ocjena Ustavnog suda da su sudovi iznijeli dostatne i relevantne razloge zašto smatraju da u konkretnom slučaju tužba podnositelja nije bila dopuštena, pri čemu su svoja pravna stajališta obrazložili na način koji ne dovodi u sumnju arbitrarnost postupanja i odlučivanja.

¹ Vidi: U-III-961/2021 od 6. listopada 2021.

9.2. U konačnici Ustavni sud ocjenjuje da ni odluka ESLJP-a u predmetu Bačić protiv Hrvatske nije primjenjiva na konkretni predmet, jer se ne radi o istovjetnoj činjeničnoj i pravnoj osnovi.

U predmetu Bačić protiv Hrvatske radilo se o tražbini radnika tvrtke nad kojom je otvoren stečajni postupak, a koja tražbina jest prioritetna tražbina (u tom postupku utvrđena je podijeljena odgovornost stečajne upraviteljice koja je propustila uvrstiti u popis potraživanja tražbinu iz radnog odnosa podnositeljice koja je zakasnila s prijavom svojih potraživanja iz radnog odnosa u stečajnom postupku). U predmetu podnositelja nije utvrđena podijeljena odgovornost, a nije ni riječ o (zakašnjeljoj) prijavi istovrsne tražbine vjerovnika u postupku predstečajne nagodbe.

Stoga, sagledavajući postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku kao jedinstvenu cjelinu te cijeneći sadržaj osporenog rješenja i rješenja prvostupanjskog suda, Ustavni sud ocjenjuje da podnositelju, u konkretnom slučaju, nije povrijeđeno ustavno pravo na pristup sudu, a samim time i pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

Ustavni sud RH, U-III-2608/2021 od 6. listopada 2021.

2. 16. Vezano uz žalbene navode posebno treba istaknuti da u vrijeme otvaranja postupka predstečajne nagodbe nije bila propisana obveza da se u izvuješću o financijskom stanju i poslovanju navede i popis svih postupaka pokrenutih na zahtjev dužnika pred sudovima ili javnopravnim tijelima. Ta obveza uvedena je tek dan nakon objave Uredbe o izmjenama i dopunama Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi u Narodnim novinama br. 112/13.

Kako je riječ o objavi od 6. rujna 2013., to je ova obveza nastala tek od 6. rujna 2013., dok je rješenje o otvaranju postupka predstečajne nagodbe

doneseno u srpnju 2013., i tada je počeo teći rok za prijavu tražbine.

Dakle, obveza da se u izvuješću o financijskom stanju i poslovanju navede i popis svih postupaka pokrenutih na zahtjev dužnika pred sudovima ili javnopravnim tijelima u vrijeme kada je trebalo prijaviti tražbinu nije postojala.

17. S druge strane postojala je obveza popisa obveza prema vjerovnicima.

Međutim, tužitelj je u ovom postupku bio dužan raspraviti postojanje dvostruke litispendencije sukladno uputi ovog suda iz rješenja poslovni broj Gžn-3685/11-2 od 24. travnja 2012., a nije ni to učinio, pa nije na nesporan način utvrđeno da bi bile ispunjene pretpostavke da se odlučuje o biti zahtjeva tužitelja, odnosno tužitelj nije dokazao postojanje svoje tražbine. To tim više što je predmet ovog spora ispravak informacija, objava presude u tisku i naknada neimovinske štete zbog povrede ugleda, a ne neka već poznata tražbina koja bi proizlazila iz dokumentacije poslodavca.

18. Zbog toga nema govora o tome da bi postojao takav stupanj krivnje tuženika za neprijavu tražbine koji bi opravdao zaključak da bi nametanje obveze prijave tražbine u postupku predstečajne nagodbe isključivo tužitelju, u situaciji kad je on već pokrenuo građanski postupak protiv tuženika, predstavljalo nerazmjeran teret.

19. Posebno treba navesti da u utvrđenim okolnostima nije bilo mjesta primjeni pravnih shvaćanja iz presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Ismeta Bačić protiv Hrvatske (presuda od 19. lipnja 2008., zahtjev br. 43595/06), a na koja pravna shvaćanja zapravo tužitelj ukazuje svojim žalbenim razlozima, iako se izričito ne poziva na ovu presudu Europskog suda za ljudska prava.

19.1. Naime, u tom predmetu potraživanje se odnosilo na tražbine iz radnog odnosa, dakle već poznate tražbine koje proizlaze iz dokumentacije poslodavca

(ugovora o radu, obračuna plaće i dr.), koje su u stečajnom postupku imale prednost u namirenju, a predmet se u vrijeme otvaranja stečajnog postupka kada je tražbinu trebalo prijaviti nalazio u žalbenoj fazi. Osim toga, stečajni upravitelj bio je dužan sastaviti popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnoga dužnika, te taj popis predočiti dotičnim zaposlenicima na potpis.

19.2. Ništa od navedenoga ne podudara se s činjenicama u ovom predmetu, osim da tražbina povodom koje se vodi spor nije prijavljena ni od strane vjerovnika ni od strane stečajnog upravitelja.

19.3. U opisanim okolnostima ne može se zaključiti da postoji situacija podijeljene odgovornosti u kojoj bi nametanje obveze prijave tražbine u stečajnom postupku isključivo tužitelju, kada je on već pokrenuo građanski postupak protiv tuženika, predstavljalo nerazmjerni teret.

Županijski sud u Zagrebu, Gž-3340/21 od 20. listopada 2021.

3. Slijedom toga pravilno je sud drugog stupnja odbacio tužbu pozivom na shodnu primjenu odredbe čl. 81. st. 3. ZFPN-a u svezi s odredbom čl. 282. st. 1. ZPP-a.

Pri tome, neosnovano se poziva tužiteljica na presudu ESLJP-a u predmetu Bačić protiv Hrvatske (broj zahtjeva...), jer se ne radi o istovrsnom predmetu.

Naime, u tom predmetu stečajni upravitelj kao zastupnik javne vlasti propustio je popisati tražbinu radnice u skladu s odredbom čl. 173. st. 2. Stečajnog zakona koji je bio tada na snazi. U ovom predmetu takvog propusta zastupnika javne vlasti nije bilo.

Vrhovni sud RH, Revd-1952/20 od 15. prosinca 2020.

4. U konkretnom slučaju podnositelj je 2009. pokrenuo parnični postupak tražeći od suda da naloži tuženiku da mu naknadi štetu za koju smatra da mu je nastala objavom članka u novinama.

Ustavni sud primjećuje da je podnositelj tijekom parničnog postupka bio zastupan po kvalificiranom odvjetniku.

Drugostupanjski sud odbacio je tužbu podnositelja zauzevši stajalište da je podnositelj izgubio procesnu legitimaciju za vođenje parničnog postupka jer je propustio pravodobno svoju tražbinu prijaviti u postupku predstečajne nagodbe.

Ustavni sud ocijenio je ustavnopravno prihvatljivim stajalište sudova u drugim istovrsnim predmetima, imajući u vidu svrhu postupka predstečajne nagodbe, da bi se nastavljanjem parničnog postupka u odnosu na tražbinu koju vjerovnik nije prijavio u postupku predstečajne nagodbe takvom vjerovniku dala mogućnost da svoje potraživanje namiri izvan uvjeta utvrđenih predstečajnom nagodbom, na štetu svih drugih vjerovnika (v. odluku br. U-III-1586/2017 od 9. listopada 2019., www.usud.hr).

S obzirom na navedeno, a imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud smatra da je riječ o ustavnopravno prihvatljivom ograničenju prava na pristup sudu.

9. Vezano uz presudu Županijskog suda u Varaždinu br. Gž-2555/14-2 od 1. lipnja 2015., koju podnositelj smatra relevantnom za konkretan slučaj, Ustavni sud ističe kako činjenica da su u nekom drugom sličnom slučaju sudovi donijeli drugačije odluke, sama po sebi ne znači da je u konkretnom slučaju osporenim rješenjem podnositelju povrijeđeno ustavno pravo.

Pozivanje podnositelja na predmet Ismeta Bačić protiv Hrvatske (naprijed citirano) Ustavni sud također ne ocjenjuje osnovanim.

Ustavni sud RH, U-III-2767/2019 od 24. lipnja 2020.

5. I prema stavu ovog revizijskog suda, iako su, u smislu čl. 173. st. 1. SZ, svi vjerovnici dužni stečajnom upravitelju prijaviti svoje tražbine prema stečajnom

dužniku, 2. stavak istog članka stečajnom upravitelju nameće obvezu izrade popisa svih tražbina radnika i prijašnjih radnika stečajnog dužnika te da taj popis predoči radnicima na potpis.

Dakle, ne postoji samo obveza radnika (konkretno tužitelja u ovom sporu) za podnošenje prijave, već i obveza stečajnog upravitelja pa je, prema ranije izloženom shvaćanju ESLJP-a u predmetu Bačić protiv RH, riječ o podijeljenoj odgovornosti.

U tim okolnostima tužitelju nije pruženo puno jamstvo poštenog suđenja koje nalaže čl. 6. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda preuzete Zakonom o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine br. 18/97., dalje: Konvencija).

U navedenim okolnostima, a na osnovi svega prethodno izloženog, budući da je u postupku koji je prethodio reviziji pogrešno zaključeno da je riječ o sporu koji više ne ide u sudsku nadležnost, počinjena je bitna povreda odredbe čl. 354. st. 1. u vezi čl. 16. ZPP-a.

Zbog toga je, na temelju odredbe čl. 400. st. 3. ZPP-a, valjalo ukinuti prvostupanjsko i drugostupanjsko rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak u kojem će sud primarno ocijeniti je li tužitelju povrijeđeno pravo na pošteno suđenje, a potom će sud, imajući u vidu sve relevantne okolnosti, ponovno odlučiti o zahtjevu tužitelja.

Pri donošenju odluke sud će posebno imati na umu i svrhu roka za prijavu tražbina vjerovnika u otvorenom stečajnom postupku nad dužnikom, traženu učinkovitost vođenja stečajnog postupka s ciljem pravednog namirenja dospjelih nepodmirenih tražbina, a koja nedvojbeno obvezuje i stečajnog upravitelja da osobitu pažnju posveti eventualnim potraživanjima radnika kao potencijalnih vjerovnika dužnika, ali i obvezu tužitelja, da kao i svi ostali vjerovnici dužnika, brine o svom pravu

te svoju tražbinu pravovremeno prijavi stečajnom upravitelju u zakonom određenom roku.

Vrhovni sud RH, Rev-172/19 od 29. siječnja 2020.

6. Na navode iz revizije valja odgovoriti da u ovom predmetu nije primjenjivo pravno shvaćanje koje je Europski sud za ljudska prava izrazio u presudi u predmetu Ismeta Bačić protiv Hrvatske (br. zahtjeva 43595/06). Naime, u postupku prijave tražbine u predstečajnoj nagodbi nemamo predstavnika javne vlasti, kao što je u citiranoj odluci Europskog suda okarakteriziran stečajni upravitelj, pa već samim time zaključak o posljedicama propusta u predmetu i ravnoteže kod podijeljene odgovornosti, onako kako je postavljen u presudi u predmetu Ismeta Bačić, ne bi bio izravno primjenjiv.

To stoga što Konvencija ne nameće nikakve obveze pojedincu (dužniku) da skrbi o pravima drugog pojedinca vjerovnika (za razliku od predstavnika javne vlasti). Vjerovnik bi se trebao sam poslužiti pravnim sredstvima koja ima na raspolaganju za ostvarivanje svog potraživanja i pritom pokazati interes i revnost, a ne čekati dužnika da to učini umjesto njega. Na državi je (samo) organizirati sustav za ostvarenje takvog potraživanja u sporovima između privatnih osoba koji je učinkovit u pravu i praksi, vodeći pri tome računa o poštivanju „prava na sud“.

Vrhovni sud RH, Rev-2168/19 od 15. siječnja 2020.

7. Odredbom čl. 81. st. 1. ZFPPN-a propisano je da se na temelju predstečajne nagodbe dužnik oslobađa obveze da vjerovniku isplati iznos koji je veći od postotka prihvaćenog u predstečajnoj nagodbi, a rokovi plaćanja odgađaju se u skladu s predstečajnom nagodbom. U tom se opsegu dužnik oslobađa obveza prema osobama kojima pripada pravo na regres (jamci).

Nadalje, stavkom 2. istog članka propisano je da nakon sklapanja predstečajne nagodbe nije dopušteno pokretanje ovršnog, upravnog ili parničnog postupka protiv dužnika, radi utvrđivanja i ostvarivanja tražbine koja je nastala prije otvaranja postupka predstečajne nagodbe, a koja u tom postupku nije prijavljena od strane vjerovnika niti je tu tražbinu dužnik uvrstio u popis obveza prema vjerovnicima iz odredbe čl. 60. st. 3. tog Zakona.

Konačno st. 3. propisano je da će se u odnosu na tražbine vjerovnika utvrđene u postupku predstečajne nagodbe i obuhvaćene predstečajnom nagodbom, ovršni i upravni postupci pokrenuti prije otvaranja postupka predstečajne nagodbe obustaviti, a u parničnim postupcima sud će u odnosu na te tražbine odbaciti tužbu, na prijedlog dužnika podnesen nakon sklapanja predstečajne nagodbe.

Dakle, pravilnom primjenom odredbe ovog Zakona, te primjenom argumenta po sličnosti i argumenta koherentnosti, valjalo je zaključiti da vjerovnik koji pravovremeno nije svoje potraživanje prema tuženiku prijavio niti je sudjelovao u postupku radi sklapanja predstečajne nagodbe nad dužnikom, protekom roka za prijavu potraživanja u tom postupku više ne može pokrenuti, ali ni nastaviti postupak, niti može voditi parnični postupak za utvrđenje, odnosno ostvarenje te tražbine nastale prije pokretanja postupka predstečajne nagodbe. Slijedom toga, pravilno je sud drugog stupnja odbacio tužbu pozivom na shodnu primjenu odredbe čl. 81. st. 3. ZFPPN-a u svezi s odredbom čl. 282. st. 1. ZPP-a.

Pri tome, neosnovano se poziva tužiteljica na presudu ESLJP-a u predmetu Bačić protiv Hrvatske (br. zahtjeva 43595/06), jer se ne radi o istovrsnom predmetu. Naime, u tom predmetu stečajni upravitelj kao zastupnik javne vlasti propustio je popisati tražbinu radnice u skladu s odredbom čl. 173. st.

2. Stečajnog zakona koji je bio tada na snazi. U ovom predmetu takvog propusta zastupnika javne vlasti nije bilo.

Stoga je sud drugog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo pa je pozivom na odredbu čl. 393. ZPP-a u svezi s odredbom čl. 400. st. 3. ZPP-a valjalo riješiti kao u izreci ove odluke.

Vrhovni sud RH, Rev-1445/18 od 12. rujna 2018.

8. Suglasno čl. 54. st. 3. mjerodavnog Stečajnog zakona (Narodne novine br. 44/96., 161/98., 29/99., 129/00., 123/03., 187/04., 29/06., 82/06., 116/10., 25/12. i 133/12., dalje: SZ) rješenjem o otvaranju stečajnog postupka stečajno vijeće obvezno je pozvati sve vjerovnike da u određenom roku u skladu s odredbama SZ stečajnom vjerovniku prijave svoje tražbine. Rok za prijavu tražbina ne može biti kraći od 15 niti duži od mjesec dana.

Također, točno je da je u čl. 176. st. 2. SZ propisano da se tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu te tražbine prijavljene najkasnije u roku od tri mjeseca nakon prvog ispitnog ročišta, sukladno st. 2. i st. 4. SZ, odbacuju.

Međutim, prema shvaćanju ESLJP-a u predmetu vođenom također u radnom sporu Ismete Bačić protiv RH (zahtjev br. 43595/06), među ostalim rečeno je da je stečajni upravitelj bio dužan upoznati se sa svim „stvarima“ koje se tiču stečajnog dužnika, pri čemu tužbe podignute protiv dužnika nedvojbeno čine jednu od takvih „stvari“.

Iako su sukladno čl. 173. st. 1. SZ-a svi vjerovnici dužni stečajnom upravitelju prijaviti svoje tražbine prema stečajnom dužniku, 2. stavak istog članka stečajnom upravitelju nameće obvezu izrade popisa svih tražbina radnika i prijašnjih radnika stečajnog dužnika te da taj popis predoči radnicima na potpis.

Dakle, ne postoji samo obveza radnika za podnošenje prijave, već i obveza stečajnog upravitelja pa je prema

shvaćanju ESLJP-a riječ o podijeljenoj odgovornosti.

U tim okolnostima tužiteljici nije pruženo puno jamstvo poštenog suđenja koje nalaže čl. 6. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda preuzete Zakonom o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine br. 18/97., u daljnjem tekstu: Konvencija).

Slijedom toga treba reći da u odnosu na tvrdnju tužiteljice da je riječ o tražbini koja ne podliježe prijavi, treba tužiteljicu uputiti na odredbu čl. 77. SZ-a, u kojoj je rečeno da nenovčane tražbine ili one čiji je novčani iznos neodređen treba istaknuti u novčanoj vrijednosti na koju se mogu procijeniti u vrijeme otvaranja stečajnog postupka.

U navedenim okolnostima, a na osnovi svega prethodno izloženog, budući da je u postupku koji je prethodio reviziji pogrešno zaključeno da je riječ o sporu koji više ne ide u sudsku nadležnost, počinjena je bitna povreda odredbe čl. 354. st. 1. u vezi čl. 16. ZPP-a.

Zbog toga valjalo je na temelju odredbe čl. 400. st. 3. ZPP-a ukinuti prvostupanjsko i drugostupanjsko rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak te nastavno ocijeniti je li tužiteljici povrijeđeno pravo na pošteno suđenje.

Vrhovni sud RH, Rev-50/18 od 7. ožujka 2018.

9. Visoki trgovački sud ocijenio je neosnovanim pozivanje podnositelja na odluku ESLJP-a Bačić protiv Hrvatske budući da podnositelj u konkretnom postupku nije bio radnik niti je bio raniji radnik stečajnog dužnika u odnosu na kojega bi stečajni upravitelj imao dužnost sastaviti prijavu tražbine. Naime, prijavu potraživanja – novčano potraživanje – (list 266. – 270. prvostupanjskog spisa) sukladno čl. 173. st. 1. SZ-a bio je dužan sastaviti i predati isključivo podnositelju.

U odnosu na prigovor podnositelja da su sud i stečajni upravitelj bili dužni uzeti u obzir njegovu prijavu tražbine s obzirom na to da iz obrazloženja rješenja ne proizlazi da je poziv za završno ročište objavljen, Ustavni sud napominje da je Visoki trgovački sud u obrazloženju rješenja naveo da sukladno čl. 176. st. 2. i 5. SZ-a proizlazi da je prekluzivan rok za prijavljivanje tražbina tri mjeseca nakon održanog prvog ispitnog ročišta, s time da je taj rok i kraći ako je u tom roku objavljen poziv za završno ročište. Stoga, budući da je podnositelj prijavio tražbinu nakon proteka prekluzivnog roka od tri mjeseca nakon održanog prvog ispitnog ročišta, pa je objava poziva za završno ročište u konkretnom slučaju irelevantna, Ustavni sud ocijenio je prigovor podnositelja neosnovanim.

7.2. Ocjena je Ustavnog suda da su u spornoj pravnoj situaciji presuđivala tijela sudbene vlasti unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Iz pribavljenog spisa razvidno je da je prvostupanjski sud proveo dokazni postupak na način utvrđen mjerodavnim zakonskim odredbama, da je podnositelj bio u mogućnosti pratiti postupak i sudjelovati u njemu, poduzimati sve zakonom dopuštene postupovne radnje i ulagati pravne lijekove, dok su osporene odluke donesene sukladno mjerodavnom pravu RH, a izražena pravna stajališta sudovi su valjana, jasno i na ustavnopravno prihvatljiv način obrazložili u svojim odlukama.

8. Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da je Visoki trgovački sud u primjeni i tumačenju mjerodavnog prava iznio relevantne i dostatne razloge za svoju odluku odnosno da je svoja pravna stajališta obrazložio na način koji otklanja svaku sumnju u arbitrarnost postupanja i odlučivanja, zbog čega podnositelju nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje, zajamčeno čl. 29. st. 1. Ustava i čl. 6. Konvencije.

Ustavni sud RH, U-III-5961/2013 od 25. veljače 2016.

5. Umjesto zaključka – analiza domaće sudske prakse

Iz prakse ESLJP-a i prakse domaćih sudova proizlazi da okončanje parničnog postupka odlukom procesnopravne prirode na štetu tužitelja kao vjerovnika, a zbog propusta vjerovnika da prijavi tražbinu u stečajnom postupku, samo po sebi nije povreda prava na pošteno suđenje. Riječ je o prihvatljivom ograničenju „prava na sud“ jer ne umanjuje pristup sudu na takav način ili do takve mjere da bi time bila narušena sama bit „prava na sud“. Ograničenje će narušiti samu bit „prava na sud“ kada ne teži legitimnom cilju te kada ne postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji ostvariti.

S druge strane, Konvencija ne nameće nikakve obveze pojedincu (dužniku) da skrbi o pravima drugog pojedinca vjerovnika. Vjerovnik bi se trebao sam poslužiti pravnim sredstvima koja ima na raspolaganju za ostvarivanje svog potraživanja i pritom pokazati interes i revnost, a ne čekati dužnika da to učini umjesto njega.

Na državi je (samo) organizirati sustav za ostvarenje takvog potraživanja u sporovima između privatnih osoba koji je učinkovit u pravu i praksi, vodeći pri tome računa o poštivanju „prava na sud“.

No kada je riječ o postupcima u kojima sudjeluje predstavnik javne vlasti, a što stečajni upravitelj u našem pravnom sustavu sukladno zaključcima ESLJP-a jest (jer ga imenuje sud kako bi pravilno rješavao sva pitanja koja se odnose na imovinu stečajnoga dužnika), u situaciji kada takav predstavnik javne vlasti svojim (ne)djelovanjem povrijedi zakon, tada je potrebno ocijeniti je li prema okolnostima konkretnog slučaja nametanjem obveza isključivo pojedincu, neovisno o propustima tijela javne vlasti, došlo do nametanja nerazmjernog tereta tom pojedincu.

Navedeno prije svega znači da ukoliko nema propusta u djelovanju tijela javne vlasti, utoliko ne može biti govora o povredi prava na pristup sudu.

U predmetu Bačić protiv Hrvatske odlučno je bilo to što je stečajni upravitelj bio dužan upoznati se sa svim tužbama podignutim protiv dužnika; bio je dužan preuzeti sve građanske postupke u ime i za račun dužnika; svi parnični postupci trebali su se *ex lege* prekinuti i ispitati isključivo u stečajnom postupku; stečajni upravitelj imao je dužnost sastaviti popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnoga dužnika te taj popis predočiti dotičnim zaposlenicima na potpis.

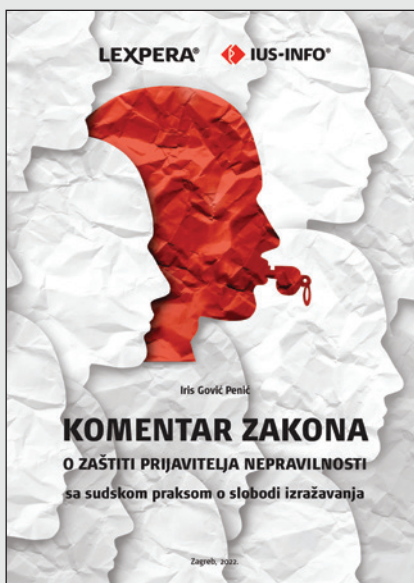
S obzirom na (sve) utvrđene propuste stečajnog upravitelja, kao i sve druge okolnosti, ESLJP je zaključio da je ovdje postojala situacija podijeljene odgovornosti tijela javne vlasti i vjerovnika te da je nametanje obveze prijave tražbine u stečajnom postupku isključivo (radniku kao) vjerovniku, u situaciji kad je on već pokrenuo građanski postupak protiv stečajnog dužnika, nerazmjernan teret vjerovniku.

Drugim riječima, ako bi (i) protupravnim djelovanjem (bilo radnjama bilo propustima) stečajnog upravitelja kao tijela javne vlasti prema „slovu zakona“ došlo do presumiranog povlačenja ili odbačaja tužbe, sud je dužan ocijeniti je li prema okolnostima konkretnog slučaja odbačajem ili presumiranim povlačenjem tužbe zbog neprijave tražbine, neovisno o propustima tijela javne vlasti, došlo do povrede prava na pošteno suđenje time što je pojedincu nametnut nerazmjernan teret.

Utvrđi li, prema okolnostima konkretnog slučaja, da je taj teret nerazmjernan, sud bi trebao odlučivati o meritumu stvari, odnosno osnovanosti tužbenog zahtjeva, a u obrazloženju presude navesti zbog čega smatra da su ispunjene pretpostavke da se, usprkos neprijavi tražbine, odlučuje o osnovanosti tužbenog zahtjeva koji se te tražbine tiče.

*Sudjelovanje u upravnom sporu –
Priručnik za javnopravna tijela*
dr. sc. Alen Rajko, doc.,
sudac Upravnog suda u Rijeci

*Komentar Zakona o zaštiti prijavitelja
nepravilnosti sa sudskom praksom
o slobodi izražavanja*
mr. sc. Iris Gović Penić,
sutkinja Županijskog suda u Zagrebu

*Bračna stečevina i primjena načela
zaštite povjerenja u zemljišne knjige*
Sandra Artuković Kunšt, univ. spec. iur.,
sutkinja Županijskog suda u Zagrebu

Nakon dugog iščekivanja, zadovoljstvo nam je obavijestiti Vas da su na portalu IUS-INFO dostupne e-knjige. Uz tiskano izdanje knjige, korisnicima stavljamo na raspolaganje i *online* verziju koja će se kontinuirano i pravovremeno ažurirati u skladu sa svim promjenama propisa, zakona i sudske prakse te će tako korisnicima uvijek biti dostupno aktualno izdanje e-knjige.

Vjerujemo da će knjige ispuniti Vaša očekivanja, a u skoroj budućnosti možete očekivati nove naslove.

Za narudžbu knjige potrebno je popuniti i poslati narudžbenicu, a tiskano izdanje dostavljamo Vam poštom. Za više informacija, javite se na prodaja@iusinfo.hr.

Izbor iz aktualne sudske prakse

.....
Pripremila:
Višnja Drenški
Lasan,
odvjetnica u
Zagrebu
.....

1) Ustavni sud Republike Hrvatske odlukom broj: U-III-3028/2018 od 7. veljače 2023. usvojio je ustavnu tužbu te ukinuo presudu Županijskog suda u Zagrebu broj: Kžmp-26/2018-7 od 12. lipnja 2018. i presudu Općinskog suda u Koprivnici broj: Kmp-7/2014-9 od 20. veljače 2018. Predmet je vraćen Općinskom sudu u Koprivnici na ponovno postupanje. Citirana odluka Ustavnog sud bavi se pitanjem razgraničenja raspravne sposobnosti okrivljenika i sposobnosti shvaćanja odricanja od prava na branitelja. Radi se o opsežnoj odluci, koju svakako treba pročitati cjelovitu, te o izvrsnom primjeru dobrog i požrtvornog rada branitelja po službenoj dužnosti.

Prvostupanjskom presudom podnositelj je proglašen krivim za počinjenja kaznenih djela teške krađe i oštećenja tuđe stvari te je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora od jedne (1) godine i četiri (4) mjeseca, u koju mu je uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru.

Podnositelj je rođen 12. studenoga 1993. godine.

Radi se o osobi sniženih intelektualnih sposobnosti jer ima dijagnozu mentalne retardacije. Rješenjem zavoda za socijalnu skrb priznato mu je pravo na naknadu do zaposlenja u visini od 70 % osnovice, a što iznosi 350,00 kuna mjesečno. U stručnom mišljenju povjerenstva centra za socijalnu skrb navedeno je da psihologijska obrada upozorava na is-

podprosječan mentalni razvoj verbalnih i neverbalnih sposobnosti, pri čemu je misaono rješavanje problema na razini pokušaja i pogreške, a mišljenje je nefleksibilno, bez sposobnosti planiranja. Emocionalni razvoj nije u skladu s kronološkom dobi. Stručno mišljenje defektologa konstatira da ga treba poticati i kontrolirati. Vokabular je oskudan, pažnja i koncentracija distraktibilne, pamćenje otežano. Promatranje jednolično i površno bez zapažanja bitnog. Raspon općih znanja ograničen je, ispod kronološke dobi i programa koji polazi. Ocu podnositelja predložena je promjena oblika školovanja, što nije prihvaćeno.

Izvod iz kaznene evidencije za podnositelja upućuje na to da je prije donošenja osporenih odluka osuđivan za više kaznenih djela prijetnje, krađe, teške krađe i razbojništva.

Iz snimke prvog ispitivanja u policiji od 5. lipnja 2013. proizlazi da se podnositelj odrekao prava na branitelja te da je priznao izvršenje djela. Na pitanje kakvo mu je imovinsko stanje najprije je odgovorio „odlično“, a na daljnja pitanja odgovorio je da ne posjeduje nikakvu imovinu, dok kao nezaposlena osoba prima naknadu od 350,00 kuna mjesečno.

Iz snimke prvog ispitivanja u policiji od 28. kolovoza 2013. godine, za drugo kazneno djelo, proizlazi da se podnositelj odrekao prava na branitelja i priznao je izvršenje djela. Na pitanje „kojeg je zvanja“ nije znao odgovoriti, dok je na pitanje je li odlikovan prvotno šutio pa dok mu je policijski službenik pokušao

pojasniti i pitao ga jeste li kao vojna osoba odlikovani, podnositelj je odgovorio: „Ne znam, možda jesam.“

Iz zapisnika o navedenim ispitivanjima proizlazi da je podnositelj prije iznošenja obrane primio pouku da ima pravo uzeti branitelja po vlastitom izboru ili da će mu se, kako to predviđa ZKP 152/08-56/13, postaviti branitelj po službenoj dužnosti ili na teret proračunskih sredstava ako prema svom imovinskom stanju ne može podmiriti troškove obrane. Podnositelj je potom izjavio da je primio pisanu pouku o pravima i da ju je razumio te da neće uzeti branitelja po vlastitom izboru, a svojim potpisom potvrdio je navedeno.

ODO Koprivnica podnio je 11. srpnja 2013. protiv podnositelja optužnicu kojom ga je teretio za počinjenje kaznenog djela teške krađe.

Podnositelj je 25. rujna 2013. uhićen pod sumnjom da je počinio nekoliko kaznenih djela teške krađe, te je 27. rujna 2013. ispitan u ODO-u Koprivnica. I tada je bio poučen o pravu na branitelja, nakon čega je naveo „da u ovoj postupovnoj fazi ne želi angažirati branitelja jer za to nema financijskih sredstava“. Podnositelj je i tom prigodom priznao počinjenje kaznenih djela za koja ga se teretilo.

ODO Koprivnica podnio je protiv podnositelja optužnicu zbog kaznenih djela teške krađe i dr.

Podnositelj je putem svoje braniteljice po službenoj dužnosti, odvjetnice Katarine Vuljak, podnio odgovor u kojem je tvrdio da se osnovna sumnja temelji na nezakonitim dokazima i to zapisnicima o ispitivanju podnositelja, koja su provedena bez prisutnosti branitelja, a podnositelj je osoba s dijagnozom lake mentalne retardacije i nije se sposoban braniti sam.

Kazneni postupci su spojeni, a obje optužnice vraćene ODO-u Koprivnica s uputom da se radi boljeg razjašnjenja stvari provede psihijatrijsko vještačenje podnositelja kojim će se utvrditi njegova

raspravna sposobnost i stanje ubrojivosti u vrijeme počinjenja kaznenih djela za koja se tereti po objema optužnicama.

Nakon provedenoga vještačenja podignuta je nova optužnica. Zaključak o postojanju osnovane sumnje da je podnositelj počinio kaznena djela temeljio se na spornim zapisnicima koji sadržavaju podnositeljeva priznanja. Iz obrazloženja optužnice proizlazi da je psihijatrijskim vještačenjem podnositelja, prema dr. Vidoviću, utvrđeno da se radi o osobi kojoj se mogu postaviti dijagnoze zlorabe alkohola, poremećaja ličnosti disocijalnog tipa i lake mentalne retardacije, da je podnositelj *tempore criminis* bio smanjeno ubrojiv, ali ne bitno, te da nisu ispunjeni uvjeti za izricanje mjera sukladno člancima 68. i 69. KZ-a. Vještak je također naveo kako nema elemenata koji bi upućivali na smanjenje raspravne sposobnosti okrivljenika.

Optužnica je potvrđena.

Tijekom rasprave braniteljica je predložila da se ispita vještak Vidović kako bi objasnio što smatra raspravnom sposobnošću, jer se radi o pravnom pojmu, a on je doktor medicine. Vještak je na raspravi ukratko iznio kako smatra da je podnositelj sposoban razumjeti što mu se stavlja na teret, da je sposoban imati aktivnu ulogu u sudskom postupku i aktivno surađivati sa svojom odvjetnicom, te kako mentalna dob nije od utjecaja na utvrđivanje raspravne ili procesne sposobnosti.

Braniteljica je prigovorila nalazu vještaka da pogrešno tumači pojam raspravne sposobnosti, pri čemu je na raspravi iskazao da mentalna dob ne ulazi u domenu psihijatrijskog vještačenja. Predloženo je provođenje novog vještačenja po drugom vještaku psihijatru zajedno s vještakom psihologom kako bi se utvrdila mentalna dob podnositelja u vrijeme ispitivanja u policiji i na ODO-u.

Nalogom suda određeno je provođenje psihijatrijsko-psihologijskog vještačenja po vještacima dr. sc. Mariji Kudumija-Slijepčević i prof. psihologije

Darku Novaliću, iz čijih nalaza i mišljenja proizlazi kako je podnositelj raspravno sposoban. Braniteljica podnositelja ponovno je prigovorila nalazima vještaka jer nisu odgovorili na pitanje je li podnositelj bio sposoban samostalno štititi svoja prava i interese pri spornim ispitivanjima 28. kolovoza 2013. i 27. rujna 2013. s obzirom na dijagnozu ograničenoga intelektualnog funkcioniranja (R41.8), koja se iskazuje ako IQ iznosi 71 do 84, a podnositelj je tada imao nepunih 20 godina.

Kako dopunom nalaza i mišljenja vještaci nisu odgovorili na pitanje obrane je li podnositelj tijekom prvih policijskih ispitivanja i ispitivanja u ODO-u Koprivnica bio sposoban samostalno štititi svoja prava i interese, obrana je predlagala provođenje novog vještačenja pozivajući se pritom na utvrđenja iz presude ESLJP-a u predmetu A. K. i L. protiv Hrvatske, zahtjev br. 37956/11, presuda od 8. siječnja 2013., navodeći da iz te presude proizlazi da osoba s lakom mentalnom retardacijom i govornom manom (dakle, isto kao i okrivljenik) nije mogla pravilno razumjeti puni učinak takovog postupanja i odgovarajuće se zastupati u svom predmetu.

Sud je potom odredio provođenje psihijatrijskog vještačenja podnositelja po psihijatrici mr. sc. Suzani Kos i profesorici psihologije Dunji Krajnović, koje su zaključile kako je podnositelj bio raspravno sposoban prilikom davanja iskaza u spornim zapisnicima.

Obrana je prigovorila nalazu i mišljenju tražeći da vještaci kratko, jasno i nedvosmisleno odgovore na pitanje kolika je bila mentalna dob podnositelja u vrijeme spornih ispitivanja, s obzirom na dijagnosticiranu laku mentalnu retardaciju i tadašnju kronološku dob podnositelja od 19 godina i 9 mjeseci.

Vještakinja Krajnović očitovala se kako podnositelja nije procjenjivala testovima inteligencije pa zato ne može odgovoriti na pitanja koja su vezana za

mentalnu dob okrivljenika u vrijeme spornih ispitivanja, niti je to utvrdila prof. Štimac u nalazu od 20. studenoga 2013. Dodala je kako je, na temelju pregleda DVD snimki spornih ispitivanja, zaključila da je podnositelj bio sposoban za iskazivanje te da se mogao braniti sam, da je na kraju ispitivanja pažljivo čitao tekst ispitivanja i tek onda se potpisao, da ne poistovjećuje termine „raspravne sposobnosti“ i „sposobnosti da se okrivljenik sam brani“, da disleksija i disgrafija nisu od utjecaja na okolnost da se okrivljenik sam brani, da liječnici psihijatri nisu nadležni za ocjenu mentalne dobi svake pojedine osobe, već su to psiholozi, da se mentalna dob koristi isključivo kod djece te da se pri tome uspoređuje rezultat na testu inteligencije s prosječnom vrijednosti rezultata u dobi-venom testu kod ispitanika iste vršnjačke dobi, da sugestibilnost i povodljivost nisu okolnosti koje su od utjecaja da se okrivljenik sam brani u kaznenom postupku, da je nakon pojašnjenja složenijih riječi podnositelj davao adekvatne odgovore, te da je u kolovozu i rujnu 2013. podnositelj mogao shvatiti svoj procesni položaj u skladu sa svojim intelektualnim kapacitetima.

Na pitanja obrane vještak Novalić naveo je „da je podnositelj u vrijeme prvih ispitivanja 2013. bio na razini intelektualnog funkcioniranja koje bi se moglo karakterizirati kao mentalni uzrast iznad 12 godina, ali ne točno koliko jer se primijenjenim testovima koji se inače koriste za ovakve svrhe, rezultat ne izražava kao mentalna dob. Prilikom testiranja učinjenog 27. lipnja 2015. godine podnositelj je postigao rezultat koji je ispod očekivanog za svoju kronološku dob.“ Na upit branitelja da se odredi glede mentalne dobi okrivljenika u vrijeme vještačenja pri zavodu za socijalnu skrb 2012., vještak je naveo da ne može odrediti mentalnu dob.

U obrazloženju prvostupanjske presude kojom je podnositelj proglašen

krivim sud je, između ostalog, naveo kako je proveo psihijatrijska i psihološkijska testiranja te da su se svi vještaci usuglasili da je podnositelj osoba ograničenoga intelektualnog funkcioniranja, s poremećajem ličnosti, sklona zlouporabi alkohola, neuka, odgojno zapuštena, ali aktualno raspravno sposobna, te da se mogao iskazivati prilikom ispitivanja u policiji i na ODO-u.

Obrana je u žalbi tvrdila da se presuda temelji na nezakonitim dokazima – zapisnicima o ispitivanju podnositelja u policiji i na ODO-u, a u kojima je priznao djela i odrekao se prava na branitelja. Ovo stoga što je podnositelj u vrijeme ispitivanja imao 19 godina, no da je zbog svoga mentalnog hendikepa i medicinske dijagnoze bio na mentalnoj razini zbog koje se na njega trebao primijeniti Zakon o sudovima za mladež te da je morao imati branitelja od prvog ispitivanja do pravomoćnosti presude jer nije bio sposoban braniti se sam. Sud je pak pogrešno poistovjetio pojmove raspravne sposobnosti optuženika i sposobnosti da se optuženik brani sam.

Drugostupanjski sud odbio je žalbu obrane kao neosnovanu navodeći kako iz vještačkih nalaza i mišljenja proizlazi da je podnositelj raspravno sposoban te da je bio u mogućnosti shvatiti vlastito postupanje te da nema uvjeta za izricanje sigurnosnih mjera. Primjena Zakona o mladeži odnosi se isključivo na dobnu granicu optuženika, a ne na mentalnu razinu funkcioniranja optuženika. Okolnosti i detaljan opis te način iznošenja obrane ne upozoravaju na nesposobnost optuženika da se sam brani prilikom prvog ispitivanja, već upućuju na to da on dobro razumije i inkriminacije i procesnu situaciju i svoja procesna prava.

U ustavnoj tužbi podnositelj je upozorio na činjenicu da se njegova kaznena osuda temelji na zapisnicima o njegovu ispitivanju u policiji i ODO-u koji su nezakoniti dokazi stoga što nije mogao shvatiti značenje odricanja od prava na

branitelja jer je tada imao 18 godina i šest mjeseci, s dijagnozom lake mentalne retardacije, disleksije, disgrafije, oštećenja glasovno-govorne komunikacije te duševne nerazvijenosti jer „nije bio punoljetan po pitanju mentalne dobi“ zbog čega mu je morao biti postavljan branitelj na teret proračunskih sredstava. On samostalno nije bio sposoban ocijeniti „je li mu je u interesu iznositi obranu ili ne“. Podnositelj se pozivao na rješenje Županijskog suda u Zagrebu broj: KŽ-315/2015-3 od 7. travnja 2015., u kojem su jasno razlučeni pojmovi „raspravne sposobnosti“ i „sposobnosti iznošenja obrane“ naspram pojma „sposobnosti da se sam brani“, kao i na presudu Europskog suda za ljudska prava A. K. i L. protiv Hrvatske br. 37965/11 od 8. siječnja 2013.

Prilikom odlučivanja o tužbi Ustavni sud RH razmotrio je mjerodavno europsko i međunarodno pravo glede prava na informiranje, prava na branitelja, prava na pravnu pomoć, postupovna jamstva za ranjive osobe u kaznenom postupku Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima te praksu odbora za ljudska prava. Razmotrene su odredbe mjerodavnoga domaćeg prava – Zakona o kaznenom postupku.

U točkama od 24. do 30. odluke Ustavni sud je iznio načelna stajališta glede prava na branitelja kao elementa prava na pošteno suđenje. Razradio je primjenu sadržaja i ciljeva prava na branitelja u istražnim postupcima te je obrazložio kriterij „uvjerljivih razloga“ ograničenja tog prava u svjetlu posebnih okolnosti svakog predmeta. Istražio je praksu ESLJP-a glede odricanja od prava na branitelja te bitnih odrednica prava na branitelja na teret proračunskih sredstava, kao i kriterija za ocjenu je li zbog uskrate prava na branitelja ugrožena pravednost postupka kao cjeline.

U nastavku odluke Ustavni sud primijenio je navedena načelna stajališta na konkretan slučaj ističući kako je podnositelj po braniteljici tijekom cijeloga

prvostupanjskog postupka, a zatim i u žalbi, navodio da sporni zapisnici u predraspravnom stadiju postupka čine nezakonite dokaze jer je on tada ispitan bez branitelja.

Podnositeljeva braniteljica tijekom postupka više je puta predlagala da se utvrdi njegova kronološka dob i kvocijent inteligencije, te je isticala da raspravna sposobnost, sposobnost okrivljenika da iskazuje u postupku, ubrojivost i sposobnost okrivljenika da se sam brani nisu istovjetni pojmovi. Podnositelj se tijekom postupka branio šutnjom.

Ustavni sud je utvrdio da nadležni sudovi nisu pri ocjeni podnositeljevih prigovora razlikovali pojmove „raspravna sposobnost“ i „sposobnost da se sam brani“. Ustavni sud ističe kako navedeni termini nisu istoznačnice.

Pojam „raspravna sposobnost“ upućuje na sposobnost okrivljenika da sudjeluje na glavnoj raspravi, iako je očigledno da se on odnosi na njegovu sposobnost sudjelovanja u cijelom kaznenom postupku, dok se termin „sposobnost da se sam brani“ odnosi na sposobnost okrivljenika da u dovoljnoj mjeri sam procijeni svoja prava u kaznenom postupku te bez pomoći branitelja, kao stručne osobe, donese procesne odluke koje će mu biti korisne i učinkovite.

U konkretnom slučaju, za ocjenu navedenih prigovora potrebno je odgovoriti na pitanje pripada li podnositelj zbog svoje dijagnoze lake mentalne retardacije u skupinu posebno ranjivih osoba te je li mu, u vezi s tim, ispitivanjem bez branitelja u policiji i ODO-u Koprivnica povrijeđeno pravo na branitelja, a zatim i na pitanje jesu li za ograničenje prava branitelja postojali uvjerljivi razlozi te, naposljetku, je li ograničenjem prava na branitelja ugrožena pravednost postupka u cjelini.

Polazeći od činjeničnih utvrđenja, Ustavni sud je ocijenio da podnositelj pripada skupini posebno ranjivih osoba te da bi takvoj osobi moglo biti znatno

teže shvatiti pravila kaznenog postupka koja postaju sve složenija, osobito u odnosu na pravila kojima se propisuje prikupljanje i korištenje dokaza. U konkretnom slučaju, okolnost da je podnositelj mogao razumjeti za što se sumnjiči ne znači i da je bio sposoban razumjeti iz kojih dokaza i u kojoj mjeri proizlaze osnove sumnje u odnosu na njega.

Ustavni sud je ocijenio da je podnositelj pri spornim ispitivanjima, kao posebno ranjiva osoba, bio nesposoban da se sam brani i da je za učinkovitu zaštitu njegovih prava bila nužna stručna pomoć odvjetnika.

Nadalje, Ustavni sud je ocijenio da se podnositelj, kao takav, nije mogao svjesno i informirano odreći prava da ga zastupa branitelj. Iz spornog zapisnika ispitivanja u ODO-u Koprivnica od 27. rujna 2013. godine razvidno je da je podnositelj izjavio da „u ovoj postupovnoj fazi ne želi angažirati branitelja jer za to nema financijskih sredstava“, a nakon čega je priznao počinjenje kaznenih djela.

Ustavni sud smatra da se navedeni odgovor podnositelja može shvatiti jedino kao da bi podnositelj angažirao branitelja kada bi za to imao financijskih sredstava i ne može se smatrati valjanim odricanjem od prava na branitelja u smislu mjerodavne sudske prakse ESLJP-a. Ustavni sud je naveo kako nema dvojbe da podnositelj nije mogao u potpunosti razumjeti pojedine procesne radnje i njihove posljedice te učinkovito zaštititi svoja prava, odnosno da je bio nesposoban da se sam brani.

Zaključno, Ustavni sud je ocijenio kako su sudovi pri odlučivanju o krivnji podnositelja prihvatili kao dokaze iskaze koje je podnositelj naknadno povukao, a koji su bili pribavljeni pri ispitivanju u policiji i u ODO-u Koprivnica bez prisutnosti branitelja. Na tim iskazima (priznanjima) podnositelja u značajnoj se mjeri zasnivaju osporene presude pa stoga nema dvojbe da su ograničenja

podnositeljeva prava na branitelja utjecala na njegovu osudu. Ni pomoć koju je naknadno pružila braniteljica po službenoj dužnosti Katarina Vuljak, odvjetnica u Koprivnici, ni kontradiktorna naravnastavnog postupka nisu mogli ispraviti nedostatke koji su se dogodili tijekom is-

pitivanja podnositelja u policiji i ODO-u Koprivnica.

U skladu s navedenim, Ustavni sud je ocijenio da je u konkretnom slučaju, zbog postupovnih pogrešaka u predraspravnom stadiju, ugrožena pravednost postupka u cjelini.

U svjetlu vrlo aktualne teme slobode izražavanja upozoravamo na recentne (kao i manje recentne, ali vrlo iskoristive odluke) različitih sudova.

Naime, sloboda izražavanja, kao jedno od temeljnih načela demokratskog društva, često je pokazateljem stupnja demokracije, naročito pri iznošenju informacija koje se neće vidjeti polugama vlasti. Ova sloboda može biti podvrgnuta ograničenjima, ako je to nužno u demokratskom društvu, te strogo tumačena. Stoga je nužno provesti test nužnosti u demokratskom društvu, kao i test razmjernosti.

Pripremila:
Sanja Mišević,
odvjetnica u
Osijeku

1) Ustavni sud RH, U-III/2210/2016, od 21. prosinca 2021. godine

Ustavna tužba podnesena je u povodu presude i rješenja Vrhovnog suda RH, kojima je odbijena revizija podnositelja izjavljena protiv presude i rješenja Županijskog suda u Zagrebu, kojima je odbijena žalba podnositelja te je potvrđena presuda Općinskog radnog suda u Zagrebu. Tom prvostupanjskom odlukom odbijen je tužbeni zahtjev podnositelja radi utvrđenja nedopuštenosti odluke o otkazu ugovora o radu.

Podnositelj tužbe, između ostalog, tvrdi da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja iz članka 38. Ustava Republike Hrvatske.

Tuženik je donio odluku o otkazu ugovora o radu podnositelja, u kojoj je navedeno da je podnositelj na neradni dan neovlašteno ulazio u prostorije službe komercijale te neovlašteno pregledavao i čitao dokumentaciju koja se nalazila u toj prostoriji, što je kvalificirano kao teška povreda obveze iz radnog odnosa

radi nanošenja štete poslovnom ugledu poslodavca. U odluci o otkazu nadalje se navodi sljedeće:

„(...) također je utvrđeno da je Radnik dokumentaciju vezano za poslovanje Poslodavca predao portalu ‘Zagrebancija’, te tjedniku ‘Nacional’ temeljem koje su isti zlonamjerno vadeći iz konteksta podatke iz te dokumentacije, netočno prikazivali navodno nezakonito poslovanje Poslodavca.“

Nadalje, podnositelj je u tužbi naveo da se svojim radnjama zalagao za utvrđenje stvarnoga činjeničnog stanja u odnosu na poslovanje tuženika te da je time izvršavao svoju građansku dužnost.

U svojoj odluci Ustavni sud podsjeća: „...sloboda izražavanja (je) jedno od temeljnih načela demokratskog društva i jedan od osnovnih uvjeta za njegov napredak i za ispunjenje svakog pojedinca. Pravo na slobodu izražavanja odnosi se ne samo na ‘informacije’ ili ‘ideje’ koje su blagonaklono prihvaćene ili se ne smatraju uvredljivima ili ne izazivaju nikakvu reakciju nego i na one koje vrijeđaju,

šokiraju ili uznemiruju. To zahtijevaju pluralizam, tolerancija i slobodoumlje bez kojih nema 'demokratskog društva'. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni. Ta ograničenja moraju biti strogo tumačena, a potreba za njima mora biti uvjerljivo utvrđena (usporedi s predmetima ESLJP-a Guja protiv Moldavije [Vv], broj: 14277/04, presuda od 12. veljača 2008., § 69., i Bédat protiv Švicarske [Vv], br. 56925/08, § 48., presuda od 29. ožujka 2016.)...“

Sud nadalje upozorava: “Stoga bi državni službenici ili zaposlenici u javnom sektoru koji upozore na nezakonite aktivnosti i postupanja na radnom mjestu trebali u određenim slučajevima uživati zaštitu. Zaštita je potrebna u slučajevima kada je zaposlenik odnosno državni službenik jedina osoba, ili dio manje grupe zaposlenika, koji su svjesni onoga što se događa na radnom mjestu, pa je sama zaštita u javnom interesu, jer se tako upozorava poslodavca i javnost općenito.“

Od kriterija koji su pritom uzeti u obzir u ovom predmetu mjerodavni su sljedeći:

- postoji li javni interes za objavljenu informaciju (ostavlja se manje prostora za ograničavanje rasprava o pitanjima od javnog interesa)
- motiv postupanja zaposlenika (traži se postupanje u dobroj vjeri, uvjerenje da je informacija točna i da postoji javni interes za njezinom objavom te da nema na raspolaganju drugo, diskretnije sredstvo za ispravljanje onoga što se prijavljuje)
- radi li se o vjerodostojnoj informaciji (postoji dužnost provjere je li informacija točna i pouzdana)
- šteta koju je pretrpio poslodavac
- kanali prijavljivanja – nadređeni, nadležna državna tijela, javnost; pritom je javna objava opravdana kada

prethodni putevi ne postoje ili nisu efikasni i

- razmjernost sankcije.

Budući da nije postignuta pravična ravnoteža između tuženikova prava na zaštitu poslovnog ugleda i prava podnositelja na slobodu mišljenja i izražavanja misli, miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja u obliku otkaza ugovora o radu nije bilo „nužno u demokratskom društvu“ radi zaštite poslovnog ugleda i prava tuženika.

2) Presuda ESLJP-a od 12. veljače 2008., Guja protiv Moldavije, br. 14277/04

Sud je u veljači 2008. u navedenom predmetu utvrdio povredu čl. 10. Konvencije jer je podnositelj zahtjeva otpušten zbog odavanja u dobroj vjeri informacija koje su bile istinite i od legitimnih interesa za javnost. Sud je zauzeo čvrsto stajalište u korist slobode izražavanja kao jednog od bitnih temelja demokratskog društva, čak i u slučaju kad državni službenik odaje „unutarnje“ ili čak tajne informacije. U toj presudi „zviždač“ je bio voditelj Odjela za medije Ureda Glavnog državnog odvjetnika Moldavije koji je dostavio medijima dva pisma vezana za zloupotrebu ovlasti od strane policije i državnog odvjetništva, u što su bili umiješani i visoki politički dužnosnici te je zbog toga otpušten s posla. Veliko vijeće ESLJP-a zaključilo je da se dostavljanje informacija medijima u ovom slučaju može smatrati opravdanim jer su se podatci odnosili na pritisak koji su visoki političari vršili u odnosu na kaznene postupke koji su bili u tijeku. ESLJP je utvrdio da je državni odvjetnik odavao dojam da je podlijegao političkom pritisku. ESLJP je smatrao da je javnost imala pravo biti informirana o ovim pitanjima koja se tiču političke rasprave. ESLJP je zauzeo stajalište da interes javnosti da bude informirana o nezakonitom radu u državnom odvjetništvu prevladava nad interesom zaštite tajno-

sti postupka. Imajući na umu važnost slobode izražavanja glede stvari od općeg interesa, prava državnih službenika i ostalih zaposlenika da prijave postojanje nezakonitih postupanja i zloraba na radnom mjestu, obvezu i odgovornost zaposlenika s obzirom na poslodavce, kao i pravo poslodavaca da upravljaju svojim zaposlenicima, ESLJP dolazi do zaključka da miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja, posebice pravo na širenje informacija, u konkretnom slučaju nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Navedenim odlukama slične su i sljedeće presude.

3) Presuda ESLJP-a, 51706/11, Marunić protiv Hrvatske, od 28. ožujka 2017. godine

“Nakon što je utvrdio da je miješanje u pravo na slobodu izražavanja podnositeljice zahtjeva u ovome predmetu bilo zakonito i težilo legitimnom cilju, jedino pitanje koje Sud mora utvrditi jest je li to miješanje bilo ‘nužno u demokratskom društvu’.

(...) Time bi se preširoko tumačila njezina dužnost lojalnosti, protivno članku 10. Konvencije koji, između ostalog, zahtjeva da se osigura sloboda izražavanja zaposlenika od nerazumnih zahtjeva lojalnosti od strane njegova poslodavca.

(...) Što se tiče javnog interesa uključenog u obznanjene informacije, Sud najprije ponavlja da pravo na odgovor ne samo da štiti ugled osobe koja ga vrši,

nego i osigurava mnoštvo mišljenja, osobito u pitanjima od općeg interesa.

(...) informacije koje je dala kao odgovor bile su od javnog interesa (...)

(...) Sud presuđuje da miješanje u pravo podnositeljice zahtjeva na slobodu izražavanja u obliku njezina izvanrednog otkaza ugovora o radu nije bilo ‘nužno u demokratskom društvu radi zaštite poslovnog ugleda i prava društva na čijem čelu je bila’.”

4) Presuda ESLJP-a, 53025/99, Frankowicz protiv Poljske, od 16. prosinca 2008. godine

„(...) osuda podnositelja predstavke i disciplinska kazna koja mu je izrečena jer je iznio kritičko mišljenje (...) predstavljaju miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja.

(...) Sud je utvrdio da je miješanje ‘propisano zakonom’ jer je disciplinska kazna izrečena podnositelju predstavke zasnovana na Kodeksu medicinske etike.

(...) Sud je u ovom predmetu primijetio da su domaći organi zaključili da je podnositelj predstavke diskreditirao drugog liječnika, a da pritom nisu pokušali utvrditi istinitost zaključaka iznijetih u liječničkom mišljenju. Tu su odluku usvojili na osnovi apsolutne zabrane svake međusobne kritike liječnika u Poljskoj.

(...) Sud je stoga utvrdio da miješanje u slobodu izražavanja g. Frankowicza nije bilo srazmjerno legitimnom cilju kojem se težilo i da nije bilo nužno u demokratskom društvu.“

Londonska galerija pred Vrhovnim sudom

.....
Piše:
Ivana Bendow,
prof.¹
.....

Možda ćete pri sljedećem odlasku u London poželjeti posjetiti galeriju Tate Modern na južnoj obali Temze, ako ništa drugo, kako biste provjerili je li još uvijek za posjetitelje otvorena terasa na zadnjem katu produžetka galerije izgrađenog 2016. godine. Posjetiteljima galerije s te se terase na desetom katu pruža prekrasan panoramski pogled na suprotnu obalu, sa svim njezinim znamenitostima, a usput i na samo tridesetak metara udaljenu luksuznu stambenu zgradu svu u staklu. Zaviriti s terase galerije u raskošno dizajnirane susjedne stanove dobrostojećih stanara kušnja je kojoj malo tko od promatrača odoli. Neki samo zirkaju prostim okom, drugi, tehnički osvješteniji, služe se dalekozorom, svi fotografiraju, a oni srdačniji i mašu. Čini se da vlasnici stanova nemaju razumijevanja za ovo ponašanje potaknuto prirodnom ljudskom znatiželjom, jer su, čim je zirkanje i fotografiranje započelo, tužili Tate Modern zbog uznemiravanja posjeda.

Ni raspravni ni žalbeni sud nisu imali razumijevanja za prigovore vlasnika. Štoviše, žalbeni sud smatrao je da oni mogu jednostavno izbjeći uznemiravanje tako da na svoje staklene zidove navuku zavjese. Uporni vlasnici obratili su se na kraju Vrhovnom sudu i tek je na toj instanci došlo do obrata. Sugerirati da bi stanari trebali navući zavjese, rekao je između ostalog Vrhovni sud u presudi donesenoj početkom veljače ove godine, značilo bi odgovornost za uznemiravanje

prebaciti na oštećenika. Bilo bi to, istaknuo je Sud, jednako kao da od tužitelja koji se žali na uznemiravanje bukom zahtijevate da si stavi čepiće za uši.

Engleski suci obično govore o testu koji valja primijeniti pri odlučivanju u konkretnom predmetu (*the test to be applied*) ili, drugim riječima, o pitanju na koje sud mora odgovoriti (*the question before the court*). Vrhovni sud je u konkretnom slučaju primijenio test uobičajene uporabe (*the ordinary use test*), tj. zapitao se jesu li susjedi – galerija s jedne strane i vlasnici susjednih stanova s druge – upotrebljavali svoje nekretnine na uobičajen način. Sud je zaključio da su vlasnici stanova doista upotrebljavali svoje stanove na uobičajen način i sukladno uobičajenim navikama svake razumne osobe. Naprotiv, pozivajući stotine tisuća ljudi godišnje na terasu, galerija je svoju nekretninu koristila na neuobičajen način, zaključio je Sud. Riječima Suda, doslovno: *By inviting hundreds of thousands of people onto the terrace each year, Tate Modern was using its property in an abnormal way*. Stoga je teret rješavanja problema izravno na galeriji – *the onus of fixing the problem is squarely on the gallery*. Doista, ova pravnička logika bliska je i nepravničkom umu: panoramski pogled na grad nije uobičajen izložak galerije, nije ono zbog čega se galerija posjećuje, nije njezina temeljna i uobičajena djelatnost.

U postupcima pred nižim sudovima, u kojima nisu uspjeli, vlasnici su tražili da sud izrekne mjeru kojom bi naložio galeriji da ograniči pristup dijelovima terase koji su najbliži njihovim stanovima ili da na tim dijelovima postavi zaslون.

---

¹ Ivana Bendow profesorica je engleskog jezika i autorica dvaju rječnika u nakladi Školske knjige. Podučava pravnički engleski jezik, prevodi stručne tekstove i sastavlja hrvatsko-engleski pravni rječnik.

Sada, kada su pobijedili na najvišoj instanci, odluka o obliku sudske zaštite ponovo će se naći pred nižim sudom. Naime, Vrhovni sud presudio je u korist stanara, ali je radi odluke o obliku zaštite posjeda predmet vratio nižem sudu. Sudska će zaštita vjerojatno biti dvovrsna: dosuda naknade štete vlasnicima i izricanje trajne mjere (zabrane ili naloga) galeriji. I tako će Tate Modern ostati bez svog „privlačnog neslužbenog izložka“ – *its attractive unofficial exhibit*. Hoće li joj to u konačnici smanjiti broj posjetitelja, to ćemo tek vidjeti – *it remains to be seen*.

Osim presuda Vrhovnog suda UK-a, na internetu su dostupne i snimke ročišta koja su prethodila

donošenju presuda. Posebno je zanimljivo i vrijedno čuti (da, čuti, ne samo pročitati) sažetak presude iz usta suca Vrhovnog suda koji je predsjedavao petočlanom vijeću koje je presudu donijelo. Za one koji uspiju odvojiti desetak minuta da poslušaju sažetak presude o kojoj je riječ u ovom članku, koraci su sljedeći: uguglati *supreme court uk*, kliknuti na *Decided cases*, zatim na *View all decided cases*, zatim na *Fearn and others v. Board of Trustees of the Tate Gallery* i na kraju na *Watch judgment summary* (sasvim na dnu stranice).

Vokabularni pregled koji slijedi poslužit će kao korisna priprema za slušanje.

stambena zgrada *a residential building, an apartment building, brit. također a block of flats*

izvanugovorno pravo *the law of torts, tort law*

smetanje posjeda *interference with possession of property, interference with property*

smetanje posjeda nekretnine *interference with possession of immovable property, interference with land*

samovlasno i protupravno smetanje posjeda *undue interference with property*

smetanje posjeda izvršeno fizički, npr. stupanjem na tuđu nekretninu *trespass to land, physical intrusion on the property of another*

tužba zbog smetanja posjeda, posjedovna tužba *an action for interference with possession, a possessory action*

oduzimanje posjeda *ejectment, dispossession of the lawful possessor*

uznemiravanje posjeda *nuisance*

nedvojben slučaj uznemiravanja *a clear case of nuisance*

puštati glasnu muziku noću *to play loud music at night*

ispuštati neugodne plinove *to emit unpleasant fumes*

trpjeti uznemiravanje *to suffer a nuisance*

odgovornost zbog uznemiravanja *liability in nuisance, liability for nuisance*

u skladu s normama koje uređuju uznemiravanje *under the law of nuisance*

podlijevati odgovornosti zbog uznemiravanja *to be liable in nuisance, to be liable for nuisance*

zavirivati u stanove tužitelja *to peer into the claimants' flats*

dvogled, dalekozor *binoculars*

vizualno zadiranje u privatnost *visual intrusion into privacy*

postaviti zavjese *to put up curtains*

navući zastore *to draw the blinds*

zatražiti da sud donese mjeru *to seek an injunction, to apply to the court for an injunction*

vlasnici su zatražili mjeru *the owners sought an injunction*

mjera kojom sud tuženiku nešto zabranjuje, mjera zabrane, sudska zabrana *a prohibitory injunction, a restraining order*

mjera kojom sud tuženiku nešto nalaže *a mandatory injunction, a mandatory order*

privremena mjera *an interim injunction, a temporary order*

trajna mjera *a permanent injunction, a permanent order*

odbiti žalbu *to deny an appeal, to dismiss an appeal*

prihvatiti žalbu *to grant an appeal, to allow an appeal*

protivno odlukama dvaju nižih sudova *contrary to what two lower courts had ruled*

na temelju dokaza izvedenih na raspravi *on the evidence of the trial, on the evidence taken at the trial*
sudac je pogrešno zaključio da *the judge erred in concluding that, the judge made an error in concluding that, the judge was wrong in concluding that*

pravilno primijeniti zakon *to apply the law correctly*

pravilno primijeniti test *to apply the test correctly*

odlučiti o odgovarajućoj sudskoj zaštiti *to decide on the appropriate remedy*

Jezik i pravo, oznake vremena

.....
Piše:
izv. prof. dr. sc.
Marko Alerić¹
.....

Kako bi se izbjegla proizvoljna tumačenja i postigla jasnoća u govorenoj i pisanoj komunikaciji, nužno je postojanje opisanoga i propisanoga jezičnog oblika, standardnog jezika. Upravo je standardni jezik, kao zajednički, utvrđeni i opisani jezični oblik šire, najčešće nacionalne društvene zajednice, jamac da će sadržaj poruke biti jednak i njezinu pošiljatelju i njezinu primatelju. Da je nužnost postojanja standardnog jezika, jamca jezične sigurnosti u široj društvenoj zajednici, osobito važna u pravu, pokazuje i činjenica da su prvi pisani tekstovi u povijesti, najvećim dijelom uglavnom pisani na nekim oblicima standardnih jezika, dakle, ne organskih idioma, uz liturgijske, imali upravo pravni sadržaj. U hrvatskoj jezičnoj tradiciji najstariji je hrvatski pisani spomenik Bašćanska ploča pisan hrvatskim jezikom, ali s obilježjima staroslavenskog jezika. Staroslavenski jezik bio je zajednički pisani (standardni) jezik većeg broja slavenskih naroda koji se nije upotrebljavao u govoru, već su njime pisani upravo liturgijski i pravni dokumenti.

Dakle, sigurnost u nedvojbeno razumijevanje, tumačenje sadržaja jezičnog izraza, npr. riječi, rečenice i cjelovitog teksta, tijesno je povezana upravo s postojanjem i oslanjanjem na standardni jezik (u našem slučaju na hrvatski standardni jezik koji je oblikovan oko 1900. godine), a koji je opisan/propisan

i dostupan u normativnim priručnicima: rječniku, gramatici i pravopisu, danas i u elektroničkim mrežnim inačicama (<https://hjp.znanje.hr/>; <http://pravopis.hr/>; <http://gramatika.hr/>).

Značenja se u jeziku ne prenose samo riječima. Za vrijeme govorenja prenose se i vrednotama govorenoga jezika, npr. gestama, mimikom, bojom glasa, intonacijom, snagom izgovora i dr., a za vrijeme pisanja značenje se osim napisanim riječima prenosi i bjelinama među riječima, velikim i malim početnim slovom, sastavljenim i rastavljenim pisanjem, pravopisnim znakovima i dr.

Pisanje datuma

Datum ili nadnevak mogu se pravilno pisati na više načina. Uobičajeno je da oznaka dana u mjesecu bude napisana brojem, a budući da se, kada je riječ o danima, radi o rednom, a ne o glavnom broju, iza njega se pravilno piše točka. Oznaku mjeseca najbolje je napisati riječju, tj. hrvatskim nazivima mjeseci (siječnja, veljače, ožujka...), koji trebaju biti u genitivu.

Osim hrvatskih naziva mjeseci nije nepravilno ponekad upotrijebiti i nazive mjeseci koji su podrijetlom latinski i prisutni su u većem broju jezika koji nemaju svoje nazive mjeseci. U hrvatskom jeziku ti su naziv prilagođeni i glase: januar, februar, mart, april, maj, junij (ne jun), julij (ne jul), august (ne avgust), septembar, oktobar, novembar, decembar.

Nakon oznake mjeseca piše se, također brojem, oznaka godine. Između oznake dana, mjeseca i godine pravilno dolaze bjeline, tj. razmaci.

¹ Izv. prof. dr. sc. Marko Alerić diplomirao je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a zatim magistrirao i doktorirao. Na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu zaposlen je kao profesor.

Evo primjera pravilno napisanih datuma:

13. lipnja 2023. (naziv mjeseca mora biti u genitivu, a ne u nominativu: nepravilno je 13. lipanj 2023.)

13. 6. 2023. (nepravilno je 13.6.2023. bez razmaka, bjelina između oznake dana, mjeseca i godine)

Ako uz datum dolazi i ime mjesta, onda se to pravilno može napisati na dva načina, npr. **Zagreb, 13. lipnja 2023. / Zagreb, 13. 6. 2023.** (ovako se piše kada oznaka mjesta i datum dolaze na početku dopisa; iza imena mjesta dolazi zarez) ili **U Zagrebu 13. lipnja 2023. / U Zagrebu 13. 6. 2023.** (ovako se piše kada oznaka mjesta i datum dolaze na kraju dopisa; ispred imena mjesta dolazi veznik *u*, a iza imena mjesta ne dolazi zarez).

Pisanje sati i minuta

Sati se od minuta odjeljuju znakom dvotočka (:), a pravopisom je propisano da se mogu odijeliti i znakom točka (.), npr. **Ročište će se održati u 9:30.** ili **Ročište će se održati u 9.30.** S lijeve i desne strane obaju znakova (: ili .) nije pravilno ostaviti razmak (bjelinu). Dakle, nije pravilno napisati: *Ročište će se održati u 9 : 30.* ili *Ročište će se održati u 9 . 30.* Također nije pravilno napisati: *Ročište će se održati u 9,30* ili *Ročište će se održati u 9, 30.* Znak za odjeljivanje sati i minuta (: ili .) ne može biti zamijenjen nekim drugim nepropisanim znakom jer nepravilan znak primatelja poruke može zbuniti, kod njega izazvati nesigurnosti u sadržaj poruke, tj. dovesti do nepravilnog tumačenja, pa i do mogućnosti opravdavanja, npr. osobe koja je bila pozvana na ročište da nije razumjela poruku.

Iza vremenskoga zapisa u kojem se navodi samo oznaka za sate, treba napisati riječ *sati* ili kraticu *h*. Pravilno je, dakle, **Ročište će se održati u 9 sati.** Međutim, iza vremenskoga zapisa u kojem se navodi oznaka za sate i oznaka za minute nije pravilno napisati i riječ *sati*. Npr. nije pravilno: *Ročište će se održati u 9:30 sati.* Pravilno je **Ročište će se održati u 9:30.**

Vremenske oznake

U izrazu *vremensko razdoblje* javlja se pleonazam (suvišno gomilanje riječi istoga značenja). Naime, riječi *vrijeme* i *razdoblje* u izrazu *vremensko razdoblje* imaju isto značenje. Budući da je razdoblje

uvijek vremensko, pravilno je reći ili napisati samo *u razdoblju*. Zato bi rečenica *Uspjeh se očekuje u sljedećemu vremenskom razdoblju* pravilno trebala glasiti **Uspjeh se očekuje u sljedećem razdoblju.** Također je nepravilno i *Problem će biti riješen u vremenskom razdoblju od pola godine.* Pravilno je **Problem će biti riješen u/za pola godine (u/za šest mjeseci).**

Jedna ili više riječi kojima se označava neko razdoblje, npr. dan, mjesec, godina i sl. pravilno trebaju biti u genitivu, a ne u akuzativu. Zato je, npr. umjesto *Sve ćemo se dogovoriti sljedeći tjedan., Sastat ćemo se sljedeću godinu., Ovaj mjesec treba završiti sve aktivnosti., Posjetila nas je prošlu godinu.,* pravilno **Sve ćemo se dogovoriti sljedećeg tjedna., Sastat ćemo se sljedeće godine., Ovoga mjeseca treba završiti sve aktivnosti., Posjetila nas je prošle godine.**

Umjesto izraza *po prvi put, po drugi put* itd. pravilno je upotrebljavati izraze bez prijedloga, dakle, **prvi put, drugi put** zbog toga što prijedlog *po* označava učestalost pojavljivanja. Također, treba pripaziti na to da je pravilno samo **prvi put, drugi put...**, a nepravilno je *prvi puta, drugi puta...*

Nije pravilno *Po prvi put sam posjetio tu instituciju., Već smo ga po drugi put upozorili na pogrešku.* Pravilno je **Prvi put sam posjetio tu instituciju., Već smo ga drugi put upozorili na pogrešku.**

Ako se, međutim, prijedlog *po* javlja u ekspresivnom izrazu (u kojem iskazujemo pozitivne ili negativne emocije), onda prijedlog *po* ima ulogu posebnog isticanja, npr. *To ti naglašavam po stoti put.*

Ponovimo pravilne (pravilno oblikovane i napisane) primjere iz članka:

13. lipnja 2023. / 13. 6. 2023.

Zagreb, 13. lipnja 2023. / Zagreb, 13. 6. 2023.

U Zagrebu 13. lipnja 2023. / U Zagrebu 13. 6. 2023.

Ročište će se održati u 9:30. / Ročište će se održati u 9.30. / Ročište će se održati u 9 sati.

Uspjeh se očekuje u sljedećem razdoblju.

Problem će biti riješen u/za pola godine (u/za šest mjeseci).

Sve ćemo se dogovoriti sljedećeg tjedna.

prvi put

Dana 15. veljače 2023. godine pred predsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

MATKO BEBEK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

BARBARA BILIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MAJA BILIĆ PAULIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ROBERT BISAKU

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARINA BRITVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

IVANA BULIĆ SUBOTIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARTINA ČELICA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZADRU.

MATEJA FELČAR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVA FRANČIŠKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

AMINA KAZAFEROVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VELJKO KERČEVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

ELIZABETA KOVAČ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

PAVAO LESAR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

LUCIJA MATIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DIANA MATOKANOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. veljače 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

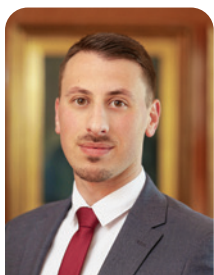
LUCIJA NOVAK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARA OKMAŽIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

IVAN RADAČIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

ALEM RUFATI

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

TIJANA SIGEL

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

**VALENTINA
SMOLIĆ-ROČAK**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

NERA SRZIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**KRISTINA ŠAIN
RELJANOVIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

LUKA ŠVASTEC

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MATEJ TIČIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

ANTE VOJKOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

MARELA VOJVODA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
DUBROVNIKU.

TEA VOLF

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

KSENIJA VRKIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZADRU.

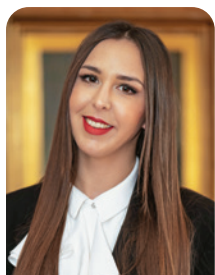
**MARIJA VUČUREVIĆ
TAMBURIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. veljače 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

▲ Predsjednik HOK-a Robert Travaš s novim članovima

Dana 15. ožujka 2023. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

NINA CIGIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ŠIBENIKU.

DRAŽEN ČULJAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

MARKO ĐURIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

VANDA FRČKO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KATARINA FULIR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

HELENA GRADIŠKI

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREB.

FILIP GRGURIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

JAKOV HADŽIJA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANA HLUPIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VIKTORIJA JAMBRUŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

**MATKO SANJIN
JOVANOVIĆ**

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u POREČU.

TAMARA KOŠANSKI

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU, PISARNICA U ĐURĐEVCU.

JELENA KRALJEVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**LANA KROMER
BRAJKOVIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

IVANA KRSTULOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

MIA MILIN

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARIN NOVAKOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
TENJI.

DENIS PERIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

ANDREA POGARČIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

DINA SLUNJSKI

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

GREGOR STADAAS

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

MIRNA ŠMIT

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

ANDREA TVRDIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

VEDRANA VITLOV

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
6. ožujka 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZADRU.

FILIP VUKADINOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU, PISARNICA U BJELOVARU.

PETRA VULJAK ŽUGAJ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u PETRINJI.

MARTINA ZELIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVO ZENKO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 12. travnja 2023. godine pred predsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

VLADIMIR ARLOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BRANIMIR BELAMARIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ŠIBENIKU.

FEĐA BONE

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

IRENA BOŠNJAKOVIĆ VIDAKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KATJA BUTKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

HELENA ČERINA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

VALENTINA DRAKŠLER

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KAROLINA GAJSKI

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

EVA HABDIJA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARTA HREN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVANA HRUŠKAR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

NIKOLINA IVETIĆ SOKOLIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MAJA JURKOVIĆ JELINIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ŠIBENIKU.

STEFANI KASAP
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZADRU.

**VALENTINA KOTURIĆ
 DUMANOWSKA**
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

PAULA KRAJNOVIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

IVAN KRZNAŘIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

LIDIJA LUČIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

TONI MARINAC
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

ANĐELKA MARUŠIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 MATULJIMA.

MICHELE MUŠKOVIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 PULI.

MATKO OSTOIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

JURE PLAZONIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

ANDREA RAJKOVIĆ
 Odbren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 3. travnja 2023. godine,
 sa sjedištem ureda u
 LABINU.

ŠIME STURA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. ožujka 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

EVA ŠURINA ROMIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u OSIJEKU.

IVAN TOMULIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DORA TURKALJ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ZRINKA ŽUŽUL

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. travnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

▲ Predsjednik HOK-a Robert Travaš s novim članovima

Damir Debeljuh

(1959. – 2023.)

Poštovana obitelji, kolegice i kolege, dragi znanci i prijatelji,

nakon kratke i teške bolesti prerano nas je napustio Damir Debeljuh, sin, suprug, otac, nono.

Rođen je 17. siječnja 1959. u Debeljuhima, a osnovnu i srednju školu završio je u Puli. Nakon završenog fakulteta zaposlio se u poduzeću Istra Jadranu, no već nakon nekoliko godina odlazi u privatni sektor te u Puli otvara poznati *café*-bar Parasol, u kojemu je radio punih deset godina.

Damir je pripadao vrlo uspješnoj generaciji odvjetnika i bivših sudaca koje je povezivala ista osnovna škola, isti razred, a to su: Rajko Branković, Goran Babić, Robert Sarvan, Robert Išić i danas pokojni Slobodan Simić.

Bio je svestrano obrazovan kolega, miran, staložen, jasan i precizan u interpretacijama pravne misli. Uvijek je u šali govorio kako je samo zbog svoje brzopletosti upisao ekonomiju umjesto prava. Naime, položio je prijemne ispite na oba fakulteta, a ekonomiju je upisao samo zato što su upisi bili prije nego upisi na pravo pa je mogao prije kući na more.

Koliko je bio svestran i uporan govori činjenica da je nakon sedamnaest godina, nakon završetka ekonomskih studija, upisao pravni fakultet u Rijeci, koji uspješno završava 2000. godine i počinje raditi najprije kao odvjetnički vježbenik, a potom kao odvjetnik, u uredu sa suprugom i poslije s djecom Diegom i Emom. Pravosudni ispit položio je 16. ožujka 2002. godine, a u Imenik odvjetnika HOK-a upisan je 1. veljače 2004. godine.

U uredu svojih kolega iz osnovne škole Rajka i Simketa upoznaje svoju buduću suprugu Oriu, koja je tada radila kao odvjetnička vježbenica.

Njegov odnos s Oriom često je bio predmet šala na hodnicima suda. Kolege su ga znale zadirkivati kako je došlo vrijeme da suprugu / svog principala prijavi disciplinskom sudu jer ga zasigurno tlači, kako u uredu tako i u kući, te da u tome može računati na njihovu punu podršku u dokazivanju mobinga. Naravno da je bila riječ o šali, odnos supružnika bio je blizak, bili su povezani i složni, dovoljno se samo sjetiti njihovih zajedničkih plesova na odvjetničkim zabavama nakon godišnjih skupština.

U obavljanju odvjetničke profesije proveo je dugi niz godina radeći predano i profesionalno, pružajući strankama svesrdnu i stručnu pravnu zaštitu. Pritom je u postupanju prema kolegama bio korektan, pristojan te se u njegovu društvu baš svatko dobro osjećao.

No iznad svega Damir je bio tata od formata, brižan suprug, pažljiv sin i mladi nono.

Dragi Damire, počivaj u miru.

(govor Radivoja Mačešić-Biscuolija, predsjednika Odvjetničkog zbora Istra, na posljednjem ispraćaju Damira Debeljuha)

Srećko Obrovac (1935. – 2023.)

Poštovana obitelji, kolegice i kolege, dragi znanci i prijatelji,

napustio nas je Srećko Obrovac, suprug, otac, nono, uvaženi kolega... i svatko će od nas kući ponijeti neku uspomenu na njega ili s njim. Siguran sam da će uspomene koje ćete svojim domovima ponijeti biti brojne, zanimljive, inspirativne.

Rođen je 21. siječnja 1935. u selu Bokordići. Nakon osnovne škole i potom gimnazije u Puli odlazi na pravne studije u Zagreb, koje uspješno završava 23. veljače 1961. godine. Njegov prvi posao, koji je kratko trajao, bio je u tadašnjoj općini, a potom se zapošljava kao odvjetnički pripravnik kod odvjetnika dr. Mladena Jurkića. Pravosudni ispit položio je daleke 1966. godine. Nakon završetka vježbe počinje raditi u svom uredu. Prvi je put u Imenik Hrvatske odvjetničke komore upisan 15. ožujka 1967. godine.

Dugo je godina i u više mandata bio predsjednik Odvjetničkog zbora Istra i naš predstavnik po položaju u Hrvatskoj odvjetničkoj komori, u kojoj ga i danas pamte kao istaknutog odvjetnika. Generacije odvjetnika našega zbora posebno će ga pamtiti po nemjerljivom doprinosu u izgradnji odvjetničkog doma Zbora Istre, mjesta u kojem se odvjetnici okupljaju i gdje obilježavaju sve važne događaje.

U njegovu uredu pripremali su se za samostalnu praksu mnogi vježbenici koji su danas istaknuti odvjetnici, u čemu je, siguran sam, njegov doprinos značajan.

Kruna je njegove profesionalne karijere Plaketa dr. Ive Politea, koju od 1977. godine Hrvatska odvjetnička komora dodjeljuje za osobite zasluge na unapređenju i afirmaciji odvjetništva kao samostalne i neovisne službe, za zasluge u razvoju kolegijalnih odnosa te podizanju uloge odvjetništva u zemlji i inozemstvu. To je najviša nagrada hrvatskog odvjetništva, a Srećko Obrovac zaslužio je nagradu svojim predanim radom u odvjetništvu. Nagradu je dobio 2008. godine.

Iz Imenika odvjetnika brisan je 1. siječnja 2017., nakon odlaska u mirovinu.

Srećko je iznad svega bio jednostavan čovjek, oštrouman, bistar i brzomisleći. Za svaki je problem brzo nalazio rješenje, bio je uvijek znatiželjan i propitivao je čak i uvriježena pravna mišljenja. Svi koji su ga iole poznavali u profesionalnom djelovanju reći će da je uvijek nešto čitao, no to ga nije omelo da istovremeno vrlo pažljivo prati sudsku raspravu i u njoj aktivno sudjeluje.

Ponekad je dovoljno bilo samo reći da te zastupa Obrovac i šanse za uspjeh bile su zajamčene.

Odvjetnici i danas prepričavaju događaje kojima je glavni akter bio odvjetnik Obrovac. Te su priče pune života, mudrosti, humora, iskustva, a on je u svojoj jednostavnosti bio možda najbolji tumač odvjetničke profesije među ljudima koje je zastupao. Njega su svi razumjeli, i odvjetnici i suci i ribari i doktori, građani i seljaci, obrazovani ili manje obrazovani. Pravo je prakticirao na sebi svojstven način, uvijek zanimljivo i inventivno, s fokusom na stranci čije je interese zastupao. Bio je pritom velik zagovornik samostalnosti i neovisnosti odvjetništva i uvijek je naglašavao kako je odvjetništvo poziv, a ne zanimanje.

Dragi naš doktore, dragi naš Srećko, nadam se da se sada nalazite na nekom dobrom mjestu i da će vaš rad nama odvjetnicima ostati trajna inspiracija za buduće djelovanje.

Počivajte u miru.

(govor Radivoja Mačešić-Biscuolija, predsjednika Odvjetničkog zbora Istra, na posljednjem ispraćaju Srećka Obrovca)

Zvonko Nogolica

(1962. – 2023.)

Zvonko Nogolica rođen je 12. lipnja 1962. u Vinkovcima, gdje pohađa prvu polovinu osnovne škole, nakon čega se njegova obitelj seli u Pulu, u kojoj završava osnovnu školu i prirodoslovno-matematičku gimnaziju. U sklopu programa međunarodne razmjene studenata, 1981. odlazi na godinu dana u San Francisco, SAD, gdje pohađa srednju školu Urban School of San Francisco.

Godine 1982. upisuje Pravni fakultet u Zagrebu, na kojem kao redovni student diplomira samo četiri godine poslije uz odsluženi vojni rok. Nakon toga radi kao odvjetnički vježbenik u jednom odvjetničkom uredu te kao sudski vježbenik na Županijskom sudu u Zagrebu, a 1988. zauzima poziciju stručnog suradnika i poslije zamjenika državnog odvjetnika u OTJ Zagreb i Dugo Selo.

Godine 1990. osniva vlastiti odvjetnički ured, koji ubrzo zatvara zbog angažmana u Vladi RH od 1991. do 1993., za vrijeme Domovinskog rata, kojom prilikom radi na pozicijama predstojnika Vladina ureda za UNPROFOR i ECMM te savjetnika potpredsjednika Vlade Milana Ramljaka i Vlade nacionalnog jedinstva za pravna pitanja. Tijekom tog mandata zaslužan je za zviždačko razotkrivanje četiriju novootvorenih koncentracijskih logora u BiH, koje su uspostavile srpske vlasti – Keraterm, Trnopolje, Omarska i Manjača – nakon što mu je djelatnik UN-a u tajnosti otkrio da je UN saznao za predstojeći pokolj zarobljenika u tim logorima, ali da ne može intervenirati zbog nedostatka mandata na području BiH.

Nakon angažmana u Vladi kratko radi na poziciji direktora jednog njemačko-hrvatskoga trgovačkog društva te 1994. ponovno otvara odvjetnički ured, s partnericom Ljiljanom Nogolicom. Zajednički odvjetnički ured iznimno uspješno vode više od dvadeset godina, specijaliziravši se u imovinskom, zemljišnoknjižnom i trgovačkom pravu. U sklopu specijalizacije ureda, Zvonko pohađa IEDC Poslovnu školu Bled, koja mu nakon uspješno obranjene magistarske radnje „Upravljanje postupcima harmonizacije podataka zemljišnih knjiga i katastra u Projektu sređivanja zemljišnih knjiga i katastra u Hrvatskoj“ dodjeljuje magisterij (mr. sc.) iz poslovnog upravljanja. Stečeni renome i djelatnost odvjetničkog ureda Nogolica posljednjih godina prepušta sinovima Toniju i Andri.

Volio je ljude, ples, glazbu i umjetnost, a na motoru proputovao je svijet. Zvonko je bio osoba puna života i ideja, čvrst karakter kojemu su životne prepreke bile samo dodatni poriv za uspjeh. Obitelj i mnogi prijatelji pamtit će njegovu beskrajnu radoznalost, preko cijelog lica razvučen osmijeh i predanost kojom je ostavio neizbrisiv trag u svojoj zajednici.

Premинуo je 19. siječnja 2023. u 61. godini života nakon dugogodišnje borbe sa srčanim bolestima, a na vječni počinak ispraćen je u krugu uže obitelji na mjesnom groblju u Puli. Iza sebe ostavlja kćer Karlu te sinove Tonija i Andru.

Zvonko, počivaj u miru.

Obitelj Nogolica

Ranko Bratanić (1966. – 2023.)

Poštovana obitelji, kolegice i kolege, prijatelji i znanci,

danas smo se okupili kako bismo se oprostili od dragog i uvaženog kolege, odvjetnika Ranka Bratanića.

Kolega Ranko Bratanić rođen je 16. lipnja 1966. godine u Zagrebu. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1991. godine.

Budući da ga je privlačio rad u odvjetništvu, upisao se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore 23. svibnja 1994. godine.

Kolega Bratanić u odvjetništvu je proveo 29 godina, savjesno i časno obavljajući odvjetničku dužnost, zbog čega su ga cijenili i kolege i stranke.

Svojim ponašanjem u obavljanju odvjetničke djelatnosti dosljedno je čuvao dostojanstvo i ugled odvjetništva. Također, u obavljanju svoga poziva čuvao je i poštivao autoritet suda i drugih državnih tijela pred kojima je strankama pružao pravnu pomoć. Bio je požrtvovan, stručan i savjestan kolega.

Dragog Ranka poznavao sam i osobno, upoznavši ga na hodnicima Općinskog suda u Zagrebu, u vrijeme našeg vježbeništva. Neposredan, topao, drag i otvorena srca, prvi mi je prišao te od tada počinje naše mladenačko druženje, u kojem smo vrlo često proživljavali sve početničke izazove odvjetničkog poziva.

Kao kolega, u našim profesionalnim ranjivostima znao nas je tješiti svojim velikim i toplim srcem, koje je, iako je u medicinskoj kolokvijalnoj terminologiji imalo manu, u ljudskoj dimenziji bilo veliko, snažno i lišeno svake mane.

Nevelik rastom, bio je div svojom energijom i čarobnim optimizmom kojim je neiscrpno zračio u obavljanju svoga zvanja u vremenima kada je biti odvjetnik bilo cjenjenije i korisnije nego što je to, čini mi se, danas.

Kada se prisjetim našega Ranka, uvijek se sjetim stihova Antuna Branka Šimića, kojih je bio utjelovljenje i koje je živio do zadnjega otkucaja svoga nesebičnog srca:

*Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!*

*Da ni za čim ne žališ
kad se budeš zadnjim pogledima
rastajo od zvijezda!*

*Pusti
da cijelog tebe prođe
blaga svjetlost zvijezda!*

*Na svom koncu
mjesto u prah
prijeđi sav u zvijezde!*

Vjerujem kako će naš Ranko zasjati za sve nas u trenutku kada osjeti da nam je potrebno njegovo ohrabrenje, optimizam i požrtvovnost.

Smrću kolege odvjetnika Ranka Bratanića izgubili smo dugogodišnjega uzornog člana i kolegu.

Uspomenu na njega čuvat ćemo u svome sjećanju.

U ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Zagreb izražavam iskrenu sućut obitelji i prijateljima našega preminulog kolege.

Počivao u miru.

*(govor Domagoja Truhara, odvjetnika u Zagrebu,
na posljednjem ispraćaju Ranka Bratanića)*

Alen Piljić

(1988. – 2023.)

Poštovane kolegice i kolege, poštovana gospođo i gospodine Piljić,

budući da je Alen u našem uredu započeo kao vježbenik, a poslije je i kao odvjetnik radio u našem uredu, a pogotovo u početku surađivao je podosta sa mnom, zamoljena sam reći nekoliko riječi o našoj suradnji.

Kako je zapravo sve počelo? Prije više od četrdeset godina, u riječkoj tvornici Torpedo započele smo pravne karijere kolegica Greta Galo Stanić i ja, u pravnoj službi tvornice, a istodobno se kao mladi inženjer bio zaposlio i Alenov tata. Bili smo si dobri i međusobna potpora i do danas smo takvi ostali, bez obzira na naša kasnija zaposlenja i životne puteve.

U obitelji Piljić rodio se i mali Alen, rastao, školovao, upisao i studirao pravo. Negdje pred kraj Alenova studiranja, pitala sam Boška gdje će i što će Alen, a on odgovara: „Ne znam ni sam, možda bi bilo dobro da proba negdje u advokaturi, tu se najviše nauči, a i nema puno gdje.“

I tako je Alen došao u naš ured. Pri upoznavanju, učinio mi se iznimno nježan i samozatajan, što se poslije i potvrdilo da je točno.

Ali s vremenom, tijekom njegova rada u uredu, shvatili smo da je to momak iznimne socijalne inteligencije i nadasve dobrog kućnog odgoja. Bio je spreman pomoći svakome, i tajnicama, službenicama i drugim vježbenicima.

Sa strankama je brzo i lako uspostavljao kvalitetan odnos i komunikaciju. I kada sam poslije neke kolege suce pitala kakav je na sudu mladi kolega, svi su imali samo riječi hvale za njega

Mogu reći da smo nakon četiri-pet godina dobili mladog kolegu s položenim pravosudnim ispitom i velike pismenosti, koji se u međuvremenu izgradio i otvorio, a zadržao je svoju dobrotu. Zato mi je bio posebno drag.

Voljela sam s njime popiti kavu, popričati, imali smo dovoljno zajedničkih tema i interesa, Alen je bio pametan i obrazovan momak, širokih interesa. Treba naglasiti da se izgradio u perspektivnog odvjetnika, spremnog za rješavanje i zahtjevnijih spisa, koji je uvijek vodio računa o rokovima.

Bilo mi je žao kada je otišao iz našeg ureda, ali svi mladi trebaju naći svoj put. I kada mi je negdje krajem kolovoza prošle godine najprije rekao da se ne osjeća dobro, a malo poslije i za loše liječničke nalaze, činilo mi se da to nikako ne može biti istina.

Neumoljiva bolest ipak je učinila svoje.

Alena, nažalost, nema više među nama, ali zadržat ćemo ga u trajnom sjećanju kao dobrog i dragog kolegu, s kojim smo se uvijek rado družili.

(govor Ingrid Jurcan Lakičević, odvjetnice u Rijeci, održan na komemoraciji za Alena Piljića u Riječkom odvjetničkom zboru)

Rikard Kunštek

(1962. – 2023.)

Poštovana obitelji, kolegice i kolege, prijatelji,

dopustite da u ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Zagreb odam počast odvjetniku Rikardu Kunšteku – Rikiju.

Rikard je rođen 30. studenoga 1962. godine u Krapini, a diplomirao je pravo na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1991. godine. Nakon završetka studija radio je kao sudački vježbenik i sudski savjetnik na Općinskom sudu u Krapini, a potom je položio pravosudni ispit 1994. godine.

Rikard je dugo godina bio sudac na Općinskom sudu u Krapini, a 2014. godine upisuje se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore.

Tijekom svoje osmogodišnje karijere u odvjetništvu bio je predan, marljiv i savjestan. Svojim profesionalnim pristupom bio je primjer drugima u struci.

Najbliži Rikijev prijatelj nedavno je rekao kako bi se o Rikijevu životu mogla napisati knjiga. Blagoslovljen je čovjek koji živi život.

Kao i svi mi, i Riki je tijekom života donosio dobre i loše odluke, koje su ga učinile čovjekom kakvog smo poznavali.

Riki je bio iskren prijatelj i kolega, i kao takvog ćemo ga zauvijek pamti.

Kolege i ja osobno ponosni smo što smo ga poznavali i surađivali s njim.

Hvala ti na tome, dragi naš Riki. Želimo ti sretan put!

U ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Zagreb, članovima obitelji i prijateljima izražavam iskrenu sućut i tugu zbog Rikijeva preranog odlaska.

*(govor Snježane Burić, odvjetnice u Pregradi,
na posljednjem ispraćaju odvjetnika Rikarda Kunšteka)*

Marija-Blanka Šulc, odvjetnica u mirovini (1935. – 2023.)

Dana 11. travnja 2023. preminula je i Riječki odvjetnički zbor zauvijek napustila naša dugogodišnja i uvažena kolegica Marija-Blanka Šulc, a koju naši poštovani kolege pamte i kao Mariju Dajčman-Jurmić.

Rođena je 5. rujna 1935. godine u Virovitici, gdje završava osnovnu školu, ali je mladenaštvo provela u Osijeku, koji joj je zauvijek ostao u srcu. U Osijeku završava žensku gimnaziju, a u Zagrebu diplomira na Pravnom fakultetu 25. travnja 1961. godine. Vježbeništvo ostvaruje u odvjetničkom uredu svoga supruga odvjetnika, pokojnog Pavla Jurmića, a nakon čega polaže pravosudni ispit 2. lipnja 1965. godine. Odmah nakon toga otvara odvjetnički ured u Rijeci i punim plućima živi, radi i ostvaruje odvjetništvo u punom smislu. Pripadnica je često spominjane generacije iz vremena „zlatnog doba riječkog odvjetništva“, odnosno vremena kada je dignitet kolega iz odvjetništva i pravosuđa općenito bio nepisano pravilo, a uzajamno poštovanje i *fair-play* vrijednost iznad svega. Bila je sigurno bard takvog odvjetništva i zbog toga tijekom niza godina, do umirovljenja pa i nakon toga, do zadnjih dana, rado viđen gost i sugovornik.

Svoju pozitivnu energiju prenosila je kolegama na svim događanjima Riječkog odvjetničkog zbora. Tople i plemenite riječi sućuti uputili su dragi kolege svih generacija koji su dijelom svojih karijera došli u susret s odvjetničkim i ljudskim djelovanjem Marije-Blanke Šulc, a što nadasve potvrđuje vrijednost njezina postojanja. Hvala dragim kolegama na izrazima sućuti, toplim riječima upućenim u različitim oblicima i jednoj osobnoj i kolegijalnoj bliskosti koju sam kao sin i kolega osjetio. Hvala od srca!

(In memoriam napisao Sanjin Jurmić, odvjetnik u Rijeci.)

Zapisnik

s izvanredne izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore

održane 5. studenoga 2022. godine s početkom u 12 sati
u prostorijama Hrvatske odvjetničke komore, Koturaška 53, Zagreb

(himna)

MARIO JANKOVIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, čast mi je pozdraviti vas u Hrvatskoj odvjetničkoj komori, u Hrvatskom odvjetničkom domu, na izvanrednoj izbornoj Skupštini radi izbora predsjednika Hrvatske odvjetničke komore s mandatom do redovite izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore, koja će se održati 2024. godine. Nažalost, kao i uvijek, imamo i tužni, ali nezaobilazni dio u kojem odajemo počast kolegama koji su preminuli od Skupštine 9. srpnja do danas, a koje nikad ne smijemo zaboraviti jer su s nama zajedno radili, a danas, nažalost, nisu više među nama. To su: Branko Špehar, odvjetnik u mirovini iz Zagreba; Đani Dedović, odvjetnik u Dubrovniku; Atifa Hadžić, odvjetnica u mirovini iz Zagreba; Mladen Lončar, odvjetnik u Rijeci; Mladen Klasić, odvjetnik u Križevcima; Sead Ibrahimović, odvjetnik u mirovini iz Pule; Mirjana Lenac odvjetnica u mirovini iz Rijeke; Borivoj Milošević, odvjetnik u mirovini iz Splita te Nadija Benolić, odvjetnica u Umagu. Kolegice i kolege, pozivam vas da minutom šutnje odamo počast preminulim kolegicama i kolegama.

Slava im.

Prije utvrđivanja kvoruma i izbora radnog predsjedništva, želim vas izvijestiti o dvije stvari. Jedna je ona vesela, a ta je da je danas stupila na snagu nova Tarifa, tako da je možete od ponedjeljka primjenjivati, a druga je stvar i dobra i loša. Imamo saznanja da je Visoki upravni sud ukinuo izmjene i dopune Statuta HOK-a iz 2019. godine iz čisto proceduralnog razloga jer Hrvatska odvjetnička komora nije provela postupak savjetovanja s javnošću sukladno odredbi članka 11. Zakona o pravu na pristup informacijama. Mi i danas tvrdimo da mi to nismo bili dužni, međutim, s obzirom na sve navedeno, ovime vas obavještavamo da je došlo do promjene nekih rasporeda, tako da

ćemo sjednicu Upravnog odbora imati 16. prosinca, a još jednu izvanrednu Skupštinu HOK-a 17. prosinca. Već smo pripremili cjelokupni novi Statut, koji ćemo pustiti u javno savjetovanje, tako da ćemo onda to odraditi i vjerujemo u najkraćem mogućem roku riješiti taj problem.

Idemo sada na redovni dio. U ovom trenutku Skupštini prisustvuje 99 članova. S obzirom na to da se radi o izbornoj Skupštini, sukladno čl. 3. st. 2. Poslovnika i radu Skupštine Hrvatske odvjetničke komore, potrebno je prvo izabrati predsjednika, četiri člana radnog predsjedništva, zapisničara i dva ovjerovitelja zapisnika.

Za predsjednika radnog predsjedništva predlažem Andreasa Mlikotu, odvjetnika u Osijeku, a za članove radnog predsjedništva: Margaretu Krivić, odvjetnicu u Osijeku, Ivana Fabijanovića, odvjetnika u Dubrovniku, Dalibora Čajkovskog, odvjetnika u Rijeci te Zorana Vidovića, odvjetnika u Varaždinu.

Ima li netko tko se ne slaže s ovim prijedlogom, odnosno ima li netko protuprijedlog?

Nema, dobro. Tko je za? Protiv? Ima li suzdržanih? Nitko. Hvala.

Također, za valjano održavanje ove Skupštine potrebno je izabrati zapisničara. Upravni odbor je na sjednici 15. listopada predložio da zapisničar bude Adrijan Čada, odvjetnik u Zagrebu.

Ima li netko neki drugi prijedlog? Nema. Tko je za? Protiv? Suzdržanih? Nitko, hvala vam.

Trebamo imati i dva ovjerovitelja zapisnika. Upravni odbor je također na sjednici 15. listopada predložio za ovjerovitelje zapisnika Monju Matić, odvjetnicu u Zagrebu, te Dubravka Mara, odvjetnika u Zagrebu. Ima li netko neki drugi prijedlog? Nema. Tko je za? Protiv? Je li netko suzdržan? Nitko, hvala.

Konstatiramo da je radno predsjedništvo izabrano u sastavu kako sam pročitao te molimo članove radnog predsjedništva da zauzmu svoja mjesta za

katedrom. Također, navodim da sukladno čl. 4. Poslovnika, predsjednik radnog predsjedništva rukovodi radom izborne Skupštine, objavljuje rezultate glasanja, odluke Skupštine i, naravno, vodi računa da Skupštini bude nazočan dovoljan broj članova, tako da kolegu Mlikotu i članove predsjedništva molim da sjednu za glavni stol.

Hvala vam.

ANDREAS MLIKOTA:

Poštovane kolegice i kolege, u ime radnoga predsjedništva svima zahvaljujem na ukazanom povjerenju i svima nama želim da danas odradimo uspješnu i efikasnu izbornu Skupštinu Hrvatske odvjetničke komore. Na samom početku želim skrenuti pozornost da se Skupština može održati i donositi pravovaljane odluke ako na njoj prisustvuje većina svih članova, a odluke donosimo većinom glasova prisutnih članova. Skupštinu ove godine čini ukupno 136 predstavnika, od toga 24 po funkciji i 112 predstavnika izabranih od strane odvjetničkih zborova. Dakle, kvorum za današnju Skupštinu je 69 delegata. Na temelju službene evidencije koju sam, evo, sada upravo dobio, na današnjoj Skupštini nazočan je ukupno 101 predstavnik, tako da prema tome postoji kvorum iz čl. 11. Statuta Hrvatske odvjetničke komore te utvrđujem da se Skupština može održati i donositi pravovaljane odluke.

Prije ovoga službenoga dijela htio bih, sukladno čl. 12. Poslovnika Skupštine, predložiti da se vrijeme izlaganja pojedinog člana Skupštine koji sudjeluje u raspravi u pojedinim pitanjima ograniči na ukupno tri minute, riječ će se davati kolegama prema redoslijedu kako se koji kolega prijavio, ali isključivo kolegama koji su, naravno, nazočni na današnjoj Skupštini.

I napomenuo bih da se rasprava može voditi o svakoj točki i da se kolege mogu prijaviti samo jedanput po pojedinoj točki dnevnog reda.

Stavio bih ovaj prijedlog na glasanje. Jeste li za? Ima li netko protiv? Suzdržan? Nema, utvrđujem da je prijedlog usvojen.

Točka 2. dnevnoga reda, dakle prelazimo na usvajanje dnevnog reda Skupštine.

Naime, sukladno čl. 6. Poslovnika Skupštine Hrvatske odvjetničke komore, radno predsjedništvo predlaže Skupštini usvajanje prijedloga dnevnoga reda koji je naznačen u pozivu koji ste dobili u *mailovima*, a obavljen je i u glasilima Hrvatske odvjetničke komore, konkretno u časopisu „Odvjetnik“ i na *web-stranicama* HOK-a. S obzirom na to da ste

upoznati s dnevnim redom, predlažemo usvajanje ovako predloženoga dnevnog reda.

Tko je za? Protiv? Ima li suzdržanih? Nema. Utvrđujem da je prijedlog dnevnoga reda usvojen većinom glasova.

Prelazimo na točku 3. dnevnoga reda, a to je odabir izborne komisije, koju čini najmanje sedam članova. Zbog ekspeditivnosti ja bih predložio sastav članova izborne komisije i to ovim redom. Predlažem kolegu Davora Jelića, odvjetnika iz Zagreba; kolegu Gorana Devrnju, odvjetnika iz Zagreba; kolegu Sašu Žarkovca, odvjetnika iz Rijeke; kolegicu Ivanu Romac, odvjetnicu iz Splita; kolegicu Branku Vukov, odvjetnicu iz Šibenika; kolegu Nikicu Dalića, odvjetnika iz Zagreba i kolegicu Natašu Pećarević, odvjetnicu iz Zagreba.

Ima li eventualno još kakvih prijedloga za dopunu članova komisije? Ako nema, onda bih stavio ovaj prijedlog za izbor članova za izborne komisije na glasanje. Tko je za ovakav prijedlog? Ima li netko protiv? Suzdržan? Nema.

Utvrđujem da je izborna komisija izabrana u sastavu: kolega Davor Jelić, kolega Goran Devrnja, kolega Saša Žarkovac, kolegica Ivana Romac, kolegica Branka Vukov, kolega Nikica Dalić i kolegica Nataša Pećarević. Pa molim izabrane članove izborne komisije da Poslovnike o radu Skupštine HOK-a preuzmu u Maloj dvorani, da se nakratko povuku i da među sobom izaberu predsjednika izborne komisije te potom da se vrate natrag na nastavak ove Skupštine.

Prelazimo na točku 4. dnevnoga reda.

Točka 4. odnosi se na prestanak mandata kolegi Josipu Šurjaku na dužnosti predsjednika Hrvatske odvjetničke komore. Kao što nam je svima poznato, kolega Josip Šurjak dana 30. kolovoza 2022. godine podnio je neopozivu ostavku na dužnost predsjednika Hrvatske odvjetničke komore i na sve druge dužnosti u tijelima, radnim grupama i komisijama Hrvatske odvjetničke komore, a zbog činjenice da je protiv njega pokrenut kazneni postupak. Dakle, s danom 30. kolovoza 2022. godine kolegi Josipu Šurjaku prestao je mandat predsjednika HOK-a te mandat u svim tijelima, radnim grupama i komisijama Hrvatske odvjetničke komore.

Sukladno čl. 33. st. 2. Poslovnika o radu Skupštine, a u svezi s čl. 26. st. 2. Statuta Hrvatske odvjetničke komore, Skupština daje razrješnicu pa stoga predlažem da se kolegi Josipu Šurjaku da razrješnica na mandat predsjednika Hrvatske odvjetničke komore te da mu se da razrješnica na mandat u svim tijelima,

radnim grupama i komisijama Hrvatske odvjetničke komore.

Tko je za ovakav prijedlog? Ima li netko protiv? Suzdržan? Nema.

Utvrdjujem da je prijedlog davanja razrješnice kolegi Josipu Šurjaku na mandat predsjednika Hrvatske odvjetničke komore te na mandat u svim tijelima, radnim grupama i komisijama HOK-a usvojen većinom glasova.

Prelazimo na točku 5. dnevnoga reda, a to je usvajanje kandidacijske liste za predsjednika Hrvatske odvjetničke komore koju je utvrdio Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore na svojoj sjednici 15. listopada 2022. godine.

Kandidacijsku listu također ste dobili u pozivima za današnju Skupštinu. Dodajem da je sukladno čl. 20. Poslovnika o radu Skupštine u predkandidacijskom postupku koji je počeo 3. rujna, a završio 5. listopada ove godine, kolega Robert Travaš istaknut kao kandidat za predsjednika Hrvatske odvjetničke komore. Kolega Robert Travaš predložen je od strane Izvršnoga odbora Hrvatske odvjetničke komore te od strane ukupno 11 odvjetničkih zborova, a to su redom: Odvjetnički zbor Bjelovar, Odvjetnički zbor Brodsko-posavske županije, Odvjetnički zbor Dubrovnik, Odvjetnički zbor Karlovac, Odvjetnički zbor Koprivničko-križevačke županije, Odvjetnički zbor Osijek, Odvjetnički zbor Požega, Odvjetnički zbor Sisak, Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije, Odvjetnički zbor Vukovarsko-srijemske županije te Odvjetnički zbor Zagreb, dok su Riječki odvjetnički zbor i Odvjetnički zbor Varaždin podržali prijedlog Izvršnog odbora Hrvatske odvjetničkog komore kojim je predložena kandidatura kolege Roberta Travaša. Drugih prijedloga nije bilo pa stoga stavljam na glasanje usvajanje prijedloga kandidacijske liste za izbor predsjednika Hrvatske odvjetničke komore koju je utvrdio Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore na svojoj sjednici 15. listopada 2022. godine, a kojim se kao kandidat za mjesto predsjednika Hrvatske odvjetničke komore predlaže kolega Robert Travaš.

Tko je za usvajanje ove kandidacijske liste? Ima li netko protiv? Suzdržan? Imamo dva suzdržana. Nitko nije protiv, imamo samo dva suzdržana, tako da je prijedlog kandidacijske liste usvojen većinom glasova svih nazočnih predstavnika Skupštine.

(pljesak)

Pod točkom 6. dnevnog reda pozivam kolegu Roberta Travaša da se obrati Skupštini i ukratko predstavi.

ROBERT TRAVAŠ:

Poštovane i drage kolegice i kolege, ova točka dnevnog reda je predstavljanje. Mislim da ste me se nagledali i naslušali proteklih godina, pa ne znam što bih još mogao reći, čime bih se mogao predstaviti. Većina vas me upoznala kroz rad u Hrvatskoj odvjetničkoj komori i u odvjetničkim zborovima, na druženjima i u službenim prigodama. Za one koji me manje poznaju ili su novi članovi Skupštine, mogu reći pet-šest rečenica, da vas ne gnjavim. Mogu reći da sam u odvjetništvu od 1987. godine, kada sam postao vježbenik, 2007. postao sam član Upravnog odbora Odvjetničkog zbora Zagreb, od 2009. do 2012. predsjednik Odvjetničkog zbora Zagreb i dopredsjednik Komore, od 2012. do 2018. predsjednik Komore, i u tom vremenu me je većina vas, kao što sam rekao, upoznala. Od 2018. do danas član sam Upravnog i Izvršnog odbora Komore, a što se tiče ostalih aktivnosti, član sam Zakladne uprave Zaklade dr. Jadranko Crnić, ispitivač sam na pravosudnim ispitima iz područja građanskog i trgovačkog prava i nacionalni predstavnik u Međunarodnoj uniji odvjetnika.

Iz navedenog jasno je da dobro poznajem funkcioniranje Komore, kao i sve njene aktivnosti u odnosima s državnim tijelima, međunarodnim tijelima i organizacijama i vjerojatno su sve to razlozi zbog kojih sam ponovno kandidiran za predsjednika HOK-a, naravno do završetka redovnog mandata 2024. godine.

Hvala vam na tome. Ukoliko me izaberete, odredit ćemo ovaj period zajedno i uvjeren sam uspješno za dobrobit hrvatskog odvjetništva. Ako netko želi postaviti bilo kakvo pitanje, neka izvoli.

Ako ne, hvala vam lijepa, pa možemo dalje.

(pljesak)

ANDREAS MLIKOTA:

Zahvaljujem kolegi Robertu Travašu i prelazimo na točku 7., a to je zapravo najvažnija točka današnjeg dnevnog reda, razlog zbog čega smo se svi danas okupili, to su izbori za novoga predsjednika Hrvatske odvjetničke komore.

Napomenuo bih da glasačke listiće svi možete preuzeti na ulazu preko puta lifta, tamo gdje ste podizali radne materijale. Zamolio bih članove izborne komisije da među sobom odrede najmanje tri člana koji će sudjelovati u podjeli glasačkih listića. To ste riješili? Dobro. Ti članovi izborne komisije moraju kontrolirati podjelu glasačkih listića i nadzirati da su svi potpisali preuzimanje glasačkog listića. Isto tako

morate odrediti dva člana koji će nadgledati da su glasačke kutije prazne i zapečaćene, a ta dva člana zatim će nadzirati glasovanje.

Možete nam samo reći tko je predsjednik izborne komisije? O. K. Čestitam.

(pljesak)

Za one koji nisu čuli, kolega Goran Devrnja je predsjednik izborne komisije.

Glasovanje će se održati u Maloj dvorani, gdje su predviđena glasačka mjesta i gdje se nalaze glasačke kutije. Morat ćete predočiti identifikacijski dokument, osobnu iskaznicu ili odvjetničku iskaznicu, ako je imate uz sebe. Nakon završetka glasovanja, moli se izborna komisija da se zatvori u Malu dvoranu i da pristupi prebrojavanju glasova. Kada prebrojite glasove, morate sastaviti zapisnik, potpisati ga i onda obavijestiti ovu Skupštinu o rezultatima provedenih izbora.

Predviđeno je da će glasovanje trajati otprilike tri-desetak minuta, prebrojavanje s obzirom na današnji broj delegata moglo bi potrajati još nekih 15 minuta, tako da predviđam nastavak ove izborne Skupštine za nekih 45 minuta.

(prekid Skupštine radi glasovanja)

ANDREAS MLIKOTA:

Kolegice i kolege, uskoro ćemo nastaviti s izvanrednom izbornom Skupštinom. Imamo informaciju da se završava zapisnik o glasovanju, pa još malo samo strpljenja, nadam se da ćemo kroz koju minutu nastaviti.

(nastavak Skupštine)

ANDREAS MLIKOTA:

Kolegice i kolege, molio bih malo mira.

Kolegice i kolege (*zvono*)... to je to.

Kolegice i kolege, dobili smo informaciju da je izborna komisija završila sa svojim radom, tako da nastavljamo s radom izborne Skupštine.

Prelazimo na točku 8. dnevnoga reda i pozivam predsjednika izborne komisije da podnese izvješće Skupštini o utvrđenim rezultatima izbora, te da proglasi rezultate izbora. Kolega, izvolite.

GORAN DEVRNJA:

Poštovane kolegice i kolege, evo, izborna komisija je završila s radom. Imamo zapisnik i izvještaj.

Prvo se moram zahvaliti svojoj izornoj komisiji na radu. Izborna komisija radila je u sastavu kolega Nikica Dalić, kolega Davor Jelić, kolega Saša

Žarkovac, kolegica Ivana Romac, kolegica Branka Vukov, kolegica Nataša Pećarević i ja, odvjetnik Goran Devrnja, kao predsjednik.

Prije početka rada, sukladno čl. 24. Poslovnika o radu Skupštine Hrvatske odvjetničke komore, za predsjednika izborne komisije izabrali su mene, te smo započeli s radom, nakon što su prikupljeni svi glasački listići. Utvrđeno je da je u trenutku preuzimanja glasačkih listića bio nazočan 101 član Skupštine te da je bilo 136 glasačkih listića. Članovi Skupštine preuzeli su sveukupno 100 glasačkih listića za izbor predsjednika Hrvatske odvjetničke komore, s time da je utvrđeno kako je u glasačkoj kutiji pronađeno 99 glasačkih listića od preuzetih 100. Znači jedan glasački listić nije se našao u kutiji. U kutiji je bilo 97 važećih listića, dva nevažeća glasačka listića, a ostao je i jedan nepreuzeti glasački listić. Za predsjednika Hrvatske odvjetničke komore bio je jedan kandidat, odvjetnik Robert Travaš u Zagrebu, za kojeg je utvrđeno da je dobio 97 glasova, te je izabran za predsjednika Hrvatske odvjetničke komore s mandatom do redovite izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore 2024. godine.

(pljesak)

Čestitke kolegi i od naše izborne komisije i od mene kao predsjednika. Hvala.

(pljesak)

ANDREAS MLIKOTA:

Čestitam predsjedniku Hrvatske odvjetničke komore, kolegi Robertu Travašu. Želim vam puno uspjeha u ovom mandatu, da nas s uspjehom dovedete do novih redovitih izbora 2024. godine. I pozivam vas da se obratite Skupštini.

(pljesak)

ROBERT TRAVAŠ:

Poštovane i drage kolegice i kolege, neću dugo jer još poslije imamo kratki Upravni odbor.

Zahvaljujem svim kolegicama i kolegama iz svih odvjetničkih zborova u Hrvatskoj što ste na ovoj Skupštini, a i u predkandidacijskom postupku, pokazali jedinstvo u cilju očuvanja odvjetničke službe i Hrvatske odvjetničke komore. Čast mi je da me u ovim okolnostima za predsjednika Komore do kraja ovog mandata 2024. godine predložilo 11 od 16 odvjetničkih zborova, a još su dva zbora podržala tu kandidaturu, što mi je za odluku o prihvaćanju kandidature bilo i važnije od toga što me za tu funkciju predložio i Izvršni odbor Komore. Mislio sam da sam

svoje odradio i da mi oko vrata više nikada neće biti ovaj naš, prilično težak predsjednički lanac. No dat ću sve od sebe da Komora ostane stabilna, da članstvo i dalje ima povjerenje u nas, kao i da pokažemo kontinuitet, jedinstveno i stabilnost i u odnosima s državnim tijelima, posebice Ministarstvom pravosuđa i uprave, sudovima, te inozemnim odvjetničkim komorama i našim međunarodnim udruženjima. Za tako nešto treba nam jedinstvo koje ste pokazali te pomoć i angažman svakog od vas, tako da u miru dočekamo nove redovne izbore, skupštine zborova i Komore 2024. godine.

Svjestan sam da je u ovom trenutku dobro rješenje bilo da ovu funkciju obnaša netko koga poznajete, netko tko dobro poznaje rad svih tijela Komore i netko koga poznaju svi naši partneri, s kojima Komora razgovara i ima odnose. Tijekom svih tih godina puno me vas i bolje upoznao na kolegijalnim druženjima. Ta poznanstva i druženja i jesu jedina nagrada i bogatstvo koje sam stekao svim tim angažmanima u Komori.

Sastav ovog Upravnog i Izvršnog odbora također pokazuje kontinuitet i jedinstvo. Svima nam nedostaje nedavno preminuli dugogodišnji dopredsjednik Mladen Klasić, koji bi sigurno svojom mirnoćom, znanjem i iskustvom značajno pridonio u ovoj situaciji. Ne treba ni prešućivati razlog ove izvanredne izborne Skupštine za izbor predsjednika HOK-a. Želim kazati da je naš bivši predsjednik, kolega Josip Šurjak, što se tiče samog rada u Komori, odradio dobar posao i želim posebno naglasiti da ono što se dogodilo nije imalo nikakve veze s Komorom, kao ni sa samim obavljanjem odvjetničke službe. A njemu želim da se na sudu izbori za svoj ugled, a time i daljnju egzistenciju u odvjetništvu.

Posebno želim zahvaliti dopredsjedniku Mariju Jankoviću, glavnoj tajnici Ivi Markotić Bagarić, Nataši Barac, Ivanu Peniću, Ivanu Erdelezu, Mirni Skelin i svima u Izvršnom i Upravnom odboru, kao i svim zaposlenicima Komore za dostojanstveno ponašanje i adekvatnu reakciju u toj kriznoj situaciji, posebice u odnosu s našim članstvom i javnosti. Želim zahvaliti ministru pravosuđa i uprave, gospodinu Ivanu Malenici, na nastavku suradnje i razumijevanju naših problema i naših stavova vezanih za prigovore koji dolaze od Europske komisije. Ti prigovori nikada ne dolaze od Komisije odnosno Glavne uprave za pravosuđe, nego od Komisije za unutrašnje tržište i zaštitu potrošača, koja nastavlja tradiciju birokratskog

nerazumijevanja našeg položaja u odnosu na odvjetnike i odvjetnička društva iz velikih zemalja članica Europske unije, kao i našeg kontinentalnog, odnosno srednjoeuropskog pravnog sustava, pa se stalno traži daljnja liberalizacija pristupa odvjetničkoj službi, ali i smanjivanje cijena naših usluga, smanjenja upisnina i drugih prihoda Komore, što možemo jedino tumačiti kao birokratski pokušaj slabljenja neovisnosti i samostalnosti organizacije odvjetništva u Republici Hrvatskoj. U suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave pokušavamo riješiti te prigovore, tako da Republika Hrvatska ne bude prozivana za neusklađenost s pravom Europske unije, a da u isto vrijeme nastane što manje štete za naš ustavnopravni, ali i tržišni položaj u Republici Hrvatskoj, kao i za financijsku neovisnost Komore, koja je glavni jamac potpune neovisnosti od izvršne vlasti i drugih utjecaja. Naravno da se odvjetnička služba u praksi mijenja velikom brzinom, kao i cijelo društvo. Promjene su se ubrzale u pandemijskom razdoblju pa se danas razgovara i o pružanju pravne pomoći *online*, izloženi smo stalnom pritisku za smanjenje naših usluga, a obujam naših poslova stalno se smanjuje jer se ti poslovi povjeravaju javnim bilježnicima, ali i drugim tijelima i osobama u Republici Hrvatskoj. Pritom svi zanemaruju činjenice koje se događaju u našem društvu, a to su vrlo visoka fiskalna i parafiskalna davanja na naše prihode, prebacivanje poslova i vođenje evidencija koje ne bi trebali obavljati odvjetnici u svakodnevnom obavljanju naše službe, nego državna tijela i službe, nekontrolirano stvaranje novih pravnika bez plana zapošljavanja tolikog broja novih kolegica i kolega, smanjenje kupovne moći stanovništva, ali i gospodarstva u cjelini, koje se u štednji najprije rješava intelektualnih usluga. I tako dolazimo do one stare izreke da je bara sve manja i manja, a puno je i previše krokodila. To, nažalost, dovodi do pada kvalitete odvjetničkih usluga i do dampinških cijena kod dogovaranja naših usluga, umanjenja ugleda odvjetnika, odvjetništva u društvu, ali i do nedostatka kolegijalnosti jer su u svakodnevnoj borbi za preživljavanje ponekad zanemaruje Kodeks odvjetničke etike koji je biblija obavljanja naše službe. A tu je istovremeno i značajan rast broja odvjetnika, uz istodobno smanjenje obujma naših poslova i smanjenje platežne moći standarda stanovništva te sve teži rad gospodarskih subjekata u uvjetima inflacije i suludog rasta cijena energenata i sirovina, a time i konačnih sirovina na tržištu. Nakon višegodišnjeg pregovaranja, kao što je

Mario rekao, prvi put od 1994. godine uspjeli smo ostvariti povećanje boda. Usklađivanje Tarife pokušava se napraviti tako da to najmanje osjete socijalno ugroženi i osobe s niskim prihodima, da im pravna pomoć bude dostupna u uslugama za koje trebaju nas odvjetnike. HOK je za to uvijek imao sluha, a što dokazuje i više desetljeća pružanja potpuno besplatne pravne pomoći određenim kategorijama stanovništva, koju daje HOK takvom dobrovoljnom odlukom nas samih, dakle dodatno i izvan državnog sustava pružanja besplatne pravne pomoći. Također, puno je truda uloženo i više se godina pregovaralo o sklapanju police za kolektivno osiguranje odvjetnika, što je konačno i postignuto prije desetak dana. Ovim putem zahvala svima koji su sudjelovali u tim aktivnostima, koje su konačno urodile plodom za našu odvjetničku službu.

Odvjetništvo je regulirana profesija koja je preživjela razne sustave i pritiske pa će, ne sumnjam, preživjeti i ove nove izazove i nastaviti pružati hrvatskom stanovništvu i gospodarskim subjektima pravnu pomoć koju trebaju. Uostalom, to nam je i ustavna i zakonska dužnost i zadaća. U tome očekujemo pomoć i razumijevanje državnih tijela koja imaju utjecaja na naš status i društvenu ulogu.

Hvala vam još jednom svima na ukazanom povjerenju, nadam se da ću to povjerenje opravdati. Hvala vam lijepa.

(pljesak)

ANDREAS MLIKOTA:

Zahvaljujem kolegi Robertu Travašu. Prije nego što zaključimo rad današnje izvanredne Skupštine, htio bih još jedanput zahvaliti svim predstavnicima što ste odvojili svoje vrijeme, došli danas i svojom nazočnošću omogućili održavanje ove izvanredne izborne skupštine. Utvrđujem da je Skupština završila s radom u 13 sati i 45 minuta. Zahvaljujem i samo još... *(pljesak)*... prije nego što završim... zamolio bih članove Upravnog odbora da se kratko još zadrže u dvorani, budući da će novoizabrani predsjednik predsjedati prvim Upravnim odborom u novom mandatu. Hvala.

ROBERT TRAVAŠ:

Molio bih samo članove Upravnog odbora da se nađemo u Maloj dvorani, imat ćemo kratku sjednicu Upravnog odbora, pa vas lijepo molim da se uputite tamo.

Skupština je završena u 13 sati i 45 minuta.

Zapisnik

s izvanredne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore

održane 17. prosinca 2022. godine s početkom u 11:30
u prostorijama Hrvatske odvjetničke komore, Koturaška 53, Zagreb

(zvono)

ROBERT TRAVAŠ:

Poštovane kolegice i kolege, želim vam svima dobar dan. Čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti vas u Hrvatskom odvjetničkom domu i želim vam svima zahvaliti što ste došli u ovo predbožićno vrijeme. Sazivanje ove Skupštine bilo je nužno za funkcioniranje Komore, nadam se da ćete malo i uživati u zagrebačkom Adventu, a netko će možda ostati i na dočeku Nove godine u Zagrebu.

Otvaram izvanrednu Skupštinu Hrvatske odvjetničke komore i molim vas da za početak odamo počast Domovini.

(himna)

ROBERT TRAVAŠ:

Od prošle izvanredne skupštine prošlo je mjesec i nešto dana i, kao i uvijek, imamo tužnu dužnost odati počast preminulim kolegama. To su Željko Vukasić, odvjetnik u miru u Splitu, i Ljubica Lalić, odvjetnica u Zagrebu.

Molim vas da minutom šutnje odamo počast preminulim kolegama.

Slava im.

Sukladno članku 2. Poslovnika o radu Skupštine, ovom Skupštinom rukovodi predsjednik Komore. Skupštinu čine 135 predstavnika i to 24 po položaju i 111 predstavnika izabranih po odvjetničkim zborovima. Skupština se, naravno, može održati i donositi pravovaljane odluke ako joj prisustvuje većina svih članova, a donosi odluke većinom glasova prisutnih članova. Znači, kvorum je 68 predstavnika.

Na temelju evidencije koju smo danas proveli, konstatiram da je na ovoj Skupštini u ovom trenutku nazočan 81 član Skupštine, što znači da imamo kvorum i da se Skupština može održati i donositi pravovaljane odluke.

Upravni odbor, kao sazivaatelj ove Skupštine, na sjednici održanoj 16. prosinca predložio je za zapisničara na ovoj Skupštini Adrijana Čadu, odvjetnika u Zagrebu. Ima li netko neki drugi prijedlog? Nema. Ako nema, da skratimo – ima li netko protiv? Nema. Ima li suzdržanih? Nema, možemo konstatirati da će zapisničar biti Adrijan Čada, odvjetnik u Zagrebu.

Moramo izabrati i dva ovjervitelja zapisnika. Za ovjervitelje Upravni odbor predlaže Monju Matić, odvjetnicu u Zagrebu i Davora Jelića, odvjetnika u Zagrebu. Naravno, zato što je lakše odvjetnicima iz Zagreba doći u Komoru i ovjeriti zapisnik, nego da zbog toga netko mora doputovati u Zagreb.

Ima li netko neki drugi prijedlog? Ako nema, ima li netko protiv? Suzdržan? Ako nema, hvala. Ovjervitelji zapisnika bit će Monja Matić i Davor Jelić, odvjetnici u Zagrebu.

Predsjednik Radnog predsjedništva jest predsjednik HOK-a po funkciji sukladno čl. 2. st. 1. Poslovnika. Upravni odbor predlaže za Radno predsjedništvo sljedeće kolegice i kolege: Slavena Mioča, odvjetnika u Osijeku, Sandru Ivić, odvjetnicu u Rijeci, Darijanu Godinović, odvjetnicu u Hvaru i Anu Buljan, odvjetnicu u Zadru.

Ima li možda netko neki drugi prijedlog? Ako nema, možemo li glasati za članove Radnoga predsjedništva? Ima li netko nešto protiv ili ima li netko suzdržan? Ako nema, hvala. Izabrali smo članove Radnog predsjedništva, pa molim izabrane kolegice i kolege da sjednu tu do mene i zauzmu svoja mjesta.

Sukladno članku 12. predlažem da se vrijeme izlaganja pojedinog člana Skupštine koji se javi za riječ ograniči na tri minute po pitanju u vezi s kojim se javio.

Ima li netko drugi prijedlog? Tko je za takvo donošenje odluke Skupštine? Ima li netko protiv? Suzdržan? Nema, jednoglasno. Hvala vam lijepa.

Prelazimo na usvajanje dnevnog reda Skupštine.

Dobili ste poziv s prijedlogom dnevnog reda koji je objavljen i u časopisu „Odvjetnik“ i na internetskim

stranicama HOK-a te se predlaže usvajanje dnevnog reda, a radi rasprave o prijedlogu Statuta Hrvatske odvjetničke komore te donošenja odluke o tom prijedlogu.

Tko je za prihvaćanje ovakvog dnevnog reda? Oprostite, prije toga želim vas pitati ima li možda netko prijedlog dopune dnevnog reda? Ako ima, izvolite. Ako nema, možemo glasati za dnevni red.

Tko je za predloženi dnevni red? Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema. Hvala lijepa. Usvojili smo dnevni red onako kako ste ga dobili u pozivu za ovu izvanrednu Skupštinu.

Prelazimo na točku 3. dnevnoga reda. Točka 1. bila je otvaranje Skupštine, izbor članova Radnog predsjedništva, zapisničara i ovjervitelja. Točka 2. bila je usvajanje dnevnog reda Skupštine.

Točka 3. je prijedlog usvajanja Statuta Hrvatske odvjetničke komore.

Mi smo, dakle, tekst Statuta iz 2013. godine sada uredili i, evo, ovaj prijedlog je konačno sada pred vama.

Jučer je Upravni odbor na sjednici usvojio konačni prijedlog Statuta i utvrdio izvješća o provedenom savjetovanju, koje smo vam dostavili putem *e-maila* odmah nakon sjednice Upravnog odbora, i nalaze se danas u materijalu.

Dakle, taj konačni prijedlog sadrži odredbe Statuta iz 2013. godine sa svim njegovim izmjenama i dopunama, s tim da su izvršena nomotehnička usklađenja te je ujednačena terminologija, izvršeno je ispravno numeriranje članaka i dijelova Statuta HOK-a.

Osim toga, zbog nejasnoća uočenih u primjeni Statuta, preciznije su i nedvosmisleno regulirana određena pitanja koja su već bila normirana ranijim Statutom, pri čemu te odredbe u bitnom sadrže i zadržavaju isti smisao.

Ja bih također želio nešto reći u vezi sa stavovima i Povjerenika za informiranje i Visokog upravnog suda. Naime, kod prijedloga izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama bili smo u radnoj skupini kolega Matana i ja, i već tada smo uočili da su naš zakon i Direktiva u nesuglasju. Naime, ukazat ću vam samo na neke stvari iz Direktive kako biste razumjeli zašto je stav Komore takav da tvrdimo da mi nismo javnopravno tijelo u smislu tog Zakona. Mi djelomično imamo javnopravnu ovlast, koja se odnosi npr. na licenciranje odvjetnika, disciplinske postupe itd. Kako ni jednim zakonom, nažalost, ne postoji djelomična javna, javnopravna ovlast, tako se

danas primjenjuju raznorazna tumačenja i dolazi do raznoraznih odluka sudova. Naravno, i kod donošenja tog zakona, članka 5. stavka 1. točke 2., pokazalo se da su naš zakonodavac, odnosno izvršna vlast, bili veći vjernici od pape i da su šire primijenili odredbe Direktive iako je Direktiva potpuno jasna. To nije prvi slučaj da smo uvijek, uvijek, veći vjernici da bi se nekome dokazali.

Ja ću vam samo reći koja je po Direktivi definicija javnopravnog tijela i nakon toga će vam biti jasno zašto mi smatramo da mi, odnosno Hrvatska odvjetnička komora, ne spadamo pod tu definiciju u smislu Zakona o pravu na pristup informacijama.

Dakle, ovako. Direktiva kaže... To je Direktiva 1024 iz 2019. godine: javnopravna tijela su ona tijela koja posjeduju sve od sljedećih značajki... Tri su značajke... Znači, kumulativno:

a) „Uspostavljena su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba od općeg interesa koje nisu industrijske ili komercijalne naravi.“ To smo mi.

b) „Imaju pravnu osobnost.“ I to imamo.

E, ali c) nikako nemamo. Ja ću vam pročitati što je treće: „Većim dijelom financiraju ih državna, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela ili u pogledu upravljanja podliježu nadzoru tih tijela, ili imaju upravni, upravljački ili nadzorni odbor u kojem su više od polovice članova imenovala državna, regionalna ili lokalna ili druga javnopravna tijela.“

Tko god zna što su odvjetnici, što odvjetništvo mora biti u bilo kojoj demokratskoj državi, jasno mu je da pod ovu točku nikako ne možemo potpasti, i to je stav Komore. Mi ćemo nastaviti s tim razmišljanjima i probat ćemo na nekom predmetu koji će se sigurno pojaviti – jer imamo masu tih upita za pristup informacijama – probat ćemo testirati taj naš stav da u konačnici prođe i Visoki upravni sud, koji je sad u zadnjoj praksi zaključio da mi nismo javnopravno tijelo zbog toga što se financiramo isključivo našim sredstvima. Vidjet ćemo hoćemo li moći Komoru izbrisati s tog popisa Povjerenika za informiranje, prema kojem smo obveznici po tom Zakonu.

Ali ova točka Direktive više je nego jasna, a kolega Matana i ja smo to još onda iznijeli u Ministarstvu pravosuđa, još nije ni bilo pravosuđa i uprave, nego samo pravosuđa, kao što i treba biti. Međutim, nije bilo sluha ili razumijevanja, ali ne treba nikad odustati i mi ćemo nastaviti braniti naša stajališta.

No prijeđimo dalje, na sljedeću točku dnevnog reda. Imao sam samo potrebu objasniti zbog kojeg je razloga stav Komore glede tog Zakona i nekih odluka

Visokog upravnog suda takav kakav je. Mislim da je taj stav Komore potpuno opravdan i utemeljen.

Prelazimo na raspravu o točki 3. Tko god se želi javiti u vezi sa Statutom, pitati nešto ili nešto reći, neka izvoli, a ako ima i pitanja glede ovog teksta, ili ja ili kolega Janković i radna grupa koja je radila najviše na tome, rado ćemo odgovoriti, pa izvolite.

Ako je sve jasno, a očito je da nam je sve jasno, jer smo svi vrsni pravnici i sve nam je to potpuno jasno, predlažem donošenje odluke o točki 3.

Donosi se Statut HOK-a prema tekstu iz konačnog prijedloga. Tko je za? Ima li netko protiv? Nema. Ima li netko suzdržan? Nema suzdržanih, zahvaljujem. Statut je usvojen jednoglasno.

Nadalje, glasamo o tome da se izvješće o provedenom savjetovanju s javnošću objavi na internetskim

stranicama HOK-a. Tko je za? Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema. Hvala. Jednoglasno.

I na kraju, glasamo za to da se Statut HOK-a objavi u Narodnim novinama. Tko je za? Protiv? Nema. Ima li suzdržanih? Nema, zahvaljujem. Jednoglasno.

Time smo jednu od najbržih skupština priveli kraju. Želim vam svima na kraju zahvaliti na dolasku. Ovo je bilo nužno da možemo nastaviti funkcionirati sa Statutom koji će biti izglasan u skladu s onim što nam nalažu sadašnji zakon i odluke sudova. Ova će Skupština vjerojatno ući u povijest kao najkraća skupština Hrvatske odvjetničke komore. Hvala vam svima još jednom.

(pljesak)

Skupština je završena u 11 sati i 47 minuta.

Partner za poželjeti

uz uštedu od 6.000 € do 8.700 €* (od 45.207 kn do 65.550,15 kn)

(od 45.207 kn do 65.550,15 kn)

u posebnoj Audi ponudi za
male i srednje poduzetnike.

Vrijedi za određene Audi Q5 i Q4 e-tron modele isporučive odmah.
Napredak koji možete osjetiti.

Future is an attitude

Više na [audi.hr](https://www.audi.hr)

Prosječna potrošnja goriva Q5 modeli: 4,7-7,6 l/100 km. Prosječna potrošnja el. energije Q4 e-tron modeli: 15,6-17,9 kWh/100km. CO₂-emisije, kombinirano: Q5 modeli 123-182 g/km; Q4 e-tron modeli 0 g/km. Slika automobila je simbolična i sadrži dodatnu opremu dostupnu uz nadoplatu.
* Uvjete ponude u kojoj mogu sudjelovati mali i srednji poduzetnici provjerite kod ovlaštenih Audi trgovaca. Akcija vrijedi za određene Q5 i Q5 Sportback, te Q4 e-tron i Q4 Sportback e-tron modele s lagera i traje do 30.06.2023. ili do isteka zaliha. Iznos uštede je različit i ovisi o modelu, a maksimalan iznos uštede od 8.700 eura odnosi se na određeni Q4 e-tron model. Ponuda se ne može kombinirati s drugim promo ponudama i popustima. Fiksni tečaj konverzije: 1 €=7,53450 kn